

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

3544

SPOR TESİSLERİNDE EĞİTİM SORUNLARI

VE

ÇÖZÜM YOLLARI

— Uygulamadan Bir Örnek —

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

CEMALİ ÇANKAYA

BURSA- 1988

T.C.
Yüksek Öğretim Kurulu
Merkezi

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

1

BİRİNCİ BÖLÜM

SPOR, SPOR TESİSLERİ, SPOR TESİSLERİ İŞLETMECİLİĞİ VE EĞİTİM KAVRAMLARI	3
I- SPOR KAVRAMI İLE İLGİLİ TANIMLAR	3
II- SPOR VE SPOR TESİSLERİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ.....	5
A- Sporun Tarihsel Gelişimi	5
B- Spor Tesislerinin Tarihsel Gelişimi	6
1- Yapılışlarına Göre Spor Tesisleri	7
a- Açık Tesisler	7
b- Kapalı Tesisler	7
2- Seyirci Durumuna Göre Spor Tesisleri.....	7
a- Seyircili Tesisler	7
b- Seyircisiz Tesisler	8
III- İŞLETME KAVRAMI VE SPOR TESİSLERİ İŞLETMECİLİĞİ	9
A- İşletme Kavramı ve İşletmecilik İlkeleri.....	9
1- İşletme Tanımı	9
2- İşletmecilik Temel İlkeleri	9
3- İşletmenin Amaçları	10
B- Spor Tesisleri İşletmeciliği	10
IV- EĞİTİM VE SPOR EĞİTİMİ	11
A- Eğitimin Amacı	13
B- Eğitime Yardımcı Diğer Bilim Dalları	13
C- Eğitim Yöntemleri	14
1- Düzenlatım Yöntemi	14
2- Güdümlü Tartışma Yöntemi	15
3- Örnek Olay Yöntemi	15
4- Görüşme Yöntemi	15
5- Gösterip Yaptırma Yöntemi.....	15
6- Karma Yöntem	16
D- Eğitim Araçları	16
E- Spor Eğitiminin Uygulama Alanları	16

İ K İ N C İ B Ö L Ü M

SPOR TESİSLERİNDE EĞİTİM SORUNLARI VE ALINMASI

GEREKEN ÖNLEMLER	17
I- SPOR İŞLETMELERİNİN ORGANİZASYONU	18
II- SPOR YÖNETİMİ VE YÖNETİCİLERİN EĞİTİM DÜZEYİ.1.....	24
III-EĞİTİCİLERİN (ANTRENÖRLERİN) EĞİTİMİ.	30
A- Formal Eğitim	31
B- İnfomal Eğitim	41
IV- SPORCULARIN EĞİTİMİ	52
A- Spor Sahası; Tesis, Malzeme ve Araçları.....	53
1- Saha ve Tesisler.....	53
2- Spor Malzemeleri.....	56
3- Spor Eğitim Araçları	58
B- Spora Ayrılan Ödenekler	61
1- Merkez ve Taşra Teşkilatının Ödenekleri.....	62
2- Beden Terbiyesi Ve Spor Genel Müdürlüğünün Gelirleri.....	62
3- Federasyonlar Fonu ve Gelir Kaynakları.....	63
4- Müsabaka Hasılatları.....	64
C- Spora Başlama Yaşı.....	58
D- Sporcu Potansiyeli	70
1- Okullar	72
2- Kulüpler	73
3- Okullar ve Kulüplerin Dışında Kalanlar.....	74
E- Antrenman Programları ve Haftalık Çalışma Saatleri.....	77
1- Antrenman Programları.....	77
a- Yıllık Antrenman Programı.....	77
b- Haftalık Antrenman Programı.....	79
c- Günlük Antrenman Programı.....	81
2- Haftalık Çalışma Saatleri.....	82
F- Spor Sağlık Merkezleri.....	85
1- Kondisyon Kontrolleri.....	85
2- Periyodik Sağlık Taramaları.....	85

3- İlk Yardım Ekipleri.....	85
4- Acil Servisler	86

Ü Ç Ü N C Ü B Ö L Ü M

BALIKESİR BÖLGESİNDEN BİR UYGULAMA ÖRNEĞİ VE	
SONUÇLARIN YORUMU.....	88
I- ORGANİZASYON	89
A- Merkezdeki Organizasyon	89
B- Körfez Bölgesi Organizasyonu.....	89
C- Güneydoğu Bölgesi Organizasyonu.....	89
D- Marmara Bölgesi Organizasyonu.....	89
II- YÖNETİCİLERİN DURUMU.....	91
III- EĞİTİCİLERİN (ANTRENÖRLERİN) DURUMU.....	96
IV- SPORÇULARIN EĞİTİMİ	98
A- Saha, Tesis, Malzeme ve Araçlar.....	99
B- Spora Ayrılan Ödenekler.....	100
C- Spora Başlama Yaşı.....	101
D- Sporcu Potansiyeli	102
E- Antrenman Programları ve Haftalık Çalışma Saat- leri	103
F- Spor Sağlık Merkezi.....	105
<u>GENEL SONUÇ</u>	106
<u>YARARLANILAN KAYNAKLAR</u>	109

- G İ R İ Ő -

Yıllardan beri Türk Spor'u kalkınamamış, sporda üstün başarı göstermiş milletlerin seviyesine bir türlü ulaşmamıştır. Bunun nedeni, ülkenin siyasi ve ekonomik yapısına bağlı olduğu kadar, spor eğitime verilen önemle de, doğru orantılıdır.

Siyasi ve ekonomik problemlerini çözümlemiş bir ülke, spor eğitime gerekli önemi vermiyorsa sporda kalkınması ve gelişmesi mümkün değildir.

Bu çalışmamızda Türk Sporunun kalkınabilmesi ve gelişebilmesi için, Spor tesislerindeki eğitim sorunlarını ve çözüm önerilerini ortaya koymaya çalışacağız.

Sporda başarı için, spor eğitiminin önemi çok büyüktür. Sporun kalkınması ve gelişmesi, köklü ve bilimsel olarak hazırlanmış eğitim programlarına bağlıdır.

Türk Sporunun kalkınabilmesi ve gelişebilmesi herşeyden önce, yurdun her köşesinde ve her sosyal gruba hizmet verebilecek bir spor organizasyonunun olmasıyla başlar. Bilgili yönetici, bilgili ve yetenekli eğitici (antrenörler) ile gelişir ve olgunlaşır. Bilimsel eğitim programlarıyla yetiştirilmiş başarılı ve sağlıklı sporcularlada süreklilik kazanır.

Bu açıdan spor tesislerinde eğitim sorunlarını ortaya koyarken, Türk sporuna yön veren ve devletin tekelinde bulunan spor işletmeciliğini inceleyip sorunlarını dile getirmeye çalışacağız.

Ayrıca, spor işletmeciliğinde organizasyon yapısına, Yöneticilerin ve eğiticilerin (antrenörlerin) yetiştirilmesindeki sorunlara değineceğiz. Sporcuların eğitim sürecindeki sorunlarını açıklamaya çalışacağız. Çünkü, spor işletmeciliği içersinde eğitilmesi gereken üç unsur vardır. Bunlar; Yöneticiler, eğiticiler (antrenörler) ve Sporculardır. Bunun için, spor tesisleri işletmeciliğinde yöneticilerin eğitimi, eğitici-antrenörlerin eğitimi ve sporcuların eğitime etki edebilecek bütün faktörler incelenmeye çalışılacaktır.

Bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, işletmecilik, Eğitim, spor, spor tesisleri, spor tesisleri işletmeciliği ile ilgili tanım ve kavramlar

caktır.

İkinci bölümde ise; Spor tesislerinde spor eğitimi ile ilgili çalışmalara yer vereceğiz. Spor tesislerini, yönetenlerin, konu ile ilgili eğitim alıp almadıklarını, eğitim düzeylerinin ne olduğunu, nasıl olması gerektiğini açıklamaya çalışacağız. Eğitici-antrenörlerin nasıl bir eğitimden geçtiğini, nasıl bir eğitim almaları gerekeceğini açıklamaya çalıştık. Nihayet, sporcu eğitiminin nasıl olduğunu ve nasıl olması gerektiğini ve sporcu eğitimine etki eden faktörlerin olumlu veya olumsuz sonuçlarını ortaya koymaya çalışacağız.

Üçüncü ve son bölümde ise spor tesislerindeki eğitim sorunlarına ilişkin bir uygulama örneği vereceğiz.

Örnek olarak ele aldığımız Balıkesir Beden Terbiyesi ve Spor İl Müdürlüğünde, spor eğitime etki eden faktörler ve karşılaşılan sorunlar incelenmeye çalışılacaktır. Ayrıca bu sorunların giderilmesi için alınabilecek önlemler üzerinde durulacaktır.

B İ R İ N C İ B Ö L Ü M :

SPOR, SPOR TESİSLERİ, SPOR TESİSLERİ İŞLETMECİLİĞİ
VE EĞİTİM KAVRAMLARI:

I- SPOR KAVRAMI İLE İLGİLİ TANIMLAR

"Kelime anlamı olarak spor, ingilizcenin yardımıyla Dünyaya yayılmışsa da İngilizce kökenli değildir. Latince dağıtmak, birbirinden ayırmak anlamına gelen Disportare veya Deportare kelimesinden doğmuştur⁽¹⁾". Bu şekilde ifade edilen, sözcük kelime aşınmasına uğramaya başlamış ve Disport veya Desport şeklinde kullanılmıştır. Onyedinci yüzyıldan itibaren insanoğlu bu kelimeyi daha kolay ve daha çabuk söyleyebilmek için aşındırmaya devam etmiş ve bugünkü şekline sokmuştur.

Ortaçağda Dispote ve Deportare teriminden faydalanan Fransızlar da eğlenmek ve zevklenmek anlamlarında kullanılmak üzere se desporter, se dèporter kelimelerini türetmişlerdir. Bu ifade, Şahinle yapılan avlar ve top oyunları için de kullanılmıştır. Ortaçağda Latince, birçok dile tesir ederek etkileşim de bulunduğu her dilden pek az kelime almış, fakat o dile pek çok kelime vermiştir. İşte, sport kelimesi latineden etkilenen bütün dillerde küçük nüanslarla hoş vakit geçirme, avlanma, eğlenme ve genel olarak efkâr dağıtmak için yapılan her türlü faaliyetleri ifade eden bir kelime olmuştur. Sonraları ise eğlencenin yanında, içinde yarışma, kazanma ve üstün başarı elde etmeyi de içeren ve günümüzün en yaygın terimi olan Sport kelimesi türemiştir.

Tanım olarak ele aldığımızda spor; insanların varolabilmek için doğayla giriştikleri ölüm-kalım mücadelesinin barışçı benzetimidir. Bâzı spor branşlarında yapılan yarışmalardaki verilen mücadele, ölüm-kalım için verilen mücadelenin bir benzeridir. Fakat sporda barış silahları kullanılır.

(1) Mustafa KETEN, Türkiye'de Spor, Ayyıldız Matbaası A.Ş , Ankara, 1974, s.4.

Spor; insanın yaratılışında bulunan saldırganlığa barışçı boşalma imkanları sağlamakta, saldırganlık güdüsünün denetim altına alınması için uygun bir yarışma ortamı hazırlamaktadır.

Spor; "Egzersiz ile oyunun becerikli bir suretle düzenlenmesinden doğar ve bize en temiz duyguları verir. Hakiki spor insanı geliştirecek, onun bedeni ve ruhî bütün kabiliyetlerini, verimlerini meydana çıkarabilecek en birinci vasıta⁽¹⁾dır."

Spor; bireyin topluma uyumunu sağlamakta, kişilerin ruh ve beden sağlıklarını güvence altına almaktadır. Bu görüş, bir yandan davranışçı, bir yandan hakimliği içermektedir.

Spor; yurtsever hiyerarşik ve otoriter bir devlet eliyle ulusal birliği örgütleyen, milletin bütün fertlerini bir amaç etrafında birleştiren bir araçtır. Spor bir eğitim aracıdır. Milleti meydana getiren fert ve toplumlar spor yoluyla eğitilerek davranış ve değer yargılarının bir kısmı değiştirebilir. Fert ve topluma yeni alışkanlıklar kazandırılır. Bundan dolayı da spor bir eğitim aracıdır.

Spor; kitlelerin afyonudur. Çeşitli siyasi görüşü taşıyanlar için toplumsal gerekliliktir.⁽²⁾

Spor; Bireysel ve gruplar halinde yapılabilen, yarışmaya yönelik, belli kurallara bağlı, fiziksel ve ruhsal aktiviteyi gerektiren, toplum ve toplumlararası ilişkilerin gelişmesinde katkısı olan bir etkinlikler bütünüdür.

(1) Halim Baki KUNTER, Eski Türk Sporları, Cumhuriyet Matbaası, İstanbul, 1938, s.6.

(2) İsmail EFİL, "Spor tesisleri işletmeciliği ders notları," U.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü Bursa, 1986, s.1.

II. SPOR ve SPOR TESİSLERİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ.

A- Sporun Tarihsel Gelişimi.

Spor ilk insanın yaratılmasından beri vardır. Çünkü ilk insan yaratıldığından itibaren varolmak, hayatını devam ettirebilmek için spor yapmak zorundaydı. Kendisi için zararlı olan yaratıklardan korunmak için kaçmak, atlamak, tırmanmak, boğuşmak, atmak ihtiyacını duydu. Yine karnını doyurmak için koşmak, atmak, atlamak ve boğuşmak, kısacası hayatının devamı için kazanmak zorundaydı. İşte böylece, bugünkü anlamda olmasa bile yine de spor vardı. Günümüzdeki spor da olduğu gibi ilk insanlardaki sporun amacı da sadece kazanmaktı.

İlk insanla başlayan tarihin ilk sporları "Savunma-saldırı kökenli" olanlarıydı.⁽¹⁾ Çünkü, karnını doyurma, korunma ve barınmak için, tabiata ve yırtıcı hayvanlara karşı verilen mücadele, insan sayısının artmasıyla yeni boyutlar kazandı. İnsan sayısının artmasıyla yiyecek ve içeceklerin sayıları da arttı. Daha çok avlanabilmek için öldürücü aletler keşfedilmeye başlandı. Yapılan avlarda daha çok avcıya ihtiyaç duyuldu ve avcılar arasında görev dağılımı yapıldı. Önceleri ilk insan yırtıcı hayvanlara ve doğa kanunlarına karşı bir mücadele veriyordu. Fakat sonraları insan sayısının artmasıyla insanın insana veya insanlara karşı da mücadelesi ortaya çıktı. Zaman zaman insan insanla boğuştu ve yumruklaştı. İnsanın benliğinde var olan kin, haset, üstün gelme, hükmetme duygularının varolması nedeniyle bu kavga ve mücadeleler devam etti. Sonunda, "temas sporları"⁽²⁾ adını verdiğimiz, güreş, boks sporu gibi mücadele yöntemleriyle yenemedikleri hasımlarını, uzaktan (temas etmeden) yenmeyi düşündüler. Yumruklaşma, boğuşma ve güreşme-yerine, mızrak (çirit), kılıç (eskrim), büyüklü küçüklü kaya parçaları (gülle), ok ve yay kullanmaya başladılar. Böylece ilk insanlarda spor yeni bir boyut kazanmış oldu. Yakın temas ve

(1) Kurthan FİŞEK, Türkiye Spor Tarihi, Gerçek Yayınevi, İstanbul, 1985, s.9.

(2) A.g.k, s.9.

temas etmeden yapılan, güreş, boks, Eskrim, okçuluk sporlarının İ.Ö.3000 yıllarında, Benî Hasan (Mısır) ve Kyafefe (Irak) dolaylarında yapılan arkeolojik kazılar sonucu ortaya çıkarılmıştır. Yani tarihin ilk devletleri olan Mısır ve Sümerlerde bu tür sporların, İ.Ö.1300 yıllarında yapıldığını çeşitli kaynaklarda görüyoruz.

"Taşıma-Ulaştırma"⁽¹⁾ adı verilen spor türünde İ.Ö.3000 2000 yıllarında ortaya çıkmıştır.

Bu taşıma-ulaştırma sporu kendiliğinden ortaya çıkmıştır. İnsanın insandan, insanın doğa güçlerinden kaçmak, bir yerden diğer bir yere hareket edebilmenin bir benzetimi olarak bulunmuştur. Araçlı ve araçsız olarak yapılabilen bu kaçma ve taşıma hareketleri, koşu, kayak, yüzme, ata binme, kızığa (kayağa) binme sporları olarak ortaya çıkmıştır.

Daha sonraları, ortak düşmana karşı koymada, üretimde, ürettiklerini paylaşmada, sevinçte ve keşerde insanlar biraraya gelerek yardımlaşmaya başlamışlardır. Bu yardımlaşmayı simgelemek için de sporu küçük gruplar halinde yapmaya başlamışlardır. Böylece "takım sporları"⁽²⁾ ortaya çıkmıştır.

B- Spor Tesislerinin Tarihsel Gelişimi.

Tarih içinde ister savunma, isterse avlanıp-Beslenme için olsun, spor ortaya çıkarken beraberinde sporun yapıldığı yer (saha ve tesis) de doğal olarak ortaya çıkmıştır.

Sporun ortaya çıktığı ilk yıllarda, sporun yapılacağı özel yerler (saha ve tesisler) de yokdu. Çünkü ilk insanların avıyla karşıkarşıya geldiği veya düşmanından kaçarken önüne çıkan engelleri geçtiği her yer birer doğal spor tesisiydi.

Ama sonraları bu doğal spor tesisleri özel yer ve mevkilere doğru kaymaya başladı. Doğum ve ölüm günlerinde yapılan sporlar için saha ve tesisler kuruldu.

Düğün ve bayramlarda yapılan güreş, ok atma, at yarışları ve atla yapılan müsabakalar için özel sahalar düzenlendi.

(1) A.g.k, s.9.

(2) A.g.k, s.10.

Ortaçağda şövalye turnuvalarının düzenlendiği, Glad-yatörlerin birbirleriyle ve vâhşî hayvanlarla yaptıkları kı-yasıye mücadeleler için özel ve muntazan tesisler yapıldı.

Daha sonra teknolojinin giderek gelişmesi, sporun giderek yaygınlaşması spor ve tesislerini de etkiledi. Daha uygun, daha modern, daha yaygın tesisler kuruldu. Sporun bir meslek olarak seçilmesiyle de, spor tesisleri birer geçim alanı haline geldi. Yaygınlaştı ve çok rağbet gördü. Aynı zamanda spor tesisleri (alanları) birer eğitim alanı oldu. Eğitici (antrenör) sporcusunu orada etkiliyor, orada eğiti-yordu. Sporcu bir başka sporcu tarafından orada etkileniyor-du. Böylece, sporcusu seyirci, seyirci-eğitici etkileşimi spor tesislerinde gerçekleşmiş ve tesisler sosyal ilişkilerin doğduğu bir alan olarak karşımıza çıkmıştır.

Spor tesislerini aşağıdaki şekilde sınıflandırıp in-celeyebiliriz:

1- Yapılışlarına Göre Spor Tesisleri:

Spor tesisleri yapılışlarına göre ikiye ayrılmakta-dırlar. ⁽¹⁾ a-Açık tesisler, b-Kapalı tesisler.

a- Açık tesisler: Yapılacak spor branşının özellikle-rini taşıyan, açık havada, sunî veya doğal olarak kurulmuş ve düzenlenmiş tesislerdir. Rüzgâra, Sıcak ve Yağışa açık-tırlar.

b- Kapalı Tesisler: Spor faaliyetlerinin icra edildi-ği, kapalı bina ve arâzilere denir. Rüzgar, Yağış ve Güneş sığınının performansa etki edecek olumsuz etkilerinin yok olduğu spor tesisleridir, Seyirciler tarafından da daha çok tercih edilirler.

2- Seyirci Durumuna Göre Spor Tesisleri:

Seyirci durumuna göre ise spor tesisleri, seyircili ve seyircisiz tesisler, ⁽²⁾ olmak üzere ikiye ayrılırlar.

a- Seyircili Tesisler: Spor karşılaşmalarının yapıldığı, sporcunun sporu icra ettiği, seyircinin sporcuyu sey-rettiği tesislerdir. Örneğin: Futbol, basketbol ve Voleybol

(1) İsmail EFİL, A.g.K, s.6.

(2) Gültekin ÇEKİ. "Türk Sporunda Temel Sorunlar," Bayrak Aylık Dergi, Sayı:22, Ayyıldız Matbaası A.Ş. Ankara, 1973, s.42.

sahaları gibidir.

b- Seyircisiz Tesisler ; Beden Eğitimi hareketlerinin, idmanların (antrenmanların), sağlık (Hijyenik) sporu için yapılan spor uygulamalarının yapıldığı spor tesisleridir. Örneğin: Güreş, ve Boks idman salonları gibi.

III- İŞLETME KAVRAMI VE SPOR TESİSLERİ İŞLETMECİLİĞİ

A- İşletme Kavramı ve İşletmecilik İlkeleri.

1- İşletme Tanımı

İşletme kavramı çeşitli şekillerde tanımlanabilir. İşletme en geniş anlamda: Belirlemiş olduğu kârı elde etmek veya hizmeti yaratmak için, üretim faktörlerini (Emek, sermaye, doğal kaynaklar-yönetim) bilinçli ve düzenli bir şekilde biraraya getiren, tüketicilerin zevk ve isteklerine uygun mal ve hizmeti üreten veya pazarlayan ekonomik, teknik ve sosyal kuruluşlardır.⁽¹⁾

İşletmenin belli amaçlara ulaşabilmesi için bazı ilkelere uyulması gerekir. Yani işletme, belirlemiş olduğu kârı elde etmek veya hizmeti yaratmak, varlığını devam ettirebilmek için bir takım ilkelere sahip olmalıdır. Bu ilkeleri, işletmecilik temel ilkeleri başlığı altında incelemek mümkündür.

2- İşletmecilik Temel İlkeleri

a- Verimlilik (Prodüktivite)

Verimlilik, üretim faaliyetlerinden elde edilen çıktının fizikî miktarının bu üretim faaliyetlerine konan girdilerin (üretim faktörlerinin) fizikî miktarına oranıdır. Verimlilikte fizikî anlamda üretim sözkonusudur. Hiçbir zaman bir değer artışı amaçlanmaz.⁽²⁾

b- Ekonomiklik

Ekonomiklik, toplam satış tutarının üretimin maliyet giderleri tutarına oranıdır.

c- Kârlılık

Kârlılık, belirli bir dönem içinde elde edilen kârın

(1) İsmail EFİL, A.g.k, s.7.

(2) Zeyyat SABUNCUOĞLU, Tuncer Tokal, Güngör Onal, İşletme Bilimine giriş, Uludağ Üniversitesi Basımevi, Bursa, 1985, s.50.

o dönemde işletmede kullanılan sermayeye oranıdır.

d- Toplumsallık (Sosyabilite)

İşletmenin, işletmede çalışanlara iyi yaşama, emeklilik, sigorta gibi sosyal güvence, lojman, kantin gibi sosyal imkân ve sosyal dinlenme yerleri hazırlamasına denir.⁽¹⁾ İşletme, kendi çalışanlarına dönük sosyal çabaların yanında, işletme dışı çevrelerle de ilişki kurmalıdır.

3- İşletmenin Amaçları

"İşletmeler yapılarına, kuruluş nedenlerine, içinde buldukları ekonomik düzenin koşullarına, yönetim anlayışlarına ve buna benzer diğer etkenlere bağlı olarak farklı amaçlar güdebilir. Bu amaçlar çok değişik nitelikte olmakla birlikte geleneksel ve çağdaş anlayışa göre değerlendirilebilir."⁽²⁾

Geleneksel Amaçlar; Kâr elde etmek ve topluma hizmet etmekten ibârettir.

Çağdaş amaçlar da, Sosyal kâr ve sorumluluk, büyüme ve gelişme, tüketicilere hizmet ve kararlılıktır.

B- Spor Tesisleri İşletmeciliği

Spor tesisleri işletmeciliğinin amaç ve ilkeleri yukarıda bahsettiğimiz işletmeciliğin amaç ve ilkelerinden farklı değildir. Çünkü, spor işletmeciliği de bir amaç için kurulmuştur. Spor işletmeciliğinin amacı topluma hizmet götürmek, aynı zamanda da kâr elde etmek olabilir. Spor işletmesinin de kendine göre ilkeleri vardır. Spor işletmesi, (Gençlik ve Spor hizmetleri işletmesi olarak) şöyle tanımlanabilir: "Niteliklerine göre belirli prensip ve kurallar içinde, verimli şekilde faaliyette bulunan gençlik ve spor saha ve tesis üniteleridir."⁽³⁾ Bu tanıma göre spor işletmeleri çeşitli ilke ve kurallara sahip kuruluşlardır.

(1) A.g.k. 53

(2) A.g.k. s.11.

(3) Mustafa KETEN, A.g.k. s.8.

IV- EĞİTİM VE SPOR EĞİTİMİ

Bilim ve politaka adamları eğitimi çoğu kez kalkınmanın motoru olarak tanımlar.⁽¹⁾ Sporda kalkınmanın motoru da spor eğitimidir. Spor eğitimine geçmeden önce eğitimin genel bir tanımını yapalım.

Eğitim: "İstenmedik insan davranışını, istendik yönde değiştirme ya da insana yeni davranışlar kazandırma, işinin en verimli ve nasıl yapılabileceği ile ilgili bütün bilgi beceri ve uygulamaları kapsayan bilim ve sanattır."⁽²⁾ Bu tanıma göre spor işletmelerinde spor eğitimini tanımlayacak olursak, spor oyunlarını, spor hareketlerini, amaca uygun, istediğimiz yönde nasıl değiştirebileceğimizi, yeni bilgi ve becerileri nasıl kazandıracacağımızı, sporcuyu performansa ulaştırma yollarını ortaya koyan, bilgi, beceri ve uygulamaları içeren bilim ve sanat olduğunu görürüz. Spor eğitiminin amacını ise, sporcuyu en yüksek verime (performansa) ulaştırmaktır şeklinde tanımlayabiliriz. Spor eğitimine bilim yönüyle bakacak olursak, spor uygulamaları için gerekli teorik çerçeveyi sağladığını, sanat yönüyle ise bu teorik çerçevenin uygulamaya konmasını görürüz. Yine spor eğitimindeki teori ile pratiğin birleştiğini görürüz. Yani bir sporunun performansa ulaşması için gerekli olan spor organizasyonları, tesisleri, yıllık, aylık ve günlük antrenman ve ders programları için gerekli görüş ve düşünceler teoriyi, saha ve tesisler, eğitim programlarına göre istenen davranışların kazandırılması da uygulamayı oluşturur.

"Eğitim sadece davranışların değişmesi değil aynı zamanda yatay ve dikey düzeyde bilgi kapasitesini arttıran, yetenek ve becerileri geliştiren, düşünce yapısını besleyen bir değişim olgusu olarak da değerlendirilmelidir."⁽³⁾ Bu tanıma göre, spor işletmelerinde eğitim sadece sporcular için değil,

(1) Zeyyat SABUNCUOĞLU, Personel Yönetimi, Anadolu Üniversitesi Bâsimevi, Eskişehir, 1985, s.109.

(2) Suat ANAR, "Eğitime Giriş Ders Notları (Teksir çoğaltma)", Bursa, 1985, s.2.

(3) Zeyyat SABUNCUOĞLU A.g.k. s.110.

aynı zamanda yöneticilerin, eğitimcilerin, spor şeflerinin, saha ve tesislerin yapım, tamir ve bakımını yapan bütün çalışanlar için gereklidir. O halde spor işletmelerinde eğitimin önemi çok büyüktür. Çünkü hangi işletmede olursa olsun, çalışan herkes için ve her zaman için eğitimden sözedilebilir. İşletmenin belirlemiş olduğu amaçlarına en etkin biçimde ve en kısa zamanda varabilmesi için yeterli nitelik ve yetenekte insan gücüne ihtiyaç duyulur. Hal böyle iken, insanın aklına şöyle bir soru gelebilir: Acaba işletmeye çalışanları alırken gerekli bilgi ve yeteneğe sahip elemanları alırsak, tekrar eğitime ihtiyaç duyulur mu? Şüphesiz ki çalışanlar çalıştıkları süre içinde de eğitime ihtiyaç duyacaklardır. Çünkü işletmenin değişen koşulları ve gelişen yapısı karşısında, her düzeydeki çalışanın, gerek teknik bilimler gerekse davranış bilimleri üzerinde eğitilmesi gerekecektir.

Spor işletmelerinde çalışan bireylerin eğitimi, görevlerinde başarılı olabilmeleri için çok önemlidir. Örneğin, en son bilimsel çalışmalarla eğitilen bir sporcunun performansa ulaşması daha kolay ve daha randımanlı olacaktır. Eğer eğitilen, eğitici ise, eğitim tekniklerinin en mükemmel ve bilimsel olması onların yetiştirilmesinde önemli bir role sahip olacaktır. Eğer eğitilenler diğer personel ise gerek mevzuat yazışmaları gerekse tesis yapım, onarım ve bakımı daha ekonomik ve randımanlı olacaktır. Böylece, işletme içinde çalışanların yeni gelişmelere ayak uydurabilmesi eğitimle mümkün hale gelecektir.

Bütün işletmelerde, özellikle spor işletmelerinde çalışanlar (yöneten ve yönetilenler), Gerek işe alınırken gerekse işe alındıktan sonra mutlaka eğitim konusuna hassasiyet gösterilmelidir. (1)

Son olarak, "bireyin davranışında, kendi yaşantısı yoluyla istenilir değişimler meydana getiren süreci, (2)" olarak ta-

(1) İlhan CEMALCILAR "Ve D," İşletmecilik Bilgisi, Eskişehir İ.T.İ.A. Basımevi, Eskişehir, 1979, s.286.

(2) İbrahim Ethem BAŞARAN, Eğitim Psikolojisi, Yargıcioğlu Matbaası, Ankara, 1974, s.11.

nımlıyabileceğimiz eğitim, işletmelerin ve ülkelerin kalkınmasında çok önemlidir. İster ekonomide, ister kültürel alanda, isterse spor alanında olsun, "eğer bir ülke eğitim sorunlarını büyük ölçüde çözümlemiş ise o ülke kalkınma ve gelişme sürecine girmiş demektir."⁽¹⁾

A- Eğitimin Amacı

Eğitimin amacı, kişide istediğimiz davranış değişikliğini yaratmaktır. Kişideki istemediğimiz hareketleri yok edip istediğimiz hareketleri kazandırmaktır. Daha detaylı anlatacak olursak, Eğitimin amacı şunlar olabilir:⁽²⁾

1- Eğitimin amacı ahlakî, kültürlü, esnek düşünme yeteneğine sahip kişiler yetiştirmek,

2- Bireylerin kabiliyet ve yeteneklerini, zihni ve bedensel güçlerini geliştirmek,

3- Yeni kuşakları çağdaş bilim ve teknikten nasibini alacak şekilde yetiştirmek,

4- Kültürün, aktarıcısı, yenileyicisi ve kültürle bilimsel ve teknolojik değişmeler arasında köprü kurabilecek bir biçimde yetiştirilmesidir.

Spor eğitiminin amacı da sağlıklı, spor ahlakı ve genel ahlaka önem veren insan yetiştirmektir. Çeşitli spor branşlarında faaliyet gösteren sporcuların yetenek ve kabiliyetlerini, zihinsel ve bedensel güçlerini geliştirmektir. Sporcuları, bilim ve tekniğin gelişmesinden yararlanacak şekilde yetiştirmektir.

B- Eğitime Yardımcı Diğer Bilim Dalları

Eğitim ile "Sosyoloji, ekonomi, siyasal Bilim, Psikoloji, felsefe, yönetim ve teftiş."⁽³⁾ "bilimleri arasında direkt olarak ilişki vardır. Ama Spor eğitimi bu bilim dallarından başka bazı bilim dallarıyla da ilişkilidir. Bunlar: Anatomi, Fizyoloji, Kinesiraloji. (hareket bilimi) Pedagoji, Biyo-Mekanik, İstatistik, Ölçme ve Değerlendirme v.s.gibi bilim dallarıdır.

Gerek Spor gerekse diğer eğitim programları hazırlanırken de birçok bilim dallarından yararlanılmalıdır. Bunlardan

(1) Zeyyat ŞABUNCUOĞLU, A.g.k. s.110.

(2) Suat ANAR, A.g.k. s.33.

(3) A.g.k. s.14.

Psikoloji, Sosyoloji, Eğitim Sosyolojisi, Eğitim Teknikleri, Biyoloji, Eğitim Felsefesi v.b.gibi bilim dalları başlıcalarıdır. (1)

Sonuç olarak diyebiliriz ki eğitimin hem doğrudan hem de dolaylı yollardan ilişkili olduğu bilim dalları şunlardır: Sosyoloji, Eğitim Sosyolojisi, Eğitim Teknolojisi, Eğitim Felsefesi, Biyoloji, Ekonomi, Siyasal Bilim, Psikoloji, Yönetim ve teftiş, Anatomi, Fizyoloji, Kinesiroloji (Hareket Bilimi), Pedagoji, Biyo-Mekanik, İstatistik, Ölçme ve Değerlendirme.

C- Eğitim Yöntemleri

Eğitim teknikleri deyince, öğrenme ve öğretme yöntemleri akla gelmelidir. Çünkü eğitim, öğrenciye istendik davranışların kazandırılması sürecidir. Bu süreç öğrenci için öğrenme, öğretmen (Eğitici) için de öğretme sürecidir. Öğretmenin öğrencisine, istenen davranışları öğretmesi sürecidir. Bu süreç içerisinde öğretmen öğrencisine istediği bilgi, beceri ve davranışları öğretebilmesi için hangi öğretim yöntemlerini ele alacaktır? Biz burada eğitim tekniklerini öğretme yöntemleri olarak ele alıp, incelemeye çalışacağız.

Öğretme yöntemleri pek çoktur. Bunlar; "Düz anlatım, Güdümlü tartışma, örnek olay, Görüşme, gösterip yaptırma ve karma" (2) yöntemleridir. Şimdi bu yöntemler hakkında kısa açıklamalar yapalım.

1- Düz anlatım Yöntemi.

Eğitici ve öğretmenlerin kullandıkları pek çok yöntemden biridir. Konu hakkında bilgileri vermek veya alınacak, konu hakkında uyarılmalar, algılamalar ve tepkide bulunmalar bu yöntemle olur. Düz anlatım büyük oranda anlatıma dayanır. Birey günlük yaşantısında çevresi ile içiçedir. Bir iletişim içerisindedir. Öğreten ile öğrenen de bir iletişim içerisindedir. İşte bu iletişimin bir ucunda öğretmen diğer ucunda öğrenci vardır. Kurallarına uyarak yapılan bir iletişim, öğrenci üzerinde istendik davranışları gerçekleştirecektir.

(1) Veysel SÖNMEZ, Program Geliştirmede Öğretmen el Kitabı, Özen Matbaacılık, Ankara, 1985, s.129.

(2) A.g.k. , s.160.

2- Güdümlü Tartışma Yöntemi

Serbest tartışmadan çok farklı bir yöntemdir. Grup kontrolü vardır. Öğretmenin veya eğitmenin gözetiminde yapılır. Hedef davranışlar bellidir. Tartışmalar hedeflenen davranışları kazandırmak içindir. Öğretmen tartışmayı hedeflenen davranış değişikliklerine doğru yönlendirmede rehberlik yapmaktır. Soru-cevap Şeklinde ve ezberlemeye yönelik yapıda olduğundan spor eğitiminde az kullanılan bir yöntemdir.

3- rnek Olay Yöntemi

Öğrencilerin bildikleri ve kavradıklarına gerçek duruma uygulama fırsatı sağlayan bir yöntemdir. Bundan dolayı da öğrencileri edilgen durumdan kurtarıp etken duruma getirir. Yâni herhangi bir konu hakkında elde edilen kavram ve ilkeleri uygulama fırsatı yarattığından, kuram ile uygulama arasındaki boşluğu doldurur. Spor eğitimi için çok elverişli bir ğretim yöntemidir. (1)

4- Görüşme Yöntemi

Bu yöntem karşılıklı görüşme-konuşma anlamındadır. Bu karşılıklı konuşmada karşılıklı duygu, düşünce ve yaşantıların etkileşimi vardır. Bu etkileşim esnasında eğitim ve ğretim gerçekleşir. Fakat her karşılıklı konuşma görüşme yöntemi blmayabilir. Görüşme yöntemiyle, belli hedef davranışların gerçekleştirilmesi gerekir. Bireye istenilen davranışları kazandırmayı gereken amaçlı konuşmalardır. Özellikle spor oyunlarında taktik, motivasyon ve psikolojik hazırlığa yöneliktir.

5- Gösterip Yaptırma Yöntemi

Gösterip yaptırma yöntemi, bir tekniğin veya bir işlemin uygulanmasını, önce gösterip açıklayarak, sonra da öğrenciye uygulama ve atıştırma yaptırarak kazandırmanın amaçlandığı ortamlarda kullanılır. Bu yöntemde fiziksel ve zihinsel beceriler en olgun biçimiyle eğitici ya da ğretmen tarafından gösterilir. Sonra da öğrencilerin aynı becerileri tekrarlaması ve uygulaması istenir. Spor eğitimi için en elverişli, en etkili

(1) İsmail EFİL, İşletmelerde Yönetim ve Organizasyon, Teknografik Matbaacılık A.Ő., İstanbul, 1987, s.142.

eğitme ve öğretme yöntemidir. Sporun bütün teknik branşlarının eğitiminde en etkili yöntemdir. Spor beceri ve hareketlerinin en doğru şekilde kazandırılması gösterim-yaptırma yöntemiyle mümkündür.

6- Karma Yöntem

Farklı düzeylerde bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlandığı zaman, hedeflenen davranış değişikliklerini gerçekleştirmek için uygun ve değişik öğretim yöntemlerinin uygulanması gerekir. Bazen hedeflenen davranış değişikliğini gerçekleştirmek bir yöntem ile mümkün olmayabilir. Düzenlatım ile kazandırılacak davranışlar vardır, bunlar güdümlü tartışma ile kazandırılmaz. Gösterip-yaptırma yöntemi ile kazandırılacak davranışlar vardır, bunlar da düzenlatım yöntemi ile kazandırılmaz. İşte böyle durumlarda birden fazla yöntem kullanmak daha uygun olur. Biz buna karma yöntem diyoruz.

D- Eğitim Araçları

Eğitim araçları, kitaplar, dergiler, broşür ve gazeteler, basın ve yayın araçları, Radyo, televizyon, teyp-Video ve slaytlardır. Kişi hayatı boyunca çevresi ile etkileşip, ölünceye kadar bir eğitim sürecinde olduğuna göre, hayatın kendisi de bir eğitim aracıdır.

E- Spor Eğitiminin Uygulama Alanları

Spor eğitiminin uygulama alanları, çeşitli grup ve eğitim düzeyindeki insanı kapsar. Okul öncesi çağdan tutun da ölünceye kadar bütün insan gruplarını içerir. Örneğin: Okullu ve okullu olmayanlar, çalışanlar, çalışmayanlar, sakat ve sağlam olanlar. Zengin ve fakir olan herkes, her işyeri sporu uygulama alanının içine girer. Bu alanları kısaca şöyle sıralayabiliriz.

a- Okullar

b- Kulüpler

c- Askeri birlikler

d- Fabrika ve müesseseler

e- Bunların dışında kalan halk kitleleridir.

- İ K İ N C İ B Ö L Ü M -

SPORUN TESİSLERİNDE EĞİTİM SORUNLARI VE ALINMASI
GEREKEN ÖNLEMLER

Spor tesislerinde spor eğitimi dediğimiz zaman, aklımıza ilk olarak sporcu eğitimi gelmektedir. Halbuki spor eğitimi sadece sporcuların eğitilmesi değildir. Sporcu eğitimi, spor eğitimini tamamlayan unsurlardan bir tanesidir.

Spor tesislerinde, spor eğitiminin tam olarak yapılabilmesi için, organizasyon, yönetici, eğitici (antrenör) ve sporcudan ibaret dört unsurun olması gerekir. Bu dört unsurdan bir veya birkaçının, yokluğu veya eksikliği spor eğitiminin başarısızlığına neden olur. Bu dört unsurdan birinin veya birkaçının yokluğu veya eksikliği spor eğitiminde birtakım sorunların çıkmasına yol açar. Spor tesislerinde sporcu eğitimine başlamadan önce iyi bir organizasyona gitmeli, ehliyetli yöneticiler yönetime gelmeli, bilgili ve tecrübeli antrenörler sporcu eğitimine başlamalıdır.

Bunun yanında sporcu eğitiminin yapılmasında etkili olan, sporcu potansiyeli, spor saha, malzeme, araç ve gereçleri, spora ayrılan ödenekler, spora başlama yaşı, antrenman programları ve haftalık çalışma (antrenman) saatleri, spor sağlık merkezleri gibi faktörler yeterli olmalıdır. Aksi halde sporcu eğitimi tam olarak gerçekleşemez. Tezimizin bu bölümünde, spor tesislerinde, spor eğitimini tamamlayan, organizasyon, yönetici ve eğitici sorunlarıyla, sporcu eğitiminde etkili olan faktörleri ortaya koyup alınması gereken önlemleri açıklamaya çalışacağız.

I- SPOR İŞLETMELERİNİN ORGANİZASYONU:

Spor işletmelerinde, spor hizmet ve faaliyetlerinin istenilen hedeflere varabilecek şekilde sevk ve idaresi için mutlaka organizasyona (teşkilatlanmaya) ihtiyaç vardır. Çünkü, "Organizasyon, görevleri grubun üyeleri arasında dağıtan, üyeler arasındaki ilişkileri belirlenen ve ortak amaçlar doğrultusunda grup üyelerinin faaliyetlerini bütünleştiren bir yapı ve bir süreçtir. (1)"

Spor işletmelerinde organizasyonu (sporda teşkilatlanmayı) ise; "Spora ilişkin amaçlar doğrultusunda geniş kapsamlı bir işin veya işlerin görülmesi için kurulan spor hizmet kuruluşlarıdır. (2)" diye tanımlayabiliriz.

Bu tanımlardan da anlaşıldığı gibi organizasyonlarda, herşeyden önce ortak bir amaç için bir araya gelmiş işgörenler vardır. Bu işgörenlerin görevleri olan işlerle, işgörenlerin faaliyetlerini bütünleştiren bir yapı söz konusudur.

O halde, spor işletmelerindeki spor hizmetlerinin (eğiticilerin eğitimi, sporcuların eğitimi, diğer personelin eğitimi, spor antrenman ve müsabakalar) planlı, düzenli ve verimli bir şekilde yapılabilmesi organizasyonun tam olmasıyla mümkündür. Bunun sağlanması da spor saha, salon ve malzemelerinin, spor eğitim ve hizmetlerin yeterli olmasına bağlıdır.

Organizasyonun spor eğitiminde bu kadar etkili olması nedeniyle, Türkiye'de devletin tekelinde bulunan spor organizasyonu (Beden Terbiyesi Teşkilatı)'nu incelemekte yarar vardır.

Türkiye'de spor teşkilatı dendiği zaman, yurt çapında organizasyonu bulunan Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü akla gelir.

Cumhuriyetle birlikte (1923 yılında), küçük de olsa ilk spor organizasyonu, Türkiye İdman Cemiyetlerinin kurulmasıyla

(1) İsmail EFİL, İşletmelerde Yönetim ve Organizasyon, Teknografik Matbaacılık A.Ş., İstanbul, 1987, s.184.

(2) Nuri DEMİRCİ, Sporda Yönetimi-Teşkilatlanma ve Organizasyonlar, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1986, s.28.

başlamıştır. Bu organizasyon görevini 1936 yılında da Türk Spor Kurumu üstlenmiştir. Bugünkü Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğünün ilk şekli, 1938 yılında Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğünün (Müdürlüğünün) kurulmasıyla resmîyet kazanmıştır. Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü adı altında, birçok bakanlık değiştirerek 1983 yılına gelen bu Genel Müdürlük, 1983 yılından itibaren Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü adını almıştır.

Birçok defa bakanlık değiştiren bu genel müdürlüğün yurt çapındaki teşkilatı, ilgili kanunun üçüncü maddesinde şöyle ifade edilmektedir:

"Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü Merkez ve taşra teşkilatından meydana gelir.⁽¹⁾" ifadesinden anlaşıldığı gibi spor organizasyonumuz şu şekilde teşkilatlanmıştır. Merkez Teşkilat dediğimiz, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü ile, Taşra Teşkilatı dediğimiz; Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğüne bağlı olarak faaliyet gösteren Beden Terbiyesi Spor İl müdürlükleridir.

Taşra teşkilatı;" İllerde, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü, İlçelerde Beden Terbiyesi Spor İlçe Müdürlüğü Kurulur. İllerde Vali, ilçelerde kaymakam beden Terbiyesi ve Spor Başkanıdır. Bu teşkilatın hizmetleri illerde İl Müdürü, İlçelerde İlçe Müdürü tarafından yürütülür. Hizmetlerin yürütülmesinden dolayı İl Müdürü Valiğe, İlçe Müdürü kaymakama karşı birinci derecede sorumludurlar. İl teşkilatının bütçesi özel bütçedir. İl bütçesinden İlçelere il danışma kurulunun teklifi ve Vali'nin onayı ile ödenek tahsil edilir.⁽²⁾"

Spor organizasyonunun yapısı ve görevlerini belirten kendisinden önceki spora ait bütün kanunları yürürlükten kaldıran bu kanun, 21.5.1986 gün ve 3289 no'la kanundur. Bu kanun ile birlikte teorik olarak ilçelerde bile Spor organizasyonunun kurulması kesinleşmesine rağmen mâlesef uygulamada bu organizasyon çeşitli nedenlerden dolayı gerçekleştirilmemiştir.

(1) 3289 no'lu Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, Ankara, 21.5.1986, s.5.

(2) A.g.k, madde:6, s.7.

Bu durum Türkiye nüfusunun yarısından çoğunun yaşadığı ilçelerimizin spor organizasyonundan mahrum kalmasına neden olmaktadır. Böylece ilçeler ve ilçelere bağlı yerleşim merkezlerinde spor saha ve tesisleri yapılamadığından spor eğitim çalışmalarısıyla spor müsabakaları da gerektiği şekilde düzenlenememektedir.

Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün merkezdeki teşkilatı ise, ilgili kanunun (4.) dördüncü maddesinde şöyle açıklanır: (1)

"Genel Müdürlük Merkez Teşkilatı, anahizmet birimleri, danışma ve denetim birimleri ve yardımcı birimlerden meydana gelir."

Anahizmet birimleri

- a- Spor Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı,
- b- Dış ilişkiler Dairesi Başkanlığı,
- c- Tesisler Dairesi Başkanlığı,
- d- Spor Eğitimi Dairesi Başkanlığı,
- e- Spor Kuruluşları Dairesi Başkanlığı,

Danışma ve Denetim Birimleri

- a- Teftiş Kurulu Başkanlığı,
- b- Hukuk Müşavirliği,
- c- Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Dairesi Başkanlığı,

Yardımcı Birimler

- a- Personel ve Eğitim Dairesi Başkanlığı,
- b- İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanlığı,
- c- Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı,
- d- Savunma Uzmanlığı.

Yukarıda görüldüğü gibi, yurt çapında, merkez ve taşra teşkilatı olarak teşkilat yapısına kavuşan Türk spor organizasyonu, sporda gerekli kalkınmayı yapamamıştır. İlk kurulduğu yıldan beri, "Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün önce Başbakanlığa, sonra Millî Eğitim Bakanlığına, daha

(1) A.g.k. Madde: 4, s.5.

sonra yine Başkanlığa, nihayet Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlanması, sporun sorunlarının çözülmesi için kâfi gelmemiştir. (1)" İki bakanlığın birleştirilerek, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığının kurulması ve Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğünün tekrar Milli Eğitim Bakanlığına bağlanması spor sorunlarına yine çözüm getirememiştir. Bütün ülke insanının eğitimin üstlenen milli Eğitim Bakanlığına bir de gençlik ve Spor eğitimi de yüklemince, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığının kendi sorunlarına Spor sorunları da eklenmiştir.

Spor eğitiminde ileri gitmiş ülkelerde spor organizasyonu çok iyi hazırlanmıştır. Bu ülkelerde, herşeyden önce bütün çalışmalarını ülkenin spor sorunlarını çözmeye ayıran, spora ait bir bakanlık mevcuttur. Bu ülkelerdeki spor organizasyonları, ülkenin her yerinde yaşayan, her yaştaki insanın spor eğitimi yapabilmesini sağlayacak şekilde hazırlanmıştır. Bu ülkeler ve spor organizasyonlarını kısaca şöyle verebiliriz:

Fransa:"Bu ülkede spor, Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı merkezi bir teşkilat tarafından yürütülmektedir. Bu merkezi teşkilata 23 bölge, 101 il müdürlüğü, 5 millî kurum ve 60'dan fazla federasyon bağlı bulunmaktadır. (2)"

Bulgaristan:" Bu ülkede sporu, spor ve Beden Terbiyesi Birliği yönetmektedir. Önceleri Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı olarak faaliyet gösteren bu kuruluş, daha sonra bağlı olduğu bakanlığın kaldırılmasıyla, Başbakanlığa bağlı faaliyet göstermektedir.

Spor ve Beden Terbiyesi Birliğinin illerde, ilçelerde ve köylerde çeşitli kuruluş ve kolları vardır. Ayrıca tüm federasyonlar da anılan birliğe bağlıdırlar. (3)"

İtalya: Bu ülkedeki spor organizasyonu" Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı olarak faaliyet gösteren italyan

(1) Mustafa KETEN, Türkiyede Spor, Ayyıldız Matbaası A.Ş., Anakar, 1974, s.121.

(2) A.g.k, s.116.

(3) A.g.k, s.118.

Olimpiyat Komitesi Birliğidir. Bu merkezi Kuruluşun 94 il ve 426 ilçede bürosu mevcuttur. (1)

Batı Almanya: Batı Almanyada spor "Alman Spor Birliği" adı altında organizasyona gitmiştir. Bu spor Birliğine Federasyonlar, Eyalet Spor Birlikleri, Eyalet Federasyonları olmak üzere 76 kuruluş bağlıdır. (2)

Yukarıda örnek olarak verdiğimiz ve sporda başarı göstermiş ülkelerde, bir spor bakanlığı ve ona bağlı spor birliği ile başlayan spor organizasyonu eyaletler, iller ve bütün ilçelere varıncaya kadar teşkilanmıştır.

Türkiye'de ise, 1982 yılında kabul edilen, Türkiye Cumhuriyeti kanununun 59. uncu maddesinde;

"Devlet her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirlerini alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder, Devlet başarılı sporcuyu korur." diyerek, sporda devlet politikasının belirtilmesine rağmen, henüz bu politika tam olarak uygulanamamıştır. Spor tesisleri, spor eğitimi spor çalışma (antrenman) ve yarışmaları, kısacası spor eğitim ve hizmetleri birçok ilçe ve büyük köy ve kasabalarımıza götürülememiştir. Ülke çapında birçok insanımıza spor eğitim ve hizmet imkânları hazırlanamamıştır. Dolayısıyla, spor eğitimi tam olarak yapılamadığından, ülke sporu kalkınamamış, sporda ileri gitmiş ülkelerin seviyesine ulaşamamıştır. Spor faaliyet ve hizmetlerindeki bu başarısızlığın nedeni iyi bir spor organizasyonunun olmamasıdır. Çünkü, "Spor faaliyetlerinin başarılı sonuçlanması ancak, faaliyetlerin organizasyonlarının en iyi şekilde düzenlenmesi ile mümkün olacaktır. (3)"

O halde, spor eğitiminde başarılı olmak ve sporda kalkınmak için öncelikle iyi bir spor organizasyonuna sahip olmak gerekir. Bunun için en başta, spor sorunları ile ilgilenen bir bakanlığın kurulması gerekir. Mevcut Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğünün, daire başkanlıklarının ve diğer hizmet birimlerinin yetkileri arttırılarak, eğitici ve sporcuyu yetiştiren yeni daire Başkanlıkları kurulmalıdır. Genel Müdürlüğe bağlı taşra teşkilatı, bütün illerin yanında, ilçe, kasaba ve büyük köylerde de teşkilatını kurmalı, sivil ve resmî bütün okullara ve kulüplere hizmet götüreceği şekilde reorganizasyona gidilmelidir.

(1) A.g.k, s.118.

(2) A.g.k, s.120.

(3) Murî DEMİRCİ, A.g.k, s.81.

II. SPOR YÖNETİMİ VE YÖNETİCİLERİN EĞİTİM DÜZEYİ.

Yönetim, "Örgüt amaçlarının ekonomik ve etkin olarak gerçekleştirilmesi için faaliyetlerin planlanması, örgütlenmesi, yürütülmesi ve denetlenmesidir.⁽¹⁾" Demek ki belli amaçlar için örgütlenmiş bir grubun amaçlarını, ekonomik ve etkili bir biçimde gerçekleştirebilmesi için, yapacağı faaliyetleri planlaması, örgütlemesi, uygulaması ve sonunda da denetlemesi gerekir. O halde, amaçları belli olan, bir organizasyonu bulunan, spor tesislerindeki spor yönetimini şöyle tarif edebiliriz. Spor yönetimi: "Yöneticileri, teşkilatı ve mevzuatı ile bu hizmetlerin sonundaki faaliyetlerin organize edildiği spor tesisleri, bu tesislerdeki faaliyetlerin yapılma usul ve esaslarını sağlayan organizasyonlarıyla birlikte ele alınıp incelenmesi ve bilimsel bir anlayışla yorumlanması⁽²⁾"dır. Bu tanımların ışığında spor yönetimini aşağıdaki şekilde de tanımlayabiliriz.

Spor yönetimi; topluma spor hizmetleri sunmak, ve kâr elde etme amaçlarının daha ekonomik ve daha etkin gerçekleştirilmesinde, spor saha ve tesislerindeki, spor eğitim ve hizmetlerinin planlanması, örgütlenmesi ve denetlenmesidir.

Pek tabîdir ki her yönetimin de bir yöneticisi vardır. Yöneticisiz bir yönetim düşünülemez. Yönetici; "kâr ve riski başkalarına ait olmak üzere, üretim faktörlerinin bilinçli ve sistemli olarak birleştirilmesini sağlayan ve bunları belli bir ihtiyacı karşılamak amacına yönelten kişi olmaktadır.⁽³⁾" Spor yöneticisi ise şöyle tanımlanmaktadır: "Spor yöneticisi; spor hizmet ve faaliyetlerinin sevk ve idaresinde çeşitli şekillerde görev alan, bu hizmet ve faaliyetlerin yürütülmesinde emeği geçen görevlilerdir.⁽⁴⁾"

Türkiye'de fahri ve resmi görevli olmak üzere iki Tür-
lü spor yöneticisi vardır. Fahrî (gönüllü) spor yöneticileri,

(1) İsmail EFİL A.g.k, s.2.

(2) Nuri DEMİRCİ, A.g.k, s.13.

(3) İsmail EFİL, A.g.k, s.5.

(4) Nuri DEMİRCİ, A.g.k, s.19.

yürüttükleri görev için ücret almayan yöneticilerdir. Resmî görevliler ise, bir ücret karşılığında spor yöneticiliği yapan görevlilerdir.

Bugün Türk spor yöneticileri (resmî görevli olanları) ni şöyle sıralayabiliriz: En üst düzeyde, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı ve spor müsteşarları, Daha sonra, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürü Genel Müdür yardımcıları ile, Genel Müdürlüğe bağlı daire başkanlıklarında, ana hizmet, danışma, denetim ve yardımcı birimlerde görev alanlar, Taşra Teşkilatında ise Beden Terbiyesi ve Spor İl Müdürleri ile il Müdürlüklerine bağlı birimlerde çalışanlar, Beden Terbiyesi ve Spor İlçe Müdürleri ile bu müdürlüğün birimlerinde çalışanlar.

Fahri (gönüllü) spor yöneticileri ise; "hemen hemen bütün ülkelerin spor federasyonlarında görev alan yöneticiler ve spor kulüplerinin yöneticileridir."⁽¹⁾ Ayrıca, Üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor Bölüm başkanları ile diğer eğitim kurumlarındaki spor başkanları (Okul spor Kolları Yönetim Kurulu üyeleri)'da spor yöneticileridir.

Sporda başarılı olmak ve kalkınmak için, yetenekli, bilgili, becerikli, tecrübeli yöneticilerin önemli bir rolünün olduğu açıktır. Spor yönetiminde görev alacak spor yöneticilerinin, yönetim ve spor yöneticiliği üzerine iyi bir eğitim görmesi gerekir. Spor yöneticilerin, sporun içinden gelen, sporculuğu yaşamış, sporun problemlerini bilen, spor yönetimi hakkında eğitim görmüş olması, spor eğitimine dolayısıyla sporun kalkınmasına büyük katkıda bulunacaktır. Çünkü, "Sporda geri kalmış ülkelerde, spor yöneticilerinin çok zaman sporu sevmedikleri, sporla ilgili olmadıkları görülmüştür."⁽²⁾

Türkiye spor alanında geri kalmış bir ülkedir. Bu geri kalmışlığın nedenlerinden birisi, yeterli sayıda spor yöneticisi yetiştirilememesi, yetiştirilmiş spor yöneticilerine ise görev verilmemesidir. Ayrıca bu zamana kadar yapılan uygulamalarda sporla ilgili organizasyonların başına değişik branştan kişilerin getirilmiş olduğunu görüyoruz. Bu söylediklerimize örnek olarak bu zamana kadar sporumuza yön ver-

(1) A.g.k, s.20.

(2) A.g.k, s.21.

miş Bakan ve Müsteşarlarımızın Biyografilerini verebiliriz:⁽¹⁾

- 1- M.Vehbi DİNÇERLER- İnşaat Mühendisi, İşletme Yönetim uzmanı, sanayi mühendisliği yüksek diplomalı,
- 2- İsmail ARAR - Hukukçu.
- 3- Prof.Dr.Tahsin BANGUOĞLU- Edebiyatçı.
- 4- Atıf BENDERLİOĞLU- Hukukçu.
- 5- Prof.Rıfki BURÇAK- Mülkiye mezunu, Siyasi Tarihçi.
- 6- Orhan DENGİZ - Edebiyat fakültesi ve Yüksek Öğretmen Okulu mezunu.
- 7- Ali Naili ERDEM - Hukukçu.
- 8- Prof.Dr.Turhan FEYZİOĞLU- Hukukçu.
- 9- Hilmi İNCESULU - Mülkiye mezunu.
- 10-Nahit MENTEŞE - Hukukçu. Aydın Spor Kulübü Başkanlığı yaptı.
- 11-Prof.Dr.Orhan OĞUZ- Hukukçu.
- 12-Prof.Dr.Sabahattin ÖZBEK- Ziraatçı.
- 13-Prof.Dr.Sefa REİSOĞLU- Hukukçu.
- 14-Hasan SAĞLAM - General
- 15-Necdet UĞUR - Siyasal Bilgiler.
- 16-Fehmi YAVUZ - Siyasal Bilgiler.
- 17-Talat ASAL - Hukukçu.
- 18-Ali Şevki EREK - Hukukçu.
- 19-Sezai ERGUN - Necatibey Eğitim Enstitüsü Fizik Bölümü Mezunu.
- 20-Adnan KARAKÜÇÜK --Hukukçu.
- 21-Muhittin Yılmaz METE- Hukukçu.Spor kulübü ve Güreş Federasyonu Başkanlığı yaptı.

Spor hakkında aldıkları kararlarla sporumuzun kaderini⁽²⁾ tayin eden müsteşarların isim ve branşları ise şöyledir:

- 1- Cevat ALKAN -Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu mezunu.

(1) Milli Eğitim, Gençlik ve Spor Eski Bakanları ve Müsteşarlarıyla Yapılan Toplantı Metinleri, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1984, s.233.

(2) A.g.k, dan yararlanarak hazırlanmıştır.

- 2- Cezmi BİREN - Harp Okulu ve Harp Akademisi Mezunu.
- 3- H.Hüsnü CİRİTLİ- Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümü mezunu.
- 4- M.Nuri KODAMANOĞLU- Fen Fakültesi ve Yüksek Öğretmen Okulu mezunu.
- 5- Hikmet İLAYDIN- Yüksek Öğretmen Okulu ve Türkoloji mezunu.
- 6- Abdullah NİŞANCI- Yüksek Öğretmen Okulu, Dökümcülük bölümü mezunu.
- 7- Mehmet ÖNDER- Dil Tarih Coğrafya Fakültesi mezunu.
- 8- D.İlhan ÖZDİL- Gazi Eğitim Enstitüsü mezunu.
- 9- A.Ferit SANER- Yüksek Makina Mühendisi.
- 10-Nihat SAYDAM- Mühendis.
- 11-Talat AKGÜL- Gazi Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi Bölümü Mezunu.
- 12-Avni AKYOL- Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümü mezunu.
- 13-Orhan BİLGİN- İstanbul Teknik Üniversitesi mezunu.
- 14-Ulvi YENAL- Yüksek İktisat ve Ticaret Mektebi mezunu.
- 15-Dr.Abdurrahman DEMİRTAŞ-Gazi Eğitim Enstitüsü ve Fen Fakültesi mezunu.

Gördüğümüz gibi 15 müsteşardan sadece bir tanesi spor elemanı (Beden Eğitimi Öğretmeni) dir. 21 Bakandan ise sadece 2 (iki) tanesinin spor fahri yöneticiliği (Spor Kulübü Başkanlığı) vardır.

Spor yöneticilerinin yönetime getirilmesi ise şöyle olmaktadır. Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanını, Başbakan atar, Cumhurbaşkanı da onaylar. M.E.G. ve Spor Bakanının (Gençlik ve Spor Sorumlusu) müsteşarı ile Beden Terbiyesi Genel Müdürünü ilgili Bakan atar. Genel Müdür yardımcıları ile federasyon başkanlarının atanması ise Genel müdürün teklifi ve Bakanın onayı ile olur. Bu atamanın resmî ifadesi, "Gerekli hallerde Beden Terbiyesi Genel Müdürümün teklifi, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanının onayı ile Federasyon Başkanı atanır.⁽¹⁾" şeklindedir.

(1) Resmi Gazete, Sayı:18462, Ankara, 18 Temmuz 1984,s.12.

Taşradaki yöneticilerin atanması ise Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü tarafından, devlet memuru şartlarına göre olur. Yalnız federasyonların il temsilcilikleri, Beden Terbiyesi Spor İl Müdürlüğünün teklifi ve Valinin onayı ile olmaktadır.

Spor yöneticilerinin buşekilde atanmasının bazı sakıncaları vardır. Çünkü spor yöneticilerin atanmasında siyasilerin büyük etkisi olmaktadır. Sporun içine de siyaset karışınca, sporun yönetim kademelerine spor yönetiminden uzak yöneticiler gelmektedir. Bir de buna federasyonlarla ilgili, "Asbaşkan ve yönetim kurulu üyelerinde; görevlendirilecekleri spor dalı ile, spor yöneticisi ve uzman niteliklerinde yeteri kadar süre ile ilgilenererek iyi şöhret sahibi olmaları şartı aranır.⁽¹⁾" olması olaya esneklik getirmektedir. Yâni hükümette bulunan siyasilerin, iyi şöhret sahibi(!) herkesi spor yönetiminin başına getirebilmesine imkân tanımaktadır.

İşte bu tür uygulamalar, spor yönetiminin başına yetenekli ve pratik çözümleyici yöneticilerin gelmesini engellemiş ve spor eğitimi olumsuz yönde gelişmiştir. Halbuki az da olsa, artık Türkiye'de, sporun içinden gelmiş, spor yönetimi üzerine eğitim görmüş, Eğitim Enstitüsü, Spor Akademisi ve Fakültelerin Beden Eğitimi Bölümünden mezun spor yöneticileri vardır. Öncelikle spor yönetiminde bu spor yöneticilerine görev verilmesi, spor yönetimindeki birçok problemi çözümleneceği gibi, spor organizasyonunu da olumlu yönde etkileyecektir. Çünkü yönetici ile organizasyon arasında karşılıklı bir etkileşim sözkonusudur. Organizasyondaki değişmeler yöneticiyi etkilerken, yöneticinin karar ve davranışları da bu ortamı etkilemektedir.⁽²⁾

Artık günümüzde sporun, spor alanında eğitim görmüş yöneticiler tarafından yönetilmesi gerektiği rahatça söylenebilmekte ve kabul görmektedir. Bunun için bütün ülkeler spor yönetimlerinde gerçek spor yöneticilerine iş vermeye

(1) A.g.k, madde:8, s.12.

(2) İsmail EFİL, A.g.k, s.185.

özen gösterirler. Bilinir ki; ancak bu yolla hedeflenen amaçlar gerçekleştirilebilecektir. (1)

Hele hele spor yönetiminde, spor teknik branşlarının eğitim ve yarışma programlarının hazırlanmasında, spor saha, tesis, malzeme ve araçların temin edilmesinde çok önemli yeri olan spor federasyonları ile, bu federasyonların uzantısı olan Spor İl Temsilcilikleri (Bölge spor Ajanları) seçim yoluyla yönetime getirilmelidir. Bu seçim, ilgili spor federasyonunun İl Temsilcilerinin, üniversitelerin spor temsilcilerinin, ilgili federasyonun bütün yurttaki spor kulüp yöneticilerinin katılmasıyla mümkün olabilir. Bugün sporda ileri gitmiş birçok ülke, spor yöneticilerini seçim yoluyla yönetime getirmiştir. Bu konuda değişik ülkeleri örnek gösterebiliriz.

Fransa:" 1967 yılından itibaren, federasyon heyetleri dört yılda bir seçimle iş başına gelir. Federasyon üyeleri, yönetici kadronun yenilenmesi amacıyla, arka arkaya iki defadan fazla, seçim hakkına sahip değildir. (2)"

İtalya: Bu ülkedeki sporu yöneten olimpiyat Komitesi Birliği Başkanları, "her dört yılda federasyon başkanları tarafından, federasyon başkanları ise kulüp temsilcileri tarafından yine dört yılda bir seçilmektedir. (3)"

Bunun yanında seçim yoluyla yönetime gelmeyen, birçok ülkede değişik sayıda spor yöneticisi spor yönetiminde görev alarak sporda başarı gösterebilmektedirler. Bunun da nedeni spor eğitiminde başarılı olmak için başka faktörlerin de dikkate alınması gerektiğidir. Ancak sporda başarılı olmak için spor yönetiminin en önemli unsurlardan biri olduğu açıktır. O halde sporda başarı sağlamak, spor eğitiminde başarılı olmak için spor yönetim ve yöneticilerine önem vermek gereklidir. Kaliteli ve yetenekli spor yöneticileri yetiştirebilmek için, üniversitelerde spor yöneticisi yetiştiren programlar daha da geliştirilmelidir. Bunun en güzel

(1) Nuri DEMİRCİ, A.g.k, s.18

(2) Mustafa KETEN, A.g.k, s.117.

(3) A.g.k, s.118.

Örneğin Federal Almanya vermektedir. "Federal Almanya'da birçok üniversite spor yöneticiliği eğitim programlarını master ve doktora yapılabilecek seviyeye kadar geliştirmiştir. (1)"

Spor yöneticilerini (Fahri görev yapanları) seçim, yoluyla yönetime getirmeli, belirli bir zamandan sonra yeni yöneticilere de yönetim fırsatı verilmelidir. Fahri görev yapanların bazı masraflarını karşılamak için belirli bir ücret sistemi geliştirilmelidir. Mevcut yöneticiler, her yıl spor yöneticiliği kurslarına tabi tutulmalıdır.

(1) Nuri DEMİRCİ , A.g.k, s.21.

III- EĞİTİCİLERİN (ANTRENÖRLERİN) EĞİTİMİ

Gerek yüksek başarı seviyesinde idman ve hazırlama ilminin gerektirdiği formasyona sahip, gerekse, beden ve ruh sağlığını sağlayıcı, beden eğitimi ve spor faaliyetlerinde bulunanları çalıştıracak güce ve bilgiye, aynı zamanda sosyo-psikolojik bilgi ve kabiliyete de sahip olan yetiştirici ve çalıştırıcı kişilere antrenör (Spor eğitici) denir.⁽¹⁾ Bu tanımdan da anlaşıldığı gibi Antrenör, ister yüksek başarı, isterse beden ve ruh sağlığını korumak amacıyla olsun, beden eğitimi ve spor faaliyetleri yapan bir kişinin (spor- cunun), idman ve spor alıştırmalarını hazırlayabilecek ve uygulamaya koyabilecek, güce, bilgiye, yeteneğe ve formasyo- na sahip olmalıdır.

Hangi spor dalında ve hangi amaçla olursa olsun, spor- cu eğitiminin en büyük mimarı antrenörlerdir. Bir sporcunun, spor branşında, kendine ait en büyük performansı gösterebil- mesi, diğer faktörlere bağlı olduğu kadar, çağdaş spor eği- timini gerçekleştirebilecek antrenörlerin varlığına da bağ- lıdır. Bu durum antrenörlerin, planlı, bilimsel ve çağdaş bir eğitim sürecinden geçerek yetiştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Bir ülkede, tesisleri tam, sporcu potansiyeli çok yük- sek, saha ve tesisler tam olsa bile, eğiticileri yeterli bilgi ve yeteneğe sahip değilse, sporda kalkınma ve gelişme mümkün olamaz. Çünkü, "meslekleri sporcuyu eğitmek olanlar, bu ko- nuda her türlü teknik bilgi ile mücahhez (donatılmış) olma- lıdır." ⁽²⁾ Halbuki bugün Türkiye'de, "çeşitli spor dallarında faaliyet gösteren teknik adamların, bilhassa antrenör- lerin tahsil seviyelerinin çok düşük olması sebebiyle, modern spor tekniği dışında, tamamen ibtidai, kısmen uluslararası ilişkilerle edinilen görgüye dayanan bilgilerle, faaliyet göstermektedirler. Bu durum, Türk sporunu, uluslararası en iyi şekilde temsil edecek sporcuların yetiştirilmesine

(1) Mustafa KETEN, A.g.k, s.8.

(2) Cemal ANADOL, Bütün Spor Branşları için Genel Atletik Kondisyon ve Herkes için Kültüf fizik, Sebat Matbaası, İstanbul, 1982, s.44.

imkân vermemektedir."⁽¹⁾ Bu antrenör yetersizliklerinin yanında, son yıllarda, Spor Akademileri ile Eğitim Enstitülerinin ve Fakültelerin Beden Eğitimi Bölümlerinden mezun olan, sayıca az, bilgi ve yetenek yönünden yeterli olan antrenörlerimiz gözardı edilmemelidir.

Bugün ülkemizdeki antrenörler iki şekilde eğitim sürecinden geçerek antrenör olmaktadır. Birincisi; Eğitim ve Öğretim kurumlarından yetişenlerdir. Örneğin, Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi Bölümü, Eğitim Fakültelerinin Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri ve Spor Akademilerinden mezun olanlar, ikincisi ise; Spor Federasyonlarının eğitim dairelerinden çıkan bir genelge ile açılan, antrenör yetiştirme kurslarını bitirerek antrenör olanlardır.

Ancak, şunu açıklamak gerekir ki, 2.7.1986 tarihine kadar Eğitim Enstitüsü, Eğitim Fakültesi ve Yüksek Öğretmen okullarının, Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerinden mezun olanlara, ilgili branşta antrenörlük kursuna katılmadığı takdirde, kesinlikle resmî antrenörlük verilmiyordu. 2.7.1986 tarihinde, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün onayından çıkan bir genelge ile adı geçen okullardan mezun olanlara, bir branşta antrenörlük verilerek, Spor eğitimine yetenekli ve bilgili antrenörler kazandırılmıştır.⁽²⁾

Yukarıda kısaca açıkladığımız antrenör yetiştirme programlarını, formal ve informal eğitim şeklinde ayırarak incelemek mümkündür.

A- Formal Eğitim:" İlk, Orta ve yüksek eğitim olarak dikey bir biçimde üç ayrı düzeyde ele alınabilir.⁽³⁾" O halde, İlkokul, Ortaokul, Lise veya Lise dengi bir okulu bitirdikten sonra, üniversite ve yüksek okulların beden eğitimi ve spor bölümlerinden mezun olan antrenörleri bu gruptan saymak mümkündür. Bunlar hem okullarımızda beden eğitimi ve spor öğretmenliği, hem de çeşitli branşlarda antrenörlük yapmaktadırlar. Ayrıca bu okullardan mezun olanlar kulüplerde ant-

(1) Mustafa KETEN, A.g.k, s.124.

(2) Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü, "SE-06-PH-15/627-1986-13" sayılı Genelge, Ankara, 2.7.1986.

(3) Suat ANAR, "Eğitime Giriş" ders notları (Teksir-Çoğaltma).U.Ü.Eğitim Fakültesi, Bursa, 1985, s.6.

renörlük yapabildikleri gibi, okullarda birçok branşta sporcu yetiştirerek ülke sporuna katkıda bulunmaktadır.

Spor eğitimini gerçekleştirecek olan spor eğitimcilerimizin yetiştirildiği bu fakülte ve Yüksek okullarımız yarım asırdan beri mezun vermektedir. 1934-1935 Öğretim yılında ilk mezunlarını veren bu okul, Gazi Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi Bölümüdür. Daha sonraları, bu okulu birkaç okul daha takip ederek Beden Eğitimi Bölümü açılmıştır. Fakat bu okullar gerek statü gerekse sayı bakımından günümüze kadar yeterli duruma getirilememiştir. Spor eğitimcisi ve antrenörü yetiştiren bu okullar durmadan statü değiştirmişlerdir. İsimlerini ve bağlı buldukları mercileri değiştirilmiştir. Mezun olanlar sayı bakımından halen yeterli değildir. Çünkü ülkemizde hem büyük ölçüde beden eğitimi öğretmeni hem de branş antrenörlükleri açığı kapatılamamıştır.

Spor eğitimcisi (antrenörü) yetiştiren bu okullarımızın, bazılarının eğitim ve öğretim programlarını incelemek bizi bu eğitim yuvaları hakkında daha da aydınlatacaktır.

Eğitim Enstitüleri, Beden Eğitimi Bölümleri:Tablo:1' de görüldüğü gibi, eğitim ve öğretim süreleri üç yılda tamamlanmaktadır. Bu süre içerisinde hem okullardaki beden eğitimi derslerini yürütebilecek, hem de teknik branşlarda antrenörlük yapabilecek eğitimciler yetiştirilmiştir.

Eğitim Enstitüleri Beden Eğitimi Bölümleri eğitim ve öğretimlerine devam ederken 1974 yılında Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı olarak, 19 Mayıs Gençlik ve Spor Akademisi açıldı. 1976 da Boğaziçi Spor Akademisi ile Manisa Spor Akademilerinin açılmasıyla Spor Akademilerinin sayısı üçe yükseldi. Bu akademilerimizin eğitim-öğretim programı tamamen branş antrenörü yetiştirmek amacındaydı ve öyle de oldu. Dört yılda tamamlanan bu eğitim ve öğretim programlarının, eğitim enstitülerinin programlarından farkı, ikinci sınıftan itibaren branşlaşmaya gidilmesiydi. Yani ikinci sınıftan itibaren her antrenör adayı (öğrenciler) seçtikleri spor branşında eğitim ve öğretim görüyorlardı. O branşın Teknik ve Taktiklerini, öğretim metotlarını, antrenman programlarını hem teorik hem de uygulamalı olarak öğreniyorlardı.

Spor Akademilerinden başka, daha sonraki yıllarda

Bornova ve Bursa Yüksek Öğretmen Okulu Beden Eğitimi Bölümlerinin açılmasına karar verildi. Eğitim ve öğretim Programlarının dört yıl olduğu bu okullar da beden eğitimi öğretmeni yetiştiriliyordu. Yine bu okulların eğitim ve öğretim süreleri boyunca uygulanan ders programları diğer beden eğitimi ve spor bölümlerindeki derslerden pek farklı değildi (Tablo:2).

Nihayet 1982 yılında eğitim enstitülerinin beden eğitimi bölümleri, spor akademileri ve Yüksek Öğretmen okullarının sayısı 10'a ulaştı. Öğretim yılları, öğretim programları, bağlı oldukları kurumlar ve statüleri bakımından bir takım farklılıklar bulunan bu okullar 1982 yılında Üniversitelerin bünyesine girdi. Şu anda Türkiye'de, beden Eğitimi öğretmeni ve branş antrenörü yetiştiren altı Üniversite vardır. Bunlar, Gazi 9 Eylül, Marmara, Uludağ, Dicle, Ortadoğu Teknik Üniversitesinin Eğitim Fakültelerine bağlı Beden Eğitimi ve Spor Bölümleridir. Bu beş eğitim ve öğretim programından başka formal eğitim yolu ile eğitici (antrenör) yetiştiren okulumuz yoktur.

Antrenör ve Beden Eğitimi Öğretmeni yetiştiren eğitim fakültelerimize bağlı beden eğitimi ve spor bölümlerimizin eğitim ve öğretim süreleri dört yıldır. Ders programları Tablo:3'de görüldüğü gibi, bilimsel spor eğitimini gerçekleştirecek eğitici-antrenörleri yetiştirecek niteliktedir.

Tablo:1

Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi Bölümlerinde üç yıllık eğitim ve öğretim programlarındaki derslerin yıllara göre dağılımı ve okutulan toplam ders saatleri tablosu⁽¹⁾.

No: Dersin Adı :	I.Sınıf		II.Sınıf		III.Sınıf		Toplam Saat
	Ekim	Şubat	Ekim	Şubat	Ekim	Şubat	
1 Beden Eğitimi Bil.	2x16	2x16	2x16	2x16	2x16	2x16	192
2 Oyun ve Spor Bilgi.	1x16	1x16	1x16	1x16	1x16	1x16	96
3 Beden Eğit.Tar.ve Seminer	1x16	1x16	2x16	2x16	1x16	1x16	128
4 Saha Malzeme Bilgi.	2x16	2x16					64
5 Teşkilat ve idâre					1x16	1x16	32
6 Fizyoloji	2x16	2x16	1x16	1x16			96
7 Anatomi	2x16	2x16	1x16	1x16			96
8 İlk Yardım	1x16	1x16					32
9 Özel Patoloji					1x16	1x16	32
10 Sağlık Bilgisi	1x16	1x16	1x16	1x16			64
11 Tıbbî Cimnastik ve Masaj			2x16	2x16	2x16	2x16	128
12 Cimnastik	8x16	6x16	6x16	4x16	4x16	4x16	512
13 Ritmik Cimnastik	2x16	2x16	2x16	2x16	2x16	2x16	192
14 Oyun	2x16	2x16	2x16	2x16	4x16	2x16	224
15 Atletizm	2x16	4x16	2x16	4x16	2x16	2x16	288
16 İzcilik ve Uygula.		90	2x16	2x16			154
17 Devrim Tarihi					2x16	2x16	64
18 Müzik	3x16	3x16	1x16	1x16	1x16	1x16	160
19 Eğitim Psikolojisi			3x16	3x16	2x16	2x16	160

(1) 9 Eylül Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölüm Başkanlığı, Manisa, 1987.

No; Dersin adı:	I. Sınıf	II. Sınıf	III. Sınıf	Top. Saat
	Ekim Şubat Ocak Haz.	Ekim Şubat Ocak Haz.	Ekim Şubat Ocak Haz.	
20 Genel Öğretim Metot.		1x16 1x16	2x16 2x16	98
21 Özel Öğretim Metot.			6x16 6x16	192
22 Ölçme, değerlendirme	1x16 1x16	1x16 1x16	1x16 1x16	96

Tablo:2

Bursa Yüksek Öğretmen Okulu Beden Eğitimi Bölümü, Ders dağılım ve kredilerini gösterir çizelge.

I.Yarıyıl Dersleri		kredisi	2.Yarıyıl Dersleri		kredisi
I. S I N I F	Anatomi	2	Anatomi	2	
	Fizyoloji	2	Fizyoloji	2	
	Atletizm	2	Atletizm	2	
	Cimnastik	3	Cimnastik	2	
	Aletli Cimnastik	1	Aletli Cimnastik	1	
	Voleybol	1	Basketbol	1	
	Eğitsel oyunlar	1	Voleybol	1	
	Ritmik Cimnastik	1	Eğitsel Oyunlar	1	
	Bed.Eğt.Araç.ve Gereç.Bil.	2	Ritmik Cimnastik	1	
	Eğitime Giriş	2	Beden Eğt.Araç.ve Ger.Bi.	2	
	Türkçe Kompozisyon	2	Eğitim Sosyolojisi	2	
	Yabancı Dil		Türkçe Kompozisyon	2	
			Yabancı Dil		
I.Yarıyıl Dersleri		kredisi	II.Yarıyıl Dersleri		kredisi
II. S I N I F	Anatomi	2	Fizyoloji	2	
	Atletizm	1	Atletizm	1	
	Cimnastik	2	Cimnastik	2	
	Aletli Cimnastik	1	Aletli Cimnastik	1	
	Basketbol	1	Basketbol	1	
	Voleybol	1	Voleybol	1	
	Eltopu	1	Eltopu	1	
	Güreş Ritmik Cimnastik	1	Güreş Ritmik Cimnastik	1	
	Futbol Ritmik Cimnastik	1	Futbol Ritmik Cimnastik	1	
	Halk Oyunları	1	Halk Oyunları	1	
	Yüzme	1	Yüzme	1	
	Spor Masaşı	1	Kış Sporları	1	
	Yabancı dil		Spor Masaşı	1	
		Yabancı Dil			

Tablo :2 (Devamı)

Bursa Yüksek Öğretmen Okulu Beden Eğitimi Bölümü, Ders dağılım ve kredilerini gösterir çizelge (devamı).⁽¹⁾

I.Yarıyıl Dersleri		kredisi	II.Yarıyıl Dersleri		kredisi
3. S I N I F	Fonksiyonel Anatomi	2	Fonksiyonel Anatomi	2	
	Spor Fizyolojisi	2	Spor Fizyolojisi	2	
	Spor Arızaları, İlk Yardım	2	Spor Arızaları Te. İlk.y.	2	
	Genel Antrenman Bilgisi	2	Genel Antrenman Bilgi.	2	
	Atletizm	1	Atletizm	1	
	Cimnastik	2	Cimnastik	1	
	Aletli Cimnastik	1	Aletli Cimnastik	1	
	Güreş Ritmik Cimnastik	1	Eltopu	1	
	Araştırma	3	Futbol Ritmik Cimnastik	1	
	Düşünce Tarihi	3	Ekonomiye Giriş	3	
	Eğitim Psikolojisi	3	Rehberlik	2	
	Yabancı Dil		Yabancı Dil		
	Halk Oyunları	1	Halk Oyunu	1	
I.Yarıyıl Dersleri		kredisi	II.Yarıyıl Dersleri		kredisi
IV. S I N I F	Spor Sosyolojisi	2	Gençlik Liderliği ve Boş zaman eğitimi	2	
	Antropometri	1	Antropometri	1	
	Bio Mekanik	1	Atletizm	1	
	Yüzme	1	Cimnastik	1	
	Atletizm	1	Aletli Cimnastik	1	
	Cimnastik	1	Voleybol	1	
	Aletli Cimnastik	1	Ölçme ve Değerlendirme	3	
	Basketbol	1	T.C.Devrim Tarihi	2	
	Eltopu	1	Eğitim Yönetimi.	2	
	T.C.Devrim Tarihi	2			
	Eğitim Programı ve Yönt.	3			
Beden Eğitimi Öğretimi	4				

(1) Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölüm Başkanlığı-Bursa, 1987.

Tablo:3

Uludağ Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü
sınıflarında okutulan dersler ve kredileri.⁽¹⁾

I.YIL

Dersin

<u>Kodu</u>	<u>Dersin Adı</u>	<u>Kredi/sa.</u>	<u>Yarıyıl</u>
BS.101	Beden Eğitimi ve Sp.Gir.	3	1.
BS.102	Anatomi	2	1.
BS.103	Fizyoloji	2	1.
BS.104	Halk Bilim	2	1.
BS.105	Ritmik Eğitimi ve Cimnastik	2	1.
BS.106	Serbest Cimnastik	2	1.ve2.
BS.107	Voleybol	2	1.ve2.
BS.108	Basketbol	2	1.ve2.
BS.109	Hentbol	2	1.ve2.
BS.110	Halk Oyunları	2	1.ve2.
BS.111	Beden Eğt.ve Spor Psiko.	3	2.
BS.112	Fonksiyonel Anatomi	2	2.
BS.113	Aletli Cimnastik	2	2.
BS.114	Atletizm	2	2.
BS.115	Futbol(Erk) Rit.Cim.(Kız)	2	2.
EB.101	Eğitime Giriş	3	1.
EB.102	Eğitim Sosyolojisi	3	2.
YD.101	Yabancı Dil	6	1.ve 2.
TD.101	Türk Dili	1	1.ve 2.
AI.101	Atatürk İlk.ve İnk.Tarihi	1	1.ve2.
MA.101	Müzik (Güz.San.Dal.Biri)	2	1.ve2.

II.YIL

Dersin

<u>Kodu</u>	<u>Dersin Adı</u>	<u>Kredi/Sa.</u>	<u>Yarıyıl</u>
BS.206	Serbest Cimnastik	2	1.
BS.213	Aletli Cimnastik	2	1.2.
BS.214	Atletizm	2	1.ve2.
BS.215	Futbol (Erk) Rit.Cim.(Kız)	2	1.
BS.216	Beden Eğt.Spor Sosyoloji.	3	1.
BS.217	Spor Kazalarından Korunma ve İlk Yardım	3	1.

(1) A.g.k.

II.YIL

<u>Dersin Koru</u>	<u>Dersin Adı</u>	<u>Kredi/Sa.</u>	<u>Yarıyıl</u>
BS.218	xx Seçmeli Spor Dalı	3	1.
BS.219	Hareket Bilgisi	3	1.
BS.220	Bed.Eğt.ve Sporda Arş.Tek.	3	2.
BS.221	Türk Bed.Eğt.S.Teşk.Yönt.	2	2.
BS.222	Spor Fizyolojisi	2	2.
BS.223	Voleybol Öğretim Yöntemi	2	2.
BS.224	Basketbol Öğt.Yöntemi.	2	2.
BS.225	Futbol (Erk) Rit.Cim.(Kız)Öğ.Yönt.2	2	2.
BS.226	xx Seç.Spor Dalı Öğr.Yönt.	2	2.
BS.227	Gösteri Cimnastiği	2	2.
EB.201	Eğitim Psikolojisi	3	1.
EB.202	Eğt.Prog.ve Öğrt.Yönt.	3	2.
YD.201	Yabancı Dil	4	1.ve 2.
AT.201	Atatürk İlk.ve İnk.Tarihi	1	1.ve 2.
TD.201	Türk Dili	1	1.ve 2.
ME.201	Müzik (Güzel Sanat Dalı)	2	1.ve 2.

xx Seçmeli Spor Dalı ve Öğretim Yöntemi

Aletli Cim.Aletizm-Basketbol-Voleybol-Futbol-Güreş-Hentbol-Kayak-Ritmik Cim.Yüzme.

III.YIL

<u>Dersin Kodu</u>	<u>Dersin Adı</u>	<u>Kredi/Sa.</u>	<u>Yarıyıl</u>
BS.323	Voleybol Öğr.Yönt.	2	1.
BS.324	Basketbol Öğrt.Yönt.	2	1.
BS.328	Bedn.Eğt.ve Spor Tar.	2	1.
BS.329	Aletizm Öğr.Yönt.	2	1.ve 2.
BS.330	Hentbol Öğrt.Yönt.	2	1.
BS.331	Aletli Cim.Öğrt.Yönt.	2	1.
BS.332	Antrenman Bilgisi	2	1.ve 2.
BS.333	xxxSeçmeli Ders	2	1.ve 2.
BS.334	Eğitsel Oyunlar	2	1.ve2.
BS.335	Ok.için Yay.ve S.Zam.Sp.	2	2.
BS.336	Bed.Eğt.ve S.Orgn.Yönt.	2	2.
BS.337	Ok.önc.ve İlköğrt.B.E.S.	2	2.
BS.338	Biyomekanik	2	2.
EB.301	Eğitimde Ölç.ve Değerln.	3	1.

III.YIL

<u>Dönem</u> <u>Kodu</u>	<u>Dersin Adı</u>	<u>Kredi/Sa.</u>	<u>Yarıyıl</u>
EB.302	Eğitim Teknolojisi	3	2.
YD.301	Yabancı Dil	4	1.ve 2.
AI.301	Atatürk İlk.ve İnk. Tarihi	1	1.ve 2.
TD.301	Türk Dili	1	1.ve 2.
ME.301	Güzel Sanat Dalı (Müzik)	2	1.ve 2.

xxxSEÇMELİ DERS Ruh Sağlığı- Sporcu Beslenmesi-Özürlüler için Beden Eğitimi ve Spor- Spor Felsefesi-Rehabilitasyon ve Tedavi Spor Masajı-Rekreasyon-Modern-Dans-Aerobik-Dans-Bedmington-Dağcılık-Masa Tenisi-Öğretim Yöntemi-Yüzme ve Öğretim Yöntemi-Kayak ve Öğretim Yöntemi

IV.YIL

<u>Dönem</u> <u>Sonu</u>	<u>Dersin Adı</u>	<u>Kredi/Sa.</u>	<u>Yarıyıl</u>
BS.439	Spor Tes.Pln.ve İşlt.	2	1.
BS.440	Boş Zamanları Değerl.	2	1.
BS.441	xx Seçmeli Spor Dalı	6	1.ve2.
BS.442	xxYard.Seç.Spor Dalı	4	1.ve2.
BS.443	Antrolörlük Uygulaması	2	1.ve2.
BS.444	Rekreasyon Liderliği	2	2.
BS.445	Sağlık Bilgisi ve Bes.	2	2.
EB.401	Rehberlik	3	1.
BS.446	Bed.Eğt.Uygulam.Bir Ay		
YD.401	Yabancı Dil	2	1.ve2.
AI.401	Atatürk İlk.ve İnk.Tarihi	1	1.ve 2.
TD.401	Türk Dili	1	1.ve2.
ME.401	Güzel Sanat Dallarını (MÜZ.)	2	1.ve2.
EB.402	Eğitim Yönetimi	3	2.

xx Seçmeli Spor Dalı

Aletli Cimnastik-Atletizm-Basketbol-Voleybol-Futbol-Güreş-Henbol-Kayak-Ritmik Cimnastik-Yüzme

NOT: Öğretimde Lise ve Ortaokul Müfredat Programları dikkate alınacaktır.

B- İnfomal Eğitim:

Ülkemizde durmadan artan antrenör ihtiyacını karşılamak için kısa süreli kurs ve seminerlerle branş antrenörü yetiştirilmiş ve yetiştirilmektedir. Biz buna infomal eğitim yoluyla antrenör yetiştirme diyebiliriz. Çünkü, "formal eğitimin dışında cereyan eden çok değişik program ve süreçlere de rastlamak mümkündür. Bu programlar, hizmet içi yetiştirme, çalışanlar için uzun ve kısa dönemli kurslar, ilgili gruplara ilgili alanlarında verilen kurslar (Muhasebe, motor itamiratu v.s.gibi), Üniversitelerin hazırladığı kurslar, yetiştirenler eğitimi, vs. İşte Zikredilen bu son kurslara infomal eğitim adını veriyoruz. (1)"

Ülkemizde spor eğitiminde görev alan antrenörlerimizin büyük bir bölümü, infomal eğitim yoluyla yetiştirilmektedir. Çünkü, Türkiye'deki herhangi bir spor branşında antrenörlük yapabilmek için, o branşta antrenör yetiştirici bir kursa katılmak mecburiyeti vardı. Yani antrenörlük yapmak isteyen bir antrenör adayı, Üniversite ve yüksek okulların spor bölümlerinden mezun olsa bile (spor Akademisi mezunları hariç), ilgili dalda bir antrenörlük kursunu bitirmiş olması gerekiyordu. Eğiticilerin eğitimi bölümünde açıklandığı gibi, 2.7.1986 tarihine kadar durum böyle devam etti. Yani, bir antrenör adayı, bütün antrenörlük bilgilerini formal eğitim yoluyla almış olsa bile, mutlaka ilgili branşta bir kursa katılarak antrenörlük kazanabildi. Şimdi infomal eğitim yoluyla antrenör yetiştirme kurslarından bir örnek olarak inceleyelim.

(1) Suat ANAR, A.g.k, s.4.

Tablo:4-1 (1)

4-22 MAYIS 1987 TARİHLERİ ARASI BURSA GÜREŞ ANTRENÖRÜ
YETİŞTİRME KURSU PROGRAMI

TARİH VE GÜN:	DERS SÜRESİ:	DERSİN ADI:
4.5.1987	10-10.30	AÇILIŞ
PAZARTESİ	10.30-12.30	Seçme Sınavı
	12.30-14.00	Öğle Yemeği
	14.00-15.30	Spor Anatomisi
	15.30-16.00	Dinlenme
	16.00-17.30	Spor Anatomisi
5.5.1987	9.00-10.30	Spor Sosyolojisi
SALI	10.30-11.00	Dinlenme
	11.00-12.30	Spor Sosyolojisi
	12.30-14.00	Öğle Yemeği
	14.00-15.30	Spor Anatomisi
	15.30-16.00	Dinlenme
	16.00-17.30	Spor Anatomisi
6.5.1987	9.00-10.30	Spor ve Beslenme
ÇARŞAMBA	10.30-11.00	Dinlenme
	11.00-12.30	Spor ve Beslenme
	12.30-14.00	Öğle Yemeği
	14.00-15.30	Spor Anatomisi
	15.30-16.00	Dinlenme
	16.00-17.30	Spor Anatomisi
7.5.1987	9.00-10.30	Spor ve Beslenme
PERŞEMBE	10.30-11.00	Dinlenme
	11.00-12.30	Spor ve Beslenme
	12.30-14.00	Öğle Yemeği
	14.00-15.30	Spor Fizyolojisi
	15.30-16.00	Dinlenme
	16.00-17.30	Spor Fizyolojisi

2.1.1987

(1) Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü, "Güreş Antrenörü Yetiştirme Kursu," Sayı:SE-06-AH-4/12, Ankara, 1987.

Tablo:4-2

TARİH VE GÜN:	DERS SÜRESİ:	DERSİN ADI:
8.5.1987		
CUMA	9.00-10.30	Spor Hekimliği
	10.30-11.00	Dinlenme
	11.00-12.30	Spor Hekimliği
	12.30-14.00	Öğle Yemeği
	14.00-15.30	Spor Fizyolojisi
	15.30-16.00	Dinlenme
	16.00-17.30	Spor Fizyolojisi
9.5.1987	9.00-10.30	Spor Hekimliği
CUMARTESİ	10.30-11.00	Dinlenme
	11.00-12.30	Spor Hekimliği
	12.30-14.00	Öğle Yemeği
	14.30-15.30	Spor Fizyolojisi
	15.30-16.00	Dinlenme
	16.00-17.30	Spor Fizyolojisi
10.5.1987		DİNLENME
PAZAR		
11.5.1987	9.00-10.30	Antreman Bilgisi
PAZARTESİ	10.30-11.00	Dinlenme
	11.00-12.30	Antreman Bilgisi
	12.30-14.00	Öğle Yemeği
	14.00-15.30	Teknik-Taktik
	15.30-16.00	Dinlenme
	16.00-17.30	Teknik-Taktik
12.5.1987	9.00-10.30	Antreman Bilgisi
SALI	10.30-11.00	Dinlenme
	11.00-12.30	Antreman Bilgisi
	12.30-14.00	Öğle Yemeği
	14.00-15.30	Teknik-Taktik
	15.30-16.00	Dinlenme
	16.00-17.30	Teknik-Taktik
13.5.1987	9.00-10.30	Antreman Bilgisi
ÇARŞAMBA	10.30-11.00	Dinlenme
	11.00-12.30	Antreman Bilgisi
	12.30-14.00	Öğle Yemeği

Tablo:4-3

TARİH VE GÜN:	DERS SÜRESİ:	DERSİN ADI:
13.5.1987	14.00-15.30	Teknik-Taktik
ÇARŞAMBA	15.30-16.00	Dinlenme
	16.00-17.30	Teknik-Taktik
14.5.1987	9.00-10.30	Antreman Bilgisi
PERŞEMBE	10.30-11.00	Dinlenme
	11.00-12.30	Antreman Bilgisi
	12.30-14.00	Öğle Yemeği
	14.00-15.30	Oyun Kuralları
	15.30-16.00	Dinlenme
	16.00-17.30	Oyun Kuralları
15.5.1987	9.00-10.30	Spor Yönt. ve Organiz.
CUMA	10.30-11.00	Dinlenme
	11.00-12.30	Spor Yönt.ve Organiz.
	12.30-14.00	Öğle Yemeği
	14.00-15.30	Oyun Kuralları
	15.30-16.00	Dinlenme
	16.00-17.30	Oyun Kuralları
16.5.1987	9.00-10.30	Teknik-Taktik
CUMARTESİ	10.30-11.00	Dinlenme
	11.00-12.30	Teknik-Taktik
	12.30-14.00	Öğle Yemeği
	14.00-15.30	Masaj
	15.30-16.00	Dinlenme
	16.00-17.30	Masaj
17.5.1987	9.00-10.30	Teknik-Taktik
PAZAR	10.30-11.00	Dinlenme
	11.00-12.30	Teknik-Taktik
	12.30-14.00	Öğle Yemeği
	18.5.1987	9.00-10.30
PAZARTESİ	10.30-11.00	Dinlenme
	11.00-12.30	Antreman Bilgisi
	12.30-14.00	Öğle Yemeği
	14.00-15.30	Teknik-Taktik
	15.30-16.00	Dinlenme
	16.00-17.30	Teknik-Taktik

Tablo:4-4

<u>TARİH VE GÜN:</u>	<u>DERS SÜRESİ:</u>	<u>DERSİN ADI:</u>
19.5.1987		Dinlenme
SALI	12.30-14.00	Öğle Yemeği
	14.00-15.30	Teknik-Taktik
	15.30-16.00	Dinlenme
	16.00-17.30	Teknik-Taktik
20.5.1987	9.00-10.30	Masaj
ÇARŞAMBA	10.30-11.00	Dinlenme
	11.00-12.30	Masaj
	12.30-14.00	Öğle Yemeği
	14.00-15.30	Teknik-Taktik
	15.30-16.00	Dinlenme
	16.00-17.30	Teknik-Taktik
21.5.1987	10 - 12.00	Teorik Derslerin Sınavı
PERŞEMBE	12.30-14.00	Öğle Yemeği
	14.00-15.30	Teknik-Taktik
	15.30-16.00	Dinlenme
	16.00-17.30	Teknik-Taktik
22.5.1987		
CUMA		Uygulamalı SINAV

Tablo:4-1,4-2,4-3,4-4'de görüldüğü gibi bir güreş antrenörü yetiştirme kursunun süresi, okutulan dersler ve kaç saat okutulduklarını, bu kursların nasıl açılıp nasıl öğrenci kabul edildiğini aşağıdaki gibi ele alabiliriz.

T.C. Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü, Spor Eğitim Dairesi Başkanlığınca, 8.4.1987 tarihli, SE-06-AH-4/12 sayılı "Güreş Antrenörü Yetiştirme Kursu" açılacağını bildiriyor. Bu kursa katılabilmek için asgari Lise ve dengi okul mezunu olup lisansiyeye güreş sporu yapmış olan adayların katılabilecekleri (en az ortaokul mezunu olan milli Güreşçilerin de katılabilecekleri) açıklanıyor. Sonra tabloda görüldüğü gibi, dinlenmeler de dahil 18 gün gibi çok kısa bir programla antrenör yetiştiriliyor. Adı geçen kursun, kurs süresi boyunca toplam olarak görülen ders adedi ve süreleri şöyledir. (1)

Tablo:5

<u>Dersin Adı</u>	<u>1 ders süresi:</u>	<u>Ders adedi (Toplam):</u>
Teknik-Taktik	45 dakika	36
Antrenman Bilgisi	" "	20
Spor Anatomisi	" "	12
Spor Fizyolojisi	" "	12
Spor ve Beslenme	" "	8
Spor Hekimliği	" "	8
Oyun Kuralları	" "	8
Masaj	" "	8
Spor Sosyolojisi	" "	4
Spor Yönetimi ve Organizasyon	" "	4

Görüldüğü gibi bu antrenör programından geçerek antrenörlük belgesi alan bir antrenör, mesleğinde (İstisnalar hariç) başarılı olamaz. Bu tür bir kursa, güreşin teknik ve taktik bilgilerinden habersiz bir lise veya dengi okul mezunu birisinin katılması mümkündür. Çünkü Lisansiyeye güreşçi olması ve lise mezunu olması yeterlidir. Beden Terbiyesi Genel

(1) Tablo 4'den Yararlanarak hazırlanmıştır.

Müdürlüğünün, SE-06-AH-4/12 sayılı, 8.4.1987 tarihli Spor İl müdürlüklerine de gönderilen tamimde, kursa katılacakların bir komisyon tarafından seçileceğinden bahsedilmektedir. Kursun ilk günü olan 4.5.1987 pazartesi günü, komisyonun yapacağı seçim programa alınmamıştır. Bunun için güreşi bilmeyen bir lise mezununun bu kursa girmesi mümkün olmaktadır.

Diğer taraftan bu kursta okutulan dersler, ders saati bakımından çok azdır. Fakülte mezunlarının dört yıl boyunca gördükleri dersi, bu kursta birkaç saatte öğrenmek mümkün değildir. Spor eğitimine doğrudan doğruya katkısı bulunan bazı dersler veya bilim dalları programa alınmamıştır. Örneğin: İlk yardım, Özel Patoloji, Cimnastik- Saha ve malzeme bilgisi, Eğitim Psikolojisi, Eğitim teknikleri (öğretim metotları), Gelişim Psikolojisi, Spor İstatistiği, Ölçme ve değerlendirme, Biomekanik gibi. Bu dersler spor eğitimi ile doğrudan ilişkili olup mutlaka eğitimcilere verilmesi gereken derslerdir. Çünkü bir spor eğitiminde " çocuklara yaptırılacak cimnastik ve ayunları keyfiyyet (nasıllık) ve kemmiyyeti (adedi, tekrarı) muallimce (eğitici tarafından) bilinmelidir. Bilumun mümâreselerin (çeşitli alıştırmaları) miktarını ve tesirlerini bilmek ve kolaydan güce, malumdan (bilinenden) mechule (bilinmeyene) doğru tedricen (yavaş yavaş) yürümek, beden mümâreseleri yaptırırken, koşturup atlatırken, muhtelif (çeşitli) oyunları oynatırken çocukların kuvvet ve tahmilini (taşıyabileceğini) daima göz önünde tutmak muallimin birinci vazifesidir.⁽¹⁾" Halbu ki bu tür kurslardan yetişen antrenörler, öğrencilerinin gelişimlerinden, psikolojik durumlarından habersiz olacaklardır. Eğitim programını ve yöntemlerini öğrenemeyeceklerdir. Yetiştirmeye çalıştığı öğrencilerin durumunu ölçecek ve değerlendirecek bilgilerden habersiz olacaklardır. Kurs sadece teorik olarak verilmektedir. Bir veya birkaç değişik gruplara uygulamalı olarak eğitimcilik rolü verilmemiştir. Öyle ise böyle kurslardan yetişen spor eğitimcileri ile sporumuzu kalkındırmak mümkün değildir.

(1) Selim SIRRI, Muallimlere Terbiye-i Bedeniyye Rehberi, matbaayı Amire, İstanbul, 1926, s.31.

Bu anlatılanlar ışığı altında formal ve informal eğitim yoluyla antrenörlerin yetiştirilmesinde bazı noktalara dikkat etmek gerekir.

Bu anlatılanların ışığı altında formal ve informal eğitim yoluyla antrenörlerin yetiştirilmesinde bazı noktalara dikkat etmek gerekir. Herşeyden önce spor eğitimcilerini yetiştirme programları belli bir statüye kavuşturulmalı, formal, eğitim yoluyla spor eğitimcisi yetiştirilmesine ağırlık verilmelidir. İlkokulda çocuk, spor branşını seçmeli, oradan spor ortaokulu, spor lisesi ve nihayet branşında bir fakülte bitirerek antrenör olmalıdır. Fakülte düzeyinde iken son iki yılını uygulamalı olarak, eğitimcilik yaparak tecrübe kazanmalıdır.

Üniversitelerimizin Eğitim Yüksek ve Meslek Yüksek Okullarında, çoğunlukla uygulamaya dayanan, antrenör yetiştiren bölümler açılmalıdır. Sporun bir meslek bir geçim kaynağı haline geldiği çağımızda spor eğitimciliği câzip bir meslek haline getirilmelidir.

Spor eğitimcilerimiz yetiştirilirken ihtiyaçlar göz önünde tutulmalıdır. Hangi branşta kaç tane eğitime ihtiyacı varsa o kadar spor eğitimcisi yetiştirmek gereklidir. Yeterli sayıda yetişecek eğitimcilerimizin, bölgelerdeki spor özelliklerine göre, ihtiyaç olduğu kadar dağıtılmasına dikkat edilmelidir. Böylece bir bölgede spor eğitimi israfı diğer bölgelerde spor eğitimcisi yokluğu önlenmelidir.

İnformal eğitimle yetiştirilen eğitim programlarına gelince; bu tür programlar faydalı olacaktır. Ancak kursun süresi uzatılmalıdır. Kurs süresi en az bir yıl olmalıdır. Örneğin, Üniversite programlarına giremeyen öğrencilere Ankara'da açılan, bir yıl süreli meslek edindirme kursları gibi programlar uygulanabilir. Kursu seçilen adaylarda en az lise mezunu olmanın yanında, antrenör adayı olduğu spor branşında yeterli teknik bilgiye sahip olduğu federasyonca kurulan bir heyet tarafından referans şartı aranmalıdır. Spor eğitimine yardımcı olabilecek bütün konular (Eğitim Bilimleri, Gelişim Psikolojisi, Spor Psikolojisi, Ölçme ve Değerlendirme gibi) eğitim programına alınmalıdır. Kurs eğitim

programında var olan derslerle, yeni ilâve edilecek derslerin, ders saatleri arttırılmalıdır. Teorik olarak okutulan dersler kadar adayların, çeşitli yaş gruplarındaki sporculara, teorik derslerde aldığı bilgileri uygulama fırsatı verilmelidir.

Mevcut spor eğitimcilerimiz ister formal isterse informal eğitim yoluyla yetiştirilmiş olsun, eğitimcilik yaptıkları süre boyunca, branşlarına ait yeni bilgiler mutlaka verilmelidir. Yani görev süresi içinde dahi devamlı olarak eğitilmeleri gerekmektedir. Çünkü yıllar ilerledikçe, bütün alanlarda olduğu gibi spor alanında da büyük değişme ve gelişmeler olmakta, yeni antrenman metotları, yeni güç geliştirme metotları ortaya çıkmaktadır. Daha verimli, daha bilimsel spor eğitimi yapabilmek için eğitim metotlarında yeni gelişmeler olmaktadır. Bu değişen kurallar sporcu eğitimindeki bazı teknik ve taktik bilgilerin de değişmesine neden olmaktadır. Antrenör eğitimi ile ilgili olarak hizmet-içi eğitim kursları belli sürelerle düzenlenmelidir. Aksi halde, kısa süreli ve kısır kurslarla, oldu bittiye getirerek, kültür seviyesi düşük spor eğitimcileri ile bir spor branşında kalkınmak hayal olur. Bunun en canlı örneğini durmadan gerilediğimiz güreş sporumuzun eğitici kadrosuna bakmakla görmek mümkündür. (Tablo:6).

Tablo:6

"Antenör Bilgi Formu"(1) 1986

Beden Terbiyesi Spor İl Müdürlüklerinde resmen görevli güreş antrenörleri listesi.

Adi Soyadı:	Doğum Yılı:	Görev Yaptığı İl:	Tahsil Durumu:	Mesleği:
Ahmet Kozak	1930	Muğla	Ortaokul	Antrenör
Aydın Dal	1950	Artvin	Lise	"
Amet Erkmén	1951	Adıyaman	İlkokul	"
Bektaş Çelik	1951	Çankırı	Lise	"
Celal Acar	1942	Çorum	Lise	"
M.Cemil Delioğlu	1952	Hatay	Ortaokul	"
Duran Şahin	1949	Tokat	Yüksekokul	"
Faruk Horasanlı	1951	İstanbul	Lise	"
Gazanfer Özdemir	1949	Antalya	İlkokul	"
Emin Yenice	1934	Edirne	İlkokul	"
Halil Öztürk	1954	Adana	İlkokul	"
Hasan Karaman	1948	Ankara	İlkokul	"
Hasan Temel	1935	K.Maraş	İlkokul	"
Hüseyin Gürsoy	1932	Erzincan	İlkokul	"
İsmail Yılmaz	1933	Uşak	İlkokul	"
İsmail Çağlayan	1956	Ordu	Yüksekokul	"
İsmet Savuk	1944	Samsun	İlkokul	"
Kemal Dağdeviren	1944	Malatya	İlkokul	"
Mehmet Heybeli	1943	Niğde	İlkokul	"
Mehmet Göçel	1940	Tokat	İlkokul	"
Necati Hacıköylü	1944	Amasya	İlkokul	"
Nabi Bayram	1936	Amasya	İlkokul	"
M.Necdét Uçar	1933	İstanbul	İlkokul	"
Rafet İslamoğlu	1921	İstanbul	Okur-Yazar	"
Süleyman Ökten	1945	Denizli	İlkokul	"
Seyfi Karadavut	1950	Kayseri	İlkokul	"
Salim Atıcı	1945	Samsun	İlkokul	"

(1) Güreş Federasyonu Başkanlığı, "Antrenör Bilgi Formu," Ankara, 1986.

Tablo:6 (Devamı)

"Antrenör Bilgi Formu" 1986

Beden Terbiyesi Spor İl Müdürlüklerinde Resmen görevli güreş antrenörləri listesi.

Adı Soyadı:	Doğum Yılı:	Görev Yaptığı İl:	Tahsil Durumu:	Mesleği:
Turan Başar	1944	Sinop	Lise	Antrenör
Yusuf Bıyıklı	1955	Bursa	Yüksekokul	"
Zekeriya Sarı	1946	Mersin	İlkokul	"
Nurettin Canıklı	-	Tokat	Yüksekokul	"

Mevcut : 31 Antrenör.

IV- SPORCULARIN EĞİTİMİ

Spor işletmelerinde spor eğitimi dendiği zaman ilk olarak aklımıza sporcuların eğitimi gelmektedir. Halbu ki spor eğitiminden sporcu, antrenör, yönetici ve hatta hatta geniş halk kitlelerini içeren spor seyircilerinin de eğitimi anlaşılmalıdır. Çünkü herhangi bir ülke için; sporda ileri gitmiş bir ülke diye bahsedildiğinde, o ülkenin sadece yüksek performans gösteren sporcuları akla gelmez. Yüksek performans gösteren sporcuların yanında spor organizasyonu, spor yönetici ve antrenörlerinin de mükemmel olduğu ülke anlaşılmaktadır.

Sporcuların eğitimi sadece sporculara spor eğitimcileri tarafından bilgi aktarmak değildir. Gerçek sporcu eğitimi, antrenörün, bilimsel ve teknolojik gelişmelerden yararlanarak, spor branşına ait bilgi ve becerileri sporcuya kazandırabilmesidir. Sporcunun istenilen spor davranışlarını en mükemmel şekilde yapabilmesi için hazırlanan plan ve programların uygulamaya konulmasıdır. Bu istedik spor davranışların kazandırılmasında, eğitici ve sporcu, eğitim süreci içerisinde aktif olarak görev alırlar. Eğitici spor davranışlarını sporcuya kazandırırken, davranışı gereği kadar anlatır, gösterip yapar, ve uygular. Yanlış gördüğü davranışları düzeltir ve tekrar ettirerek spor eğitimini vermeye çalışır. Sporcu da eğitimcinin kazandırmak istediği davranış değişikliklerini kendi yaşantısı yolu ile kazanır. Yani spor becerilerini eğitimciden algılar, eğitici ile beraber davranışı uygular ve belli zamanlarda tekrar ederek yeni bilgi, beceri ve yetenekler kazanır.

Spor eğitimi için, sadece antrenör ile sporcunun olması yeterli değildir. Eğitici ve sporcunun yeterli nitelikte ve yeterli nicelikte olmasının yanında bazı faktörlerin de olması gereklidir. O faktörler şöyle sıralanabilir:

A- Spor Sahası, Tesis, Malzeme ve Araçları.

- 1- Saha ve Tesisler.
- 2- Spor malzemeleri.
- 3- Spor Eğitim Araçları.

- B- Spora Ayrılan Ödenekler.
- C- Spora Başlama Yaşı.
- D- Sporcu Potansiyeli.
- E- Antrenman programları ve Haftalık Çalışma (Antrenman) Saatleri.
- F- Spor Sağlık Merkezleri.

Şimdi, sporcu eğitime büyük etkisi olan bu faktörleri birer birer inceliyerek, konuya daha iyi açıklamaya çalışalım.

A- Spor Saha, Tesis, Malzeme ve Araçları.

Spor saha ve tesisleri, sporcu ile seyirci, sporcu ile sporcunun, antrenörler ile sporcuların birbirleriyle etkileştiği, Spor eğitiminin ve çeşitli spor branşlarının teknik çalışmalarının yapıldığı yerlerdir. Üretilen spor hizmetleri, seyircilerin zevk ve isteklerine uygun şekilde burada üretilir ve sunulur. Bütün bunlardan dolayı sporcu eğitiminde spor saha ve tesislerinin spor malzemelerinin ve spor araçlarının etkisi çok önemlidir.⁽¹⁾

1- Saha ve Tesisler.

Sporcu eğitiminin gerçekleşmesine en az spor eğitici-leri kadar etkisi olan faktörlerden biri de spor saha ve tesisleridir. O halde ülkemizdeki spor saha ve tesisleri ne kadardır? Saha ve tesislerin ülke çapına dağılımı nasıldır? Avrupa konseyine üye ülkelerle karşılaştırılması nasıldır? Şimdi bu faktörleri sırasıyla inceleyelim.

Spor antrenman ve yarışmalarının yapıldığı her yerde mutlaka spor saha ve tesisleri vardır. Spor eğitimi için bu kadar önemli olan saha ve tesisleri acaba kimler yapacaktır? 21.5.1986 gün ve 3289 sayılı kanunla yürürlüğe giren, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü kanununun 26'ıncı maddesi şöyledir⁽²⁾.

"Memur ve işçi sayısı 500'den fazla olan kuruluşlar ve fabrikalar, öncelikle kendi personeline beden eğitimi ve

(1) Mustafa KETEN, A.g.k, s.146.

(2) 3289 no'lu, A.g.k, Madde:26, s.16.

Spor yaptırmak için ilgili yönetmeliğinde belirtilecek esaslara göre spor tesisleri yapmaya ve antrenör tutmaya mecburdurlar.

Belediyeler, şehir planını hazırlarken, spor tesislerine tahsis edecekleri yerlerin tespitinde, il veya ilçe danışma kurulu ile beden terbiyesi ve spor genel müdürlüğünün görüş ve teklifini esas alır.

Nazım ilan planında Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğünün muvafakatı olmaksızın, spor tesisleri ile ilgili kısımları üzerinde değişiklik yapılamaz.

Toplu konutlar, organize sanayi bölgeleri, küçük sanayi siteleri, eğitim kurumları ile fabrika projelerine spor alanı ve tesisi kurulması zorunludur."

İşte spor saha ve tesislerinin yapımı, ilgili kanun, ve maddelerinde böyle yer almasına rağmen (3289'dan önceki 3530 sayılı beden terbiyesi kanununda da aynıdır.) kanun bu konuda teoride kalmış uygulamaya geçirilememiştir. Şimdi olduğu gibi 3530 sayılı kanunun çıktığı 1938 yılından beri bahsedilen kuruluşlar, fabrikalar, ve belediyeler istenileni verememiştir. Bazı belediyeler ve kuruluşlar göstermelik, göz boyamak için birkaç çocuk oyun bahçeleri açmışlardır. Kuruluş ve fabrikalar müsait arsaları varsa, greyderle düzeltip, dört direk dikmekle yetinmiştir.

Belediyelerin bir çoğu futbol sahaları veya statyular yapmışlardır. Fakat spor eğitim ve yarışlarının yapıldığı kapalı ve açık tesislerin hemen hemen hepsi devlet tarafından yapılmıştır. 1938 yılından beri yapılan tesisler Tablo:7'de görülmektedir.

İlgili tabloda görüldüğü gibi spor saha ve tesisleri çok yetersizdir. Örneğin 268 adet olan spor salonlarını ele alalım, ilk bakışta yeterli gibi gözükmektedir. Fakat bu sayıyı sadece illerimizin sayısına bölsek her il'e ortalama olarak 3-4 salon düşebilir. Bu sayı sadece yarışmaların yapılmasına bile yetmez. Bu kadar az spor salonunda gereği kadar sporcu eğitimi yapmak mümkün değildir. Bir an için bu salonların illerimizdeki bölgesel faaliyetlere yeterli olduğunu düşünelim. Artık spora ilkököl düzeyinde başlamak gerektiğine göre, ilkokullarımız, ortaokullarımız, liselerimiz, üniversite ve yüksekokullarımız nerede eğitime alınacaklardır. Müessese ve kuruluşları,

Tablo:7

"Türkiye'de Spor Tesislerinin Dağılımı (1)

Tesisin Türü: faal: İnşa halinde: Toplam:
(Aralık 1983)

Tesisin Türü:	faal:	İnşa halinde:	Toplam:
Spor Salonu	229	39	268
Stad-Stadyum	146	10	156
Kapalı Yüzme havuzu	13	12	25
Açık yüzme havuzu	15	1	16
Futbol Sahası	180	18	198
Basketbol Sahası	50	-	50
Voleybol Sahası	44	-	44
Hentbol Sahası	2	-	2
Tenis Sahası	21	-	21
Kayakevi	13	-	13
Teleski	5	-	5
Telesiyej	3	-	3
Sporcu Kamp eğt.Mrk.	8	2	10
Müstakil atletizm pisti.	4	-	4
Veledrom	3	-	3
Santrekort	1	-	1
Açık manej	4	-	4
Kapalı manej	2	-	2
Atış Poligonu	18	1	19
Kürek Parkuru	2	-	2
Sağlık Merkezi	2	-	2
Kayikhane	17	-	17
Cirit oyun alanı	1	1	1
Bölge hizmet binası	32	9	41
Çeşitli (binalar)	20	-	20
Karakucak Güreş sahası	1	-	1
	835	93	923

(1) Devlet Planlama Teşkilatı, V.Beş Yıllık Plan Destek Çalışmaları:1, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1985, s.387.

askerî ve emniyet güçlerini de düşünecek olursak spor salonlarının sayı bakımından çok yetersiz olduğu açığa çıkar. Bunun yanında ilçelerimizi, kasabalarımızı, büyük köylerimizi ve oralardaki eğitim kurumlarını düşünecek olursak, tesislerimizin büsbütün yetersiz olduğunu görürüz.

Tabloda görülen diğer saha, salon ve tesisler zaten yetersizdir.

Şimdi de Avrupa Konseyine üye bazı ülkelerle Türkiye'mizin bu konuda bir karşılaştırmasını yaparsak durum daha iyi anlaşılacaktır.

Tablo:8'de görüldüğü gibi nüfusuna göre, en az spor salon, saha ve tesislerine sahip ülke Türkiye'dir. Sporcu eğitiminde ileri gitmiş ülkelerden Almanya ve İtalya spor tesisi bakımından en zengin ülkelerdir. Nüfusu 4.8 milyon olan Finlandiya'nın bile toplam spor saha ve tesis bakımından bizden zengin olması, bizim bu konuda ne kadar geride kaldığımız göstermektedir. İşte bu durum bizdeki sporcu eğitiminin yeterli yapılamamasına neden olmaktadır. Çünkü yeterli sayıda tesisin olması, çok sayıda sporcunun tesislerden yararlanması demektir. Sporcuların yeteri kadar tesislerden yararlanması ise sporcu eğitimini kolaylaştıracaktır. O halde, memleketin özellikleri de göz önünde tutularak, sporcu eğitimi için mutlaka gerekli olan saha ve tesislerin amacına uygun şekilde kurulması gerekir.

2- Spor Malzemeleri.

Spor malzemeleri gerek spor dallarının özelliği, gerekse sporcuların ilgili branştaki eğitimi açısından çok önemlidir. Spor eğitim esnasında, spor branşının özelliğine göre gerek müsabakada gerekse antrenmanda spor malzemelerinin kalite ve sayı bakımından yeterli olması sporcu eğitime ve sağlığına büyük katkıda bulunur. Vücudun ısı düzeninden tutun da yaralanmalara kadar spor malzemelerinin koruma görevleri vardır. Spor ayakkabısı, eşofman, forma, barfiks, cimnastik minderi, sağlık topu, diğer top ve bisiklet gibi spor malzemelerinden yoksun bir sporcunun eğitiminden birşey beklenemez.

Tablo:8

1983

"AVRUPA KONSEYİNE ÜYE BAZI ÜLKELERDE TESİS
SAYILARI" (1)

Avrupa Konse. üye ülke.ad.	Spor. Sal.	Kapalı Yüz. Havuzu	Açık Yüz. Havuzu	Açık hav. Spor Merk.	Genel Toplam
Almanya	24.000	3.400	4.000	39.900	72.100
Belçika	213	152	68	206	639
Danimarka (1984)	2.920	358	150	-	3.428
Finlandiya	626	193	31	5.892	6.742
Hollanda	683	404	623	-	1.710
İngiltere (1982)	920	1.086	140	-	2.146
İrlanda(1980)	426	125	32	15	598
İsveç	2.500	469	242	638	3.849
İtalya(1978)	7.340	1.661	-	36.493	45.494
Kıbrıs(Rum)	20	3	50	150	223
Portekiz	272	349 (1978)	-	40	661
Galler	85	100	-	-	185
İskoçya	53	204	2	37	296
Kuzey İrlanda	21	65	17	-	103
Türkiye	285	12	13	240	550
T O P L A M					
	43.164	8.581	5.368	83.611	138.834

(1) Caner AÇIKADA, Emin ERGEN, "Sporda Gelişme ve Başarının Temelleri," Bilim ve Teknik Dergisi, cilt.120, Sayı:230, Nürol Matbaacılık, Ankara, 1987, s.41.

Sporcu eğitimi için bu kadar çok önemi olan spor malzemelerinin sporcular tarafından elde edilmesi de hayli güçtür. Çünkü Türkiye geliştirmekte olan bir ülkedir. Spor malzemelerinin imâl edilmesine ve alınmasına yeteri kadar finansman ayrılamamaktadır. Sporcuların çoğu malzemelerinin kendileri de alamamakta, bu durum sporcu eğitimini olumsuz yönde etkilemektedir.

Türkiye'deki sporcuların malzemelerini nasıl temin ettiklerini Tablo:9'a bakarak görmek mümkündür.

Tablo:9

"SPORCULARIN MALZEMELERİNİ TEMİN ŞEKLİ"(1)

Spor Malzemesinin temin şekli	T O P L A M		
	T (Toplam)	E (Erk.)	K.(Kız)
Toplam	150232	145208	5025
Kendisi	20092	18619	1473
Beden Terbiyesi	2215	1940	275
Kulüp	124826	121733	3093
Diğer	3099	2916	183

Sporcu eğitiminde çok önemli olan spor malzemelerinin imali ve sporcular tarafından tüketimi konusunda belirli bir alışkanlık da kazanılmamıştır. Ayrıca Yurt içinde küçük çapta da olsa, faaliyet göstererek imal edilen spor malzemeleri kalite yönünden düşük olduğu gibi maliyetide yüksektir. Spor malzemesi ihtiyacını karşılayacak şekilde atölye ve fabrikalarımız da yoktur.

Spor malzemelerinin yurt dışından getirtilmesi ise gerek zaman, gerekse gümrük işlerindeki karışıklıklar ve maliyetini yüksek oluşu nedeniyle oldukça güçtür. Bu durum da sporcu eğitimine olumsuz etki yapmaktadır.

3- Spor Eğitim Araçları.

Spor eğitim araçları, sporcu eğitimine ve sporcunun konuyu daha iyi anlamasına yardımcı olan eğitici kitaplar,

(1) Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Sporcu İstatistikleri, Devlet İstatistik Enstitüsü Basımevi, Ankara, 1986, s.10.

dergiler, gazeteler, teypler, slaytlar, radyo ve televizyon programlarıdır.

Dünyanın birçok ülkesinde, başına, yaşama, yürütme ve yargının yanında "dördüncü güç" olarak yer verilir. Türkiye sporunun yerleşik sistem ve gelenekleri olmadığı düşünülürse, uzun vadeli spor politikalarının yokluğunda "yürütme erki" kadar spor basınının da "ikinci güç" olarak rol aldığını söyleyebiliriz. (1)

Bir ülkede bu kadar güce sahip olan basın spora yardımcı olmada çok geç kalmıştır. Ancak futbolun milli lig halinde düzenlendiği 1960'lı yılların başlarında gazetelerde spor sayfalarına yer ayrılmaya başlanmıştır. Daha önceleri spor haberleri şeklinde herhangi bir sayfada yayınlanıyordu.

Malesef Türkiye'de basın ve yayın çok güçlü olmasına rağmen sporcu eğitime yaptığı katkı çok azdır. Çünkü Türkiye basınında spor hakkında yer alan yazılar spor haberleri şeklindedir. Sporcuların eğitime büyük katkısı olacak teknik ve taktik bilgiler verilmemektedir. Hem basın, hem de T.R.T. sporun seyircilik ve habercilik yönüne ağırlık vermektedirler. Sporculara ve spor eğitimcilerine yardımcı olacak, sporcu eğitimini kolaylaştıracak şekilde yayıncılık yapamamaktadırlar. Ayrıca T.R.T. de spora ayrılan zaman çok kısadır. Üstelik bu kısa süre bile, spor branşlarının yayınlanmasında dengesiz bir dağılım göstermektedir.

Diğer taraftan sporcu eğitimi için yazılmış kitap ve dergilerimiz pek azdır. Tablo:10'da görüldüğü gibi dört yıllık bir süre içinde Güzel sanatlar ve Spor üzerine yazılan kitap ve dergilerde çoğalma olması gerekirken çok büyük bir azalma görülmektedir. 1973 yılında Güzel Sanatlar ve Spor üzerine 433 kitap var iken, 1973'de 421'e, 1975'de 309'a, 1976'da 316 ya düşmüştür. Ayrıca 1973 yılında 107 olan dergi ve gazete sayısı 1974'de sıfıra düşmüş, 1975 yılında 118, 1976'da 121'e yükselmiştir.

(1) Kurthan FİŞEK, Türkiye Spor Tarihi, Türkiye Spor Tarihi, Gerçek Yayınevi, İstanbul, 1985, s.174.

Tablo: 10

"Türkiyedeki Kitap, Gazete ve Dergi Yayınlarındaki Gelişme." (1)

A: KİTAP

B: DERGİ VE GAZETE

KONULAR		1973	1974	1975	1976
		Sayı	Sayı	Sayı	Sayı
Genel Konular	A	848	663	485	510
	B	1357	-	1243	1277
Felsefe Ahlak	A	105	107	152	147
	B	4	-	5	6
Din İlahiyat	A	239	308	317	337
	B	16	-	19	15
Sosyal Bilimler	A	1848	1894	2691	1977
	B	521	-	653	672
Dil	A	378	164	214	152
	B	5	-	4	5
Nazari Bilimler	A	495	505	531	400
	B	29	-	30	32
Güzel Sanat. Spor	A	433	421	309	316
	B	107	-	118	121
Edebiyat	A	1373	1176	1100	1039
	B	82	-	59	54
Tarih	A	468	512	381	486
	B	13	-	15	15
TOPLAM	A	7479	6883	6645	6320
	B	2331	-	2362	2413

(1) Devlet Planlama Teşkilatı, V.Beş Yıllık Kalkınma Planı 1979-1983, Başbakanlık Basımevi, Ankara, s.150.

Ayrıca slayt ve videoların pahalı oluşundan, Beden Terbiyesi Spor Genel Müdürlüğünün de bu araçları alıp il teşkilatlarına gönderememesinden, dolaylı bu amaç türlerinden de yarar sağlanamamaktadır.

Kısacası sporcu eğitiminde büyük ve kesin yararları olan spor eğitim araçları sporcu eğitimini destekleyecek şekilde yayınlanmalı ve yaygınlaştırılmalıdır. Gazete, dergi ve kitaplarla, televizyon ve videolarda, spor haberlerinden çok, spor eğitim ve tekniklerini içeren eğitim programları yayınlanmalıdır.

B- Spora Ayrılan Ödenekler.

Spor eğitimini önemli ölçüde etkileyen faktörlerden biri de, devletin spora ayırdığı ödeneklerdir. Sporcu eğitimi için çok önemli olan, spor saha ve tesislerinin yapımı ve onarımı, spor organizasyonunda çalışanların ücretleri, spor faaliyetlerinin sunulması sırasındaki bütün masrafların finans olarak karşılanması gereklidir. Oyle ise, spor eğitim ve yarışmalarının, saha, malzeme ve araçları için, kısacası spor adına yapılan harcamalar için, Genel ve özel bütçelerden ayrılan para miktarlarına, spora ayrılan ödenekler diyebiliriz.

Bütün kuruluş ve işletmelerin bir gelir ve gideri, birtakım bütçe ve mali hesapları vardır. İşletmeler kuruluş amaçlarına göre, kâr elde etmek veya hizmet verebilmek için belli bir sermayeye ihtiyaç duyarlar. Spor işletmesinin de, amacı ne olursa olsun bir sermayeye ihtiyacı vardır. İşte Türkiye'de spor işletmelerinin devletin tekelinde oluşu, faaliyetlerinin devlet tarafından yürütülmesi, genel ve özel bütçelerden birtakım ödeneklerin spora ayrılmasını zorunlu kılmıştır. Bu zorunluluktan dolayı Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğünde her mali yılın başında bir bütçe hazırlanmaktadır. Çünkü Türkiyedeki spor işletmeciliğini Beden Terbiyesi Spor Genel Müdürlüğü üstlenmiştir. Bu Genel Müdürlüğün bütçesini, 3289 sayılı Beden Terbiyesi kanunundaki ilgili madde, Merkez ve Taşra teşkilatı bütçeleri olarak ikiye ayırmıştır. Bu bütçelerin nasıl yapılacağını

ilgili kanun, bütçe ve gelirler olarak şu maddelerle açıklanmıştır:

1- Merkez ve Taşra Teşkilatının Ödenekleri:

"Genel Müdürlük Merkez Teşkilatı katma, taşra teşkilatı ise özel bütçelidir. Merkez Teşkilatı Sayıştayın denetimine tabi olup, Merkez ve Taşra Teşkilatı devlet ihale ve Muhasebe-i Umumiye kanunlarına tabi değildir.

Özel bütçeler bu kanunun 14.cü maddesindeki esaslar ve Genel Müdürlük direktifleriyle illerin ihtiyaçları gözönünde tutularak il danışma kurulunca hazırlanıp Valiler tarafından Ekim ayı başında Genel Müdürlüğe gönderilir. Bu bütçeler genel müdürlükçe incelendikten sonra Bakan onayı ile yürürlüğe girer. Bölüm maddeleri arasında yapılacak aktarma il Danışma Kurulunun görüşü alınarak Valilerin onayı ile, bölümden bölüme aktarma yapılması da Merkez Danışma Kurulunun görüşü alınarak Genel Müdürün onayı ile olur. (1)"

2- Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğünün Gelirleri

"Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğünün gelirleri şunlardır:

- a) Spor Toto ve Spor-Loto'dan alınacak hisseler,
- b) Genel Bütçeden ayrılacak ödenekler,
- c) Spor müsabakalarından alınacak hisse,
- d) Milli ve temsili müsabakaların gelirleri
- e) Her türlü reklam gelirleri ile Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumundan naklen yayın hakkı geliri,
- f) Her türlü işletme gelirleri ile kiralar,
- g) Muhtelif fonlardan verilecek hisseler,
- h) Matbaa, yayın ve basılı evrak gelirleri,
- i) Her türlü bağışlar,
- j) İtiraz ve ceza gelirleri,
- k) Kayıt, tescil ücretleri ile aidatlar,
- l) Belediyeler ile il özel bütçelerinden ayrılan paylar,
- m) Gayrimenkul satışlarından,
- n) Diğer gelirler

(1) 3289 no'lu, A.g.k, Madde:13, s.10.

Belediyeler ve İl özel idareleri, bir sene evvelki gelir toplamlarının ayrı ayrı yüzde birini beden terbiyesi ve spor faaliyetleri için tahsis ederler. Tahsis edilen bu paralar bütçenin tasdikini takip eden 6 ay içinde mahallin Beden Terbiyesi ve Spor İl Müdürlüğü bütçesine aktarılır. Ayrılan bu payların yüzde sekseni münhasıran mahallin beden terbiyesi ve spor saha ve tesislerinin yapılması, geri kalan yüzde yirmisi de yine mahallin diğer beden terbiyesi ve Spor teşkilat ve faaliyetlerine ve gerekli spor malzemesi tedarik masraflarına Genel Müdürlükçe tespit edilecek genel prensipler çerçevesinde harcanır. Mahalli idare ve belediyeler bütçesine bu bahsisatı koymazlarsa bütçelerini tasdike yetkili makamlar tarafından resen konulur. Ayrıca, ilçelere tahsis olunmak üzere münasip nispette bir spor tahsisatı da İl Genel Meclisi kararı ile kendi bütçelerine konulur.

Mahallî idarelerce spora tahsis edilen ve yatırıma dönüşen kaynakların başka amaçlara tahsisi mümkün değildir.

Ayrıca, Genel Müdürlük gelirlerinden her yıl belirlenecek belli bir oranı, il bütçelerine yardım olarak iller emrine gönderir. İl bütçeleri, bu esaslar göz önünde bulundularak düzenlenir. İl bütçelerinin ita amiri Validir. (1)"

Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğünün merkez ve taşra teşkilatlarının gelirleri hem kaynak hem de yaratılan kaynakların yüzde miktarları çok düşüktür. Bu durum spor harcamalarının kısıtlanmasına neden olmaktadır. Harcamaların kısıtlanması da, sporcu eğitim ve faaliyetlerinin yapıldığı federasyonların harcamalarını kısıtlamaktadır. Bundan dolayı federasyonlar, sporcu eğitimi için yeni ve daha çok gelir kaynaklarını değişik şekilde bulmuşlardır.

3- Federasyonlar Fonu ve Gelir Kaynakları:

"Federasyonlar faaliyetlerinde sürat ve verimliliği arttırmak amacıyla bir devlet bankası nezdinde, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğünün emrinde "Federasyonlar fonu" kurulur.

(1) A.g.k, madde: 14, s.11.

Fonun gelirleri şunlardır.

- a) Müsabakaların net hasılatlarının yüzde yedisi,
- b) Bağış ve yardımlar,
- c) İtiraz ve ceza gelirlerinin yüzde ellisi,
- d) Muhtelif fonlardan verilecek hisseler,
- e) Tescil, vize ve aktarma ücret gelirlerinin yüzde ellisi,
- f) Faiz gelirleri,
- g) 3065 sayılı katma değer vergisi kanununun 60.ıncı maddesinin a) ve b) bentlerinde belirtilen mamullerin Tekel İşletmeleri Genel Müdürlüğü tarafından yurt içindeki teslimlerinden ek vergi matrahına esas alınan bedellerinin binde beşi,...
- h) Diğer gelirler."⁽¹⁾

Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü ile Beden Terbiyesi ve Spor İl Müdürlüklerinin gelir kaynaklarından olan müsabaka hasılatı ise gelir kaynağı olarak (kulüpler de dahil) müsabaka hasılatları başlığı altında toplanmaktadır.

4- Müsabaka Hasılatları:

"Müسابakalardan elde edilecek bürüt hasılatтан gerekli masraflar çıktıktan sonra geriye kalan miktar; federasyonlar fonuna, müsabakaların yapıldığı beden terbiyesi ve Spor İl müdürlüklerine ve müsabaka yapan kulüplere dağıtılır. Bu konudaki uygulama, usul ve esaslar bir yönetmelikle belirtilir."⁽²⁾

İşte sporumuzun bütün gelir kaynakları bunlardır. Bunlardan elde edilen parasal kaynaklar spor için birçok yatırımlara dönüştürülür. Bu yatırımlar spor saha ve tesislerinin imar ve inşası olduğu gibi, sporcu eğitimine yapılan uzun ve kısa vadeli yatırımlar olabilir. Fakat devlet bütçelerinden spora ayrılan ödenekler çok az olduğundan ne

(1) A.g.k, Madde:15, s.12.

(2) A.g.k, Madde:16, s.13.

spor eğitimi, ne de sporcu eğitiminin yapılabileceği saha ve tesisler yeterli kurulabilmiştir. Şimdi çeşitli yıllara ait devlet bütçelerinden spora ayrılan ödenekleri yüzde olarak, bir tablo ile gösterelim.

"SPOR ÖDENEKLERİNİN DEVLET BÜTÇESİNDEKİ PAYI."(1)

Tablo:11

YILLAR	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
PAY	%							
YÜZDESİ	0.39	0.66	0.56	0.58	0.58	0.64	0.66	0.69

YILLAR	1980	1981	1982	1983	1984	1985
PAY						
YÜZDESİ	0.27	0.27	0.25	0.20	0.18	0.11

Tablo: 11'de görüldüğü gibi spor ödeneklerinin devlet bütçesindeki payı yıllar geçtikçe azalmaktadır. Halbuki sporun önemi gün geçtikçe toplumumuz tarafından artmaktadır. Bundan dolayı da yıllar ilerledikçe spor saha, tesis ve sporcu eğitimi için ödeneklerin yüzdesinin artması gerekirken, Tablodaki görüldüğü gibi yüzdeler 1972 yılından itibaren düşerek 1985 yılında % 0.11'e kadar inmiştir.

Şimdide Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğünün yatırımlarına ait tabloyu inceleyelim: (Tablo 12).

(1) Kurthan FİŞİK , A.g.k, s.165.

Tablo :18

"BEDEN TERBİYESİ VE SPOR GENEL MÜDÜRLÜĞÜNÜN
YATIREMLARIM (1972-1984) BİR BAKIŞ."(1)

Yıllar:	Genel.+Katma Bütçe:	Artış Yüzdesi:	Spor toto gelirle- rinden yat.ay.pay.
1972	45.000.000	-	25.000.000
1973	97.415.000	116	29.000.000
1974	136.975.502	41	41.420.000
1975	241.784.000	77	-
1976	400.000.000	65	-
1977	650.000.000	63	-
1978	1.177.600.000	81	-
1979	1.507.131.000	28	-
1980	1.130.250.000	25	-
1981	2.222.600.000	96	-
1982	2.194.725.000	1	1.945.000.000
1983	2.292.500.000	4	3.300.000.000
1984	2.930.000.000	28	1.600.000.000

Tabloda görülen rakamlar ilk bakışta bize çok astro-
nomik gelmektedir. Fakat İl, ilçe ve büyük kasaba ve köyle-
rimizin nüfusu ve spora ait ihtiyaçlarını göz önünde tutar-
sak bu rakamların çok yetersiz olduğu anlaşılır. Çünkü nü-
fusa göre saha, tesis, malzeme, araç ve gereçlerin yapımı
ve faaliyet masraflarını düşünürsek bu ödeneklerin çok ye-
tersiz olduğunu görürüz. Bu yetersizliği anlamak için, Avru-
pa Konseyine üye bazı ülkelerin nüfusuna, göre sporcuların
genel bütçeden spora ayrılan ödenek oranlarına bakalım.

(1)Devlet Planlama Teşkilatı, V.Beş Yıllık Plan Destek ça-
lışmaları, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1985, s.386.

Tablo: 13

"Avrupa konseyine üye bazı ülkelerde genel nüfusa göre sporcuların genel bütçeden spora, ayrılan kaynakların oranları."⁽¹⁾

Avrupa Konseyine üye ülke. adları:	Toplam Nüfus:	Beden Eğit.ve Spora Genel Bütç.ayırıldığı parasal kaynak/1983
Almanya	61.423.000	% 3.8
Belçika	9.858.017	% 5.01
Danimarka	5.116.464 (1982)	% 0.14
Finlandiya	4.800.000	% 0.30
Fransa	54.333.871(1982)	% 0.17
Hollanda	14.300.000(1982)	% 0.6
İngiltere	56.340.000	% -
İrlanda	3.443.000	% 0.23
İsveç	8.327.500	% 0.11
İtalya	57.000.000	% -
Kıbrıs(Rum)	450.000	% 0.2
Lüksemburg	365.000	% 0.36
Portekiz	9.344.469	% 0.2
Galler	-	% -
İskoçya	5.130.700(1981)	% -
Kuzey İrlanda	1.507.065(1980)	% -
Türkiye	49.070.000(1984)	% 0.1

Tablo:13'de görüldüğü gibi, Avrupa Konseyine üye bazı ülkelerin içinde, Genel Bütçesinden beden eğitimi ve spora ayrılan kaynak bakımından en az oranla Türkiye sonumdur. Yani genel bütçemizden ülkenin spor harcamaları için en az parayı biz ayırıyoruz. Dolayısıyla sporda kalkınmayı ve gelişmeyi gerçekleştiremiyoruz. Böylece sporcuların eğitimi de bu ödeneklerin yetersizliklerinden olumsuz yönde etkilenmektedir.

O halde, sporda kalkınmak ve gelişmek istiyorsak, sporcu eğitiminde çok önemli olan parasal kaynaklara önem vermeliyiz. Spora mevcut kaynaklardan başka yeni kaynaklar bul-

(1) Caner AÇIKADA, Emin ERGEN, A.g.k, s.40.

malıyız. Kaynaklardan temin edilen ve edilecek olan ödeneklerin yüzde miktarı arttırılmalı, genel ve özel bütçelerdeki oranlar yükseltilmelidir. Ödeneklerle ilgili kanun ve yönetmelikler yeniden düzenlenmelidir.

C- Spora Başlama Yaşı

Şüphesiz ki atalarımızın, "Ağaç fidan iken eğilir.⁽¹⁾" sözü, diğer eğitim alanlarında olduğu gibi, sporcu eğitiminde de spora başlama yaşının önemini ve küçük yaşlarda olması gerektiğini anlatmaktadır. Bir sporcunun başarısında, spora başlama yaşının öneminin çok büyük olduğu, sporcu eğitimi ile ilgilenen herkes tarafından bilinmektedir. Sporda başarılı olan ülkeler, spora başlama yaşının önemini bildiklerinden, spor branşlarındaki eğitim programlarını çeşitli yaş gruplarına göre hazırlamaktadırlar. Küçük yaşlarda spora başlamaktan dolayı çeşitli yaş gruplarına ait yarışmalar da düzenlenmektedirler.

Çocuğu küçük yaşta spora başlatmanın birçok yararı vardır. Örneğin; Küçük yaşlarda spora başlayan çocuk psikolojik, Sosyolojik, anatomik, fizyolojik, teknik ve taktik yönlenden daha çabuk gelişecektir. Daha sağlıklı ve topluma uyma daha kolay olacaktır. Spor eğitimi esnasında, branşına ait teknik ve taktik bilgileri daha çabuk ve daha kolay kavrayacaktır. Bu spor branşındaki teknik ve taktik bilgiler, ileriki yıllarda yarışmaya katılacağı spor branşına iyi bir altyapı oluşturacaktır.

Sporcu eğitimi için bu kadar çok ve büyük önemi olan spora başlama yaşı acaba kaç yaşlarında olmalıdır? Bugün bu konuda birçok fikirler ortaya atılmıştır. Örneğin, Milli Eğitim Gençlik ve Spor bakanlığı tarafından yayınlanan bir yayında "6-8 yaş (I.II.sınıflar)"da spora başlanabileceği açıklanmıştır.⁽²⁾

(1) Feridun Fazıl TULBENTÇİ, Türk Atasözleri ve Deyimleri, Tan matbaası, İstanbul, 1963, s.25.

(2) Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, İlk ve Ortaöğretim kurumlarında Beden Eğitimi, Spor ve İzcilik uygulamaları Yönergesi, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1983, s.11.

Başka bir kaynağa göre spora başlama yaşı şu şekilde belirtilmiştir. (1)

Tablo:14

"Bugün dünyada en geçerli spora başlama yaşları şu şekildedir."

- Teknik sporlardan (Artistik Buz Pateni, aletli Cimnastik, kule atlama),5-7yaş,
 - Yüzme 6 yaş
 - Atletizm'de Sürat koşuları (Sprinter), atlama, atma, Sportif oyunlar (Voleybol, Basketbol, Futbol, Eskrim, Hentbol)8-10yaş,
 - Dayanıklılık isteyen sporlar (uzun mesafe koşuları, Kürek10-12yaş.
 - Travmatik Sporlar (Güreş, Boks, Judo)10-12yaş.
-

Başka bir eserde ise spora başlama yaşından şöyle bahsedilmektedir: (2) "Kurulan teşkilatın en önemli görevi, gençlerin daha okula başlamadan dört(4) yaşına gelmez spor yapma imkanı sağlamasıdır."

Yukarıdaki kaynaklardan anlaşıldığına göre, bir çocuk dört-beş yaşlarına geldiği zaman spora başlamalıdır. Bir sporunun küçük yaşta, bünyesine uygun spor hareketlerini yapmaya başlaması, daha ileriki yaşlarda yapacağı spor branşının eğitimi için en uygun basamak olacaktır. Örneğin: Beş yaşında cimnastik eğitim programına giren bir sporcu 8-10 yaşına gelince basketbol, voleybol gibi sportif oyunların eğitim programına uyum gösterebilecek birtakım anatomik, fizyolojik ve psikolojik becerilere sahip olacaktır. Durum

(1) Hüseyin ÇOLAKOĞLU, "Antrenman Teorisi:1" (Yayınlanmamış Doktora Tezi), 9 Eylül Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Manisa, 1983. s.5.

(2) Mustafa KETEN, A.g.k, s.119.

böyle önemli iken, şimdi de Türkiye'deki spora başlama yaşları
larını branşlara göre inceleyelim.

Tablo:15)

Ana Spor "Sporcuların ana spor dalları, spora başlama yaşları Dalları ve cinsiyetleri."(1)											
	T O P L A M			-14-		15-19		20+		Bilinmeyen:	
	T	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K
Topl.	150232	145208	5024	54755	3721	75068	1030	7918	90	8067	183
Atletiz.	2618	2081	537	910	417	959	102	94	2	118	16
Basket.	12506	11576	930	6515	750	4510	167	167	2	384	11
Bisiklet	302	302	-	91	-	186	-	5	-	20	-
Boks	1092	1092	-	257	-	750	-	44	-	41	-
Futb.	100762	100762	-	34921	-	57060	-	4713	-	4068	-
Güreş	4663	4663	-	2026	-	2219	-	291	-	127	-
Judo	1809	1568	241	875	138	612	81	49	14	32	8
Masa Te.	1522	1230	292	716	235	367	41	66	6	84	10
Voleybol	8877	7704	1173	2789	825	3849	327	715	9	351	12
Yüzme-At- lama Suto.	2224	1650	574	1510	567	108	4	6	-	26	3
Diğer	10874	9711	1163	3965	778	4343	306	1059	51	344	28
Bilin- meyen	2983	2869	114	180	11	105	2	109	6	2475	95

İşte Türk Sporunun kalkınamamasının nedenlerinden biri
Tablo:15'de görüldüğü gibi küçük yaşlardan itibaren (5-6yaş)
çocuklarımızın spor eğitimine başlayamamıştır.

O halde küçük yaşlardan itibaren çocuklarımızı yaşla-
rına ve gelişimlerine uygun spor eğitim programlarına almak
sporcu eğitiminin tamamlanmasında önemli bir bölümü oluştu-
racaktır.

D- Sporcu Potansiyeli

Sporcu potansiyeli dediğimiz zaman, spor eğitimine
giren, spor yapan herkez yani spor yapanların toplam sayısı
akla gelmelidir. Sporcu potansiyelinin sporcu eğitiminde çok

(1) Başbakanlık D.İ.Enstitüsü, A.g.k, s.4.

büyük yeri ve önemi vardır. Eğitilecek sporcu sayısının azlığı sporcu eğitimini olumsuz yönde sporcu sayısının çokluğu ise olumlu yönde etkiler.

Herkesin kabiliyetleri, yaratılışları, anne ve babadan getirdikleri özellikleri farklıdır. Bu farklı özelliklere sahip sporcuları bir araya getirmek (potansiyel yaratmak), spor eğitimi için çok gereklidir. Sporcu potansiyelinin fazla olması demek birçok kabiliyet arasından, eğitim yoluyla en uygununu, en yeteneklisini seçmek demektir.

Sporcu potansiyelini oluşturan sporcu yaşlarının da bir alt ve üst sınırı ile sporcu potansiyeline dahil olduğu bir süre vardır. "Sporcu potansiyelini oluşturan yaşlar" da diyebileceğimiz bu zaman, spora başlama yaşı ile sporu bırakma yaşı arasında kalan, sporcunun performans yaşlarıdır.

Aslında sporu bırakma yaşı yoktur. İnsan ölünceye kadar spor yapabilir. Ama aktif sporculuğun bir sonu vardır. Bu son sporcunun kişilik özelliklerine göre farklıdır. Bazı spor branşlarının özelliklerini ve yine bazı sporcuların yaratılış özelliklerini göz önünde tutarak, aktif sporu bırakma yaşını 40 yaş olarak kabul edebiliriz. Çünkü bugün dünyada 50 yaşında dağcılar, kırk yaşında milli takımda olan güreşçiler de vardır. Örneğin 1984 yılında Kırkpınar Başpehlivanı olan Bandırmalı Sabri ACAR 40 yaşındaydı. Böylece iki örnekle açıklamaya çalıştığımız aktif sporculuk yaşları 5 (Beş) ila 40 (kırk) yaşları arası kabul edilebilir.

O zaman aşağıdaki tabloya bakarak Türkiye'deki sporcu potansiyelini ortaya çıkarmak mümkün olabilir. (Tablo:16):

Tablo:16

"Nüfusun yaş grupları ve cinsiyete göre dağılımı. (1)"

Yaş Grubu	A-Toplam	B-Erkek	C-Kadın (Kız)
5-9	5970476	3062668	2907808
10-14	5502813	2869879	2632934
15-19	4967307	2562865	2404442
20-24	4649679	2073844	1975835
25-29	3375326	1719161	1656165

(1) Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Türkiye İstatistik Yıllığı, D.İ.E. Matbaası, Ankara, 1985, s.44.

Tablo:16' (devamı)

"Nüfusun yaş grupları ve cinsiyeti göre dağılımı."

Yaş Grubu	A-Toplam	B-Erkek	C-Kadın(Kız)
30-34	2694715	1373541	1321174
35-39	2198081	1078879	1119233
TOPLAM	28758397	14748837	14017591

5-40 yaş Potansiyeli: 28758397

(Tablo:16)'dan da anlaşıldığı gibi, aktif sporcu yaşında olan 28758397 kişi vardır. Bunların 14.748837 tanesi erkek, 14.017.591 tanesi de bayandır. Bu kadar nüfus, sporcu eğitimi için mükemmel bir kaynak olmasına rağmen, çeşitli nedenlerden hepsinin sporcu eğitim programlarına alınması mümkün olamamaktadır. Halbu ki sporcu eğitimimiz için önemli olan bu kadar insan sayı ve gücünün (potansiyelin) amaca uygun şekilde harekete geçirilmesi spor adına olumlu gelişmeleri garatabilir.

Türkiye'deki sporcu potansiyelini üç grupta toplamak mümkündür.:

- 1- Okullar
- 2- Kulüpler
- 3- Okul ve kulüplerin dışında kalanlar.

1- Okullar.

Okullardaki sporcu potansiyelinin içine okullarda okuyan bütün öğrencilerimizi dahil edebiliriz. Çünkü ister sporla ilgilenmiş isterse sporla ilgilenmemiş okullarımızdaki bütün öğrencilerimiz spor için birer kaynak, birer kabiliyettir. Önemli olan öğrencilerimizin spora kanalize edilip sporcu eğitim programlarına dahil edilebilmesidir. Gerçi bütün okullarda beden eğitimi dersleri ile ders dışı faaliyet olarak spor eğitimi vardır ama bu yeterli olamamaktadır. Beden eğitimi ve spor derslerinin azlığı, bütün spora branşlarının eğitiminin bir veya iki spor eğitimcisine bırakılması çeşitli sorunlar yaratmaktadır. Okullardaki her spor branşına bir spor eğitimcisi (Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni) düşmemesinden dolayı okullarımızdaki sporcu kayna-

ğını gerektiği şekilde değerlendirmek mümkün değildir.

Okullarımızdaki öğrenci sayılarımız (Tablo:18)'de görüldüğü gibidir.

Tablo:18 (1982-1983 Öğretim yılı)

"Eğitim ve Kültür ⁽¹⁾ " Öğretim kurumları ve öğrenci sayıları.						
Öğretim Kurumları	İlkokul	Ortaok.	Lise	Mesleki Teknik Q.	Özel Eği. Okulu	Fakülte ve Yüksekokul
Öğrenci Sayıları	6038169	1332386	519721	541157	4740	281539
Öğretim Kuru.Say.	46.241	4.216	1.173	1.960	37	273

Toplam Okul:53.900, Öğrenci Potansiyeli 8717712.

Tablo 18'de görüldüğü gibi bu altı öğretim kurumunda Toplam 8717712 (Sekizmilyonyediyüzonyedibinyediyüzoniki) öğrenci bulunmaktadır. Okullarımızdaki bu kadar yüksek potansiyele sahip sporumuz, sporcu kaynağı bakımından sıkıntı çekmektedir. Nedeni de bu 8.717.712 öğrenciden oluşan potansiyelin harekete geçirilememesidir.

2- Kulüpler

Spor eğitime gerekli potansiyeli sağlayan önemli faktörlerden biri de spor kulüplerimizdir. Spor kulüplerinin çoğalması sporcu sayısını çoğaltacaktır. Kulüpçülük sporun geniş halk kitlelerine ulaşmasına yardımcı olacak, dolayısıyla de sporcu potansiyelini çoğaltacaktır.

Bir spor yazarımız bu konuda şöyle diyor:"Bugün spor kulüplerinin üye adetini çoğaltmak mecburiyetindeyiz. Bu geliştirme ve çoğaltma meselesini temin için şüphesiz şehrin muhtelif yerlerini spor için bâzen üstü kapalı mahaller inşası lâzım gelmektedir.⁽²⁾" Açıkça anlaşıldığı gibi sporcu potansiyeli için spor saha ve tesisleri çoğaldıkça spor kulüplerini de çoğaltmamız gerekmektedir. Şimdi de ülkemizdeki

(1) A.g.k, s.128.

(2) Nüshet, "Muallimin vasıfları," Mihrap Aylık Dergi, sayı:9, İstanbul, 15 Mart 1924, s.250.

spor kulüplerini sayı bakımından inceliyelim.

Tablo:19 (1983/1984 Sezonu)

"Tescil edilmiş spor kulüpleri ve sporcular. (1)"

Kulüp is.	Spor Kulüp:	Gençlik Kulüp,	Kuruluş- ait Ku:	Askerî Kulüp:	İhtisas Kulüp:	Faal Spor- cular:
-----------	-------------	----------------	------------------	---------------	----------------	-------------------

Toplam ad.	2794	2527	28	65	174	392.730
------------	------	------	----	----	-----	---------

Toplam Kulüp:5588 Sporcu potansiyeli: 392.730

Tablo:19'da görüldüğü gibi kulüp sayımız çok azdır. Ayrıca kuruluşlara ait kulüplerimiz yok denecek kadar azdır.

Diğer taraftan spor kulüplerimizin dağılımı çok dengesizdir. Şöyle ki, Türkiye'de spor kulübü dediğimiz zaman hemen futbol sporunun yapıldığı kulüpler ortaya çıkmaktadır.

Bu durumda yarılması gereken şey kulüpler açısından değişik spor başlarına ilgi uyandırılmasıdır. Spor kulüplerini sosyal hayatın varolduğu en küçük yerleşim merkezlerine kadar yaygınlaştırmak gerekir. Spor branşlarının hepsinde kulüpleşmeye giderek branşlararası potansiyel farkı yaratılmamalıdır. Kuruluş ve müessese kulüplerini arttırmak yerinde bir tedbir olabilir.

3- Okullar ve Kulüplerin dışında kalanlar.

Okullar ve kulüplerin dışında kalan potansiyel deyince, Tablo:18'de gösterdiğimiz öğretim kurumlarındaki öğrenci sayısı ile, Tablo:19'da gösterdiğimiz kulüplerimizdeki tescilli sporcu sayısının dışında kalan ve spor eğitime dahil olabilecek nüfus anlaşılmalıdır. Bu potansiyel, sporcu kaynağımızın önemli bir dilimini oluşturabilir.

Okullar, kulüpler ve okullarla kulüplerin dışında kalan, spor eğitime alındığında performans sporuna iyi bir kaynak olabilecek 28 milyondan oluşan (Bak.Tablo:16) sporcu potansiyelinden yararlanılamamıştır.

(1) Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Türkiye İstatistik Yıllığı, 1985, s.143.

Bu açıklamalardan sonra Türkiye'deki sporcu potansiyelini ne ölçüde harekete geçirip geçirmediğimizi anlamak için branşlarına göre günümüzde gerçek spor yapanların sayımını Tablo:20'de olduğu gibi verebiliriz.

Tablo:20

"Branşlarına göre sporcuların dağılımı.⁽¹⁾" (Aralık 1983)

	Erkek:	Bayan:	Toplam:
Atıcılık	3199	66	3185
Atletizm	44585	1357	59932
Basketbol	66513	2009	68522
Binicilik	196	25	221
Bisiklet	968	-	968
Boks	3256	-	3256
Cimnastik	245	51	296
Dağcılık	512	28	540
Eksrim	649	124	773
Futbol	143687	-	143687
Güreş	23364	-	23364
Halter	695	-	695
Hentbol	28364	-	28364
Judo	6393	286	6679
Kayak	747	59	806
Kürek	377	21	398
Masa Tenisi	22618	661	23279
Okçuluk	357	47	404
Sualtı Sporları	179	1	108
Teak-Won-Do	5539	254	5793
Tenis	549	101	650
Voleybol	74397	2099	76496
Yelken	1010	60	1070
Yüzme	7273	655	7928
Karate	4350	118	4468
TOPLAM	444.942	9.217	454.159

(1) Devlet Planlama Teşkilatı, V.Beş Yıllık Destek çalışmaları:1, s.388.

Türkiye'deki aktif sporcu potansiyelinin yetersizliğini daha açık ortaya koyabilmek için (Tablo:21) de görüldüğü gibi, Avrupa konseyine üye bazı ülkelerde genel nüfusa göre sporcuların oran ve sayılarını verelim.

Tablo:21

"Avrupa Konseyine üye bazı ülkelerde genel nüfusa göre sporcuların oranları."(1)

	Aktif olarak spor yapanların sayısı:	Toplam Nüfus:	Spor yapanların Genel Nüf.oranı%
Almanya	14.441.218	61.423.000	% 23.55
Belçika	514.239	9.858.017	E.74.1-K.65.8
Danimarka	3.467.000	5.116.464	E.46-K; 421
Finlandiya	1.800.000	4.800.000	E:46-K:44
Fransa	-	54.333.871	-
Hollanda	3.800.000	14.300.000	E:36-K:30
İngiltere	6.300.000	56.340.000	42 (1980)
İrlanda	-	3.443.000	E:72-K:59
İsveç	2.500.000	8.327.500	-
İtalya	5.516.000	57.000.000	-
Kıbrıs (Rum)	80.000	450.000	E:27-K:11
Lüksemburg	77.832	365.700	E:54.7-K:49.2
Portekiz	275.128	9.344.469	E:2.6-K:0.4
Galler	-	-	E:24.7-K:20.3
İskoçya	-	5.130.700	-
Kuzey İrlanda	400.000	1.507.065	E:43-K:27
Türkiye	451.000	49.070.000	0:8 (1985)

Tabloda'da görüldüğü gibi Avrupa Konseyine üye ülkelerin bazılarında, Toplam nüfusu göre spor yapanların yüzde oranında, yüzde 0.8 ile en az sporcu potansiyeline sahip ülke Türkiye'dir.

(1) Caner AÇIKADA, Emin ERGEN, A.g.k, s.40.

Öyle ise potansiyeli çoğaltmak için, spor kulüplerinin sayıları ile faaliyet gösterdikleri spor branşlarının adedi- ni fazlalaştırıcı önlemler alınmalıdır. Her spor branşına ye- teri kadar sporcu çekebilmek için bütün spor branşları cazip hale getirilmelidir. Müessese ve kurumlardaki kulüp sayıları arttırılarak sporcu sayısını da arttırmak gerekir. Okullar- daki sporcu kaynağını, okul, kulüp işbirliği yaparak spor e- ğitiminde en verimli şekilde kullanmak gerekir.

E- Antrenman Programları ve Haftalık Çalışma Saatleri

Antrenman, "Ruhsal ve organik en mükemmel verimi elde etmek için belirli bir hedefe, gayeye yönelmiş, plânlı, sis- tematik ve teknik faaliyetlerin tümü.⁽¹⁾" olarak tanımlana- bildiğine göre, sporcuların eğitiminde önemli faktörlerden biri de antrenman programları ve haftalık çalışma saatleri- dir. Bu konuyu iki başlık altında inceleyebiliriz.

1- Antrenman Programları:

Sporcu eğitimini gerçekleştirmek, sporda güç ve başa- rıyı en üst düzeye ulaştırabilmek, planlı, programlı bilinç- li bir spor eğitiminin olmasını gerektirir. Gerekli gördüğü- müz bu programlara, antrenman programları diyoruz.

Antrenman programları, yıllık, haftalık ve günlük ant- renman programları diye üçe ayırabilir.

a- Yıllık Antrenman Programı.

"Fizik ve moral gücün, teknik-taktik becerilerin or- ganik ve psikolojik yüklerle düzeltilmesi ve en yüksek se- viyesine yetiştirilmesi amaçlarına yönelik bir eğitim süre- cidir.⁽²⁾" diye de tanımlayabileceğimiz antrenmanın, yıllık programını şu şekilde açıklamak mümkündür: Bir sporcunun spor branşında, bir yıl boyunca yapacağı çalışmaların nite- lik ve niceliklerini açıklayan çalışma programına yıllık antrenman programı denebilir. Bu antrenman programını dönem-

(1) Turgay RENKLİKURT, Antrenman ve Fizyolojik özellikleri, İstanbul Matbaası, İstanbul, 1973, s.1.

(2) Sedat MURATLI, Yaşar SEVİM, Antrenman Bilgisi ve Testler, Ofset Matbaacılık, Ankara, 1977, s.15.

lere ayıracak olursak, tek ve çift uçlu periyotlama olarak iki şekilde dönemselleştirdiğini görürüz."Her iki dönemselleştirmede de bir antrenman yılı;

- Hazırlık dönemi
- Müsabaka dönemi
- Geçiş dönemi

olmak üzere, üçe ayrılır. (1)"

- Hazırlık Dönemi: Genel ve Özel hazırlık dönemi olarak ikiye ayrılır. Teknik, taktik, sürat, beceri ve hareketlilik gibi özelliklerin kazandırılmasının amaçlandığı dönemdir.

- Müsabaka Dönemi: Bu dönem de genel ve özel müsabaka dönemi olarak ikiye ayrılır. Sporcu, kendine özgü en üst antrenman durumuna ulaştırılır. Mücadele hırsları, kazanma azmi gibi psikolojik antrenman eksiksizleri verilir. Hazırlık döneminden daha değişik güç geliştirme programları uygulanır ve geliştirilen gücün en yüksek seviyede tutulmasına çalışılır.

- Geçiş Dönemi: Sporcunun formunu tamamen kaybetmemesi için, aktif bir dinlenme yapılır. Bunlar, değişik spor branşları ile kazandırılabilir. Yüzdesi düşük yüklenmeler uygulanabilir.

Yıllık antrenman programını Tablo:22'de daha iyi göstermek mümkündür.

Tablo:22

PERYOTLARIN SÜRESİ	GEÇİŞ DÖNEMİ		HAZIRLIK DÖNEMİ		MÜSABAKA DÖNEMİ	
	1.dö.	2.dönem	1.dön.	1.döne.	1.dön.	2.dö.
Tek Uç. 12Ay 52Haft. Peryot.	3 haf.	2Haft.	20Haf.	12 Haft.	9Haf.	6 Haft.
İki Uç. 8ay 34haft. Peryot. 4ay 18haf.	2 haf.	1 haf.	10 haf.	10 haf.	5 haf.	5 haf.
	1 haf.	1 haf.	4 haf.	4 haf.	3 haf.	6 haf.

(1) Enver KESKİN, Güreş Antrenörünün El Kitabı, Spor-Toto Matbaası, Ankara, 1979, s.51.

(2) A.g.k, s. 55.

Tablo:23
"Haftalık Antrenman Programı (Günde bir çalışma). (1)"

Tarih	.../.../1979	.../.../1979	.../.../1979	.../.../1979	.../.../1979	.../.../1979	.../.../1979
Gün	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Çuma	Cumartesi	Pazar
Yer	Kapalı Salon	Kapalı Salon	Kapalı Salon	Kapalı Salon	Kapalı Salon	Kapalı Salon	
Saat	17 - 19	17 - 19	17 - 19	17 - 19	17 - 19	17 - 19	
Antr. Karek.	Güç Geliş.	Güç Geliş. Teknik-Tak	Teknik	Teknik Taktik	Teknik	MasaJ Sauna	Dinlenme
Antren. Sıklı.	Yüksek	Yüksek	Orta	Yüksek	Çok Yüksek	Az	-
Antrenman Süresi.							
Çalışmalar	Grupça ve eğli alıştırmalar. Küçük alet. alıştırm.		Tekel, Salto, Supleks alıştırmaları,				
Ozel Çalışma.		62 kilodaki Mehmet koç ile Teknik ça.		57 kilodaki Ali Uçan ile taktik çalış.			

b- Haftalık Antrenman Programı.
Haftalık antrenman programı, genellikle haftanın tüm gününü kapsar. Yıllık antrenman planında belirlenen amaçlara göre ayarlanır. Teknik, taktik, güç geliştirme gibi çalışmaların program içerisindeki dağılımı, antrenman amacına göre ve yıllık antrenman programını aksatmayacak şekilde olmalıdır. Haftanın ilk günleri hafif, son günleri yoğun olarak ayarlanabilir. Haftalık antrenman programını, güreş branşında, iki örnek program vererek açıklamaya çalışalım.

(1) A.Ş.k, s.58.

Tabol:24

"Haftalık Antrenman Programı (Günde iki çalışma) (1)"	/1979 Pazartesi	/1979 Çarşamba	/1979 Perşembe	/1979 Cuma	/1979 Cumartesi	/1979 Pazar	
Yer	Kapalı Salon	Teknik	Teknik	Teknik	Teknik	Cimnastik Sportif oyun Hafif Koşu	Teknik	Teknik	Banyo-Sauna				
Saat													
Antrenman Karekleri	Teknik	Teknik	Teknik	Teknik	Teknik	Cimnastik Sportif oyun Hafif Koşu	Teknik	Teknik	Banyo-Sauna				
Antrenman Sık. Antren. Sür. Çalışmalar	Yüksek 2 saat	Yüksek 2 saat Dalma Dönüşme çalışması	Yüksek 2 saat	Yüksek 2 saat Teknik Kombinasyon	Yüksek 2 saat	Orta 2 saat	Çok Yüksek 2 saat	Çok Yüksek 2 saat	Az				Dinlenme
Özel çalışmalar				82 kg. ile özel çalış.			74 ve 82 kg. ile özel çalış.						
Yer													
Saat													
Antrenman Karekleri	Sportif Cimnastik	Kuramsal çalışma	Sportif oyun hafif koşular	Sportif oyun hafif koşular	Teknik	Teknik	Teknik	Teknik					
Antrenman Sıklığı	Yüksek	Dinlenme	Orta	Orta	Orta	Orta	Çok Yüksek	Çok Yüksek	Dinlenme	Dinlenme	Dinlenme	Dinlenme	Dinlenme
Antrenman Süresi Çalışmalar	2 saat	2 saat	2 saat	2 saat	2 saat	2 saat	2 saat	2 saat					
Özel çalışmalar													

C- Günlük Antrenman Programı:

Günlük antrenman programı dendiğinde; bir günde yapılan antrenman süresinde yapılacak uygulamalar anlaşılmalıdır. Günlük antrenmanlarda yapılacak uygulamalar, yapılacak çalışmalara göre ayarlanmalıdır. Örneğin, günde bir çalışma için ayrı, günde iki antrenman için ayrı, günlük çalışma programları olmalıdır. Genellikle bir çalışma yapılan antrenmanlarda; 2 saatlik bir antrenman süresi, günde iki çalışma yapılan antrenmanlarda 4 saatlik bir antrenman süresi vardır. Bu süre en verimli şekilde kullanılmalıdır. Güreşçiler için hazırlanmış bir günlük antrenman programını, yoğun ve yaygın yüklenme diye ayırarak, örnek olarak incelemek mümkündür⁽¹⁾:

a- Yoğun yüklenme (2 saat)

15 dakika ön yüklenme

20 " 1.antrenman müsabakasına hazırlık.

12.5 " 1.antrenman müsabakası (3x3 dak) dinlenmelerle birlikte.

40 " kendi kendine masaj, toparlanma antrenmanı, 2.müsabakaya hazırlık.

12.5 " 2.antrenman müsabakası (3x3 dak.).

b- Yaygın Yüklenme (3 saat)

45 dakika ön yüklenme

20 " 1.antrenman müsabakası özel hazırlık,

20 " 1.antrenman müsabakası (1x20 dak.)

45 " Masaj, toparlanma antrenmanı,2.müsabakaya hazırlık.

20 " 2.antrenman müsabakası (1x20 dak.)

30 " Masaj, toparlanma antrenmanı."

Görüldüğü gibi güreş branşında çalışan sporcuların, kalite ve seviyelerine göre iki adet günlük antrenman programı verilmiştir.

(1) A.g.k, s..61.

Ancak, şunu da belirtmemiz gerekir ki, vermiş olduğumuz yıllık, haftalık ve günlük antrenman programları, normal yaşlarda ve normal sporcu seviyesindeki güreşçiler içindir. Milli Takımdaki veya elit güreşçilerin antrenmanları ile, güreşe yeni başlıyanların veya yaşları küçük güreşçilerin antrenmanlarını, pedagojik durumlarına göre ayarlamak gerekir.

2- Haftalık çalışma Saatleri.

Haftalık çalışma saatinden, bir sporcunun bir hafta boyunca, spor branşında yapmış olduğu toplam antrenman anlaşılır. Yâni, bir sporcunun bir haftada yapmış olduğu antrenmanların saat olarak toplamı dikkate alınmalıdır. Haftalık çalışma saatlerinin sporcu eğitiminde büyük faydası vardır. Çünkü, bir sporcunun antrenman saatleri bir haftalık programa ne kadar eşit ve dengeli yerleştirilirse, sporcunun eğitimi de o kadar olumlu olur. Ayrıca, bir sporcunun, bir haftada mümkün olduğu kadar zamanın çağunu antrenmanda geçirmesi, onun başarı grafiğini olumlu yönde etkileyecektir.

Ülkemizdeki sporcuların haftalık çalışma saatleri çok azdır. Bunun için de sporcularımızın başarı yüzdeleri çok düşüktür. Şimdi bir kulübe bağlı olanların, cinsiyetlerini de ayırederek haftalık çalışma sürelerini bir tablo ile (Tablo:25) açıklamaya çalışalım.

Tablo:25

"Sporcuların ana spor dalları, haftalık çalışma süreleri, ve cinsiyetleri. (1)"

T=Toplam E=Erkek K=Kız

ANA SPOR DALLARI	Haftalık Çalışma Süresi.		1-4 sa.		5-9 sa.		10-14 sa.		15-19 sa.		20+		Bilinmeyen		
	T	Toplam	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	
Toplam	150232	145208	5024	40580	976	82351	2547	14044	949	2483	181	2332	253	3418	118
Atletizm	2618	2081	537	352	70	854	266	610	189	162	8	84	2	19	2
Basketbol	12506	11576	930	4267	249	5858	504	1102	174	147	-	95	-	107	3
Bisiklet	302	302	-	3	-	75	-	111	-	84	-	27	-	2	-
Boks	1092	1092	-	79	-	514	-	398	-	21	-	69	-	11	-
Futbol	100762	10762	-	29558	-	61491	-	7940	-	832	-	391	-	550	-
Güreş	4663	4663	-	634	-	2173	-	919	-	568	-	335	-	34	-
Judo	1809	1568	241	180	29	967	161	375	49	24	1	13	-	9	1
Masa Ten.	1522	1230	292	303	48	562	127	232	75	59	18	60	22	14	2
Voleybol	8877	7704	1173	2940	314	3940	727	595	106	78	17	88	4	63	5
Yüzme, at- lama, Sütopya Diğer	2224 10874	1650 9711	574 1163	75 2106	22 240	349 5395	92 662	508 1177	194 159	207 298	95 42	493 584	168 53	18 151	3 7
Bilinmeyen	2983	2869	114	83	4	173	8	77	3	3	-	93	4	2440	95

(1) Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Sporcu İstatistikleri, s.5.

Yukarıdaki tabloda gördüğümüz gibi, spor dallarına göre, haftalık çalışma saatleri yükseldikçe sporcu sayıları azalmaktadır. Bu durum ülkemizdeki sporcuların, haftalık çalışma saatlerinin çok değişik olduğunu göstermektedir.

Sporcu eğitiminde haftalık çalışma saatlerinin önemini daha anlaşılır halde göstermek için aşağıdaki tabloya bir göz atmak çok yerinde olacaktır.(Tablo26).

Tablo:26

Değişik disiplinlerdeki sporcuların haftalık antrenman dağılımları. (1)	Kategori: A (Bir sporcu grubu)		
	1 ve 2 kere (Antren.%)	3 ve 4 kere (Antren.%)	5 ve 6 kere (Antren.%)
Sprinter ve Uzun atlayıcı	10	32	58
Atlayıcılar	-	41	60
Gülle atma ve atıcılar	8	32	59
Orta ve uzun mesâfeciler	7	34	61
Kürek	2	43	54
Yüzücüler	2	1	97
Kano Yarışçıları	2	34	65
Cimnastik	-	-	100
Kule atlaması	-	25	75
Voleybol	5	51	42
3'lu ve ('li yarış atletizm	4	30	65
Basketbol	17	41	43

Tabloda görüldüğü gibi, çeşitli spor branşlarında çalışan sporcuların, haftada yaptıkları antrenman sayısı çoğaldıkça; gerçek kapasitelerini kullanım yüzdesi de yükselmektedir.

Öyle ise, sporcuların eğitiminde başarı sağlamak ve sporcuların kapasitelerini tam kullanabilmeleri için haftalık antrenman sayısını fazlalaştırmak gereklidir. Çünkü, "Spor çeşitlerinde en başarılı olanlar, kendilerinden başarcıca daha zayıf olan sporcu arkadaşlarından daha sık antrenman yapanlardır, (2)"

(1) Hüseyin ÇOLAKOĞLU, A.g.k, s.10.

(2) A.g.k, s.19.

F- Spor Sağlık Merkezleri

Sporcunun, amaca uygun bir şekilde eğitilebilmesi için her şeyden önce sağlıklı olması gerekmektedir. Sporcunun, hem spora başlamadan önce, hem de spor hayatı boyunca, sporcu sağlığını meydana getiren sağlık hizmetlerine ihtiyacı vardır.

Sporcu sağlığı dediğimiz zaman, sadece spor saha ve tesislerinde meydana gelen yaralanmaların tedavisi anlaşılmalıdır. Çünkü sporcu sağlığı, küçük cerrahi tedbirlerin alındığı üniteleri, periyodik sağlık kontrollerinden, sporcunun kondisyon kontrollerine kadar, bütün sağlık hizmetlerinin yerine getirilmesini kapsar.

Bu sağlık hizmetlerini;

- 1- Kondisyon kontrolleri,
- 2- Periyodik sağlık taramaları,
- 3- İlk yardım ekipleri,
- 4- Acil servislerin kurulması, başlıkları altında ele alıp incelemek mümkündür.

Adı geçen bu dört sağlık hizmetini, kısaca, sırasıyla açıklayalım.

1- Kondisyon Kontrolleri: Kondisyon sporda, bir spor branşına özgü becerileri yapabilmek için hazır bulunma anlamına gelir. Bir sporcunun, belli bir spor dalının becerilerini eksiksiz ve zamanında yapabilmesi için anatomik, fizyolojik ve psikolojik bakımdan hazır bulunması gerekir. Bu hazır bulunmayı ölçmek için, iki zamanda kondisyon kontrolü yapılır. Birincisi, spora başlama yaşına geldiği zamanda yapılır. Bu zaman da yapılan kondisyon testleri, sporcu adayının spor eğitimi için yeterli olup olmadığını ve hangi spor branşına hazır bulunduğunu tesbit etmek için yapılır. İkincisi, performans sporcusunun yarışmaya hazır bulunup bulunmadığını ve verilen eğitimin sporcunun gelişmesine etkisini tesbit etmek için yapılır.

2- Periyodik Sağlık Taramaları: Bütün sporcuların, hiç değilse, yılda bir defa spor hekimleri tarafından sağlık kontrolünden geçirilmesini ön gören sağlık hizmetlerindedir.

3- İlk yardım Ekipleri: Antrenman ve yarışmalarda

meydana gelen yaralanmaların en hafif şekilde atlatılması için ilkyardımda bulunan ve gerekli durumlarda sporcuyu acil servislere sevk etmekle görevli sağlık ekipleridir.

4- Acil Servisler: Spor saha ve tesislerinde meydana gelen ve ilkyardım ekipleri tarafından tedavisi mümkün olmayan yaralanmaların giderildiği sağlık servisleridir. Dolayısıyla spor saha ve tesislerine mümkün olduğu kadar yakın yerlerde, ve küçük cerrahî tedavilere ve kalp fibrilasyonlarına cevap verebilecek nitelikte olmalıdır.

Durum böyle olduğu halde malesef, ülkemizde spor ve sporcularına bu şekilde hizmet verebilecek sağlık merkezleri henüz oluşturulamamıştır. Bundan dolayı da sporcu eğitime ve sporcuların başarılarına olumsuz etkisi vardır.

Bir spor hekimimizin dediği gibi: "Sporcunun öncelikle tam sağlıklı olması gerekir. Bunun için de sürekli sağlık kontrollerinin yapılması şarttır. Ancak bu olay ülkemizde tam anlamıyla geliştirilemediği için sporcularımızın yurt dışındaki başarı sayıları da çok azdır.⁽¹⁾"

Aşağıdaki tablo (Tablo:27) Türkiye'de spor yapanların sağlık kontrolünden geçip geçmediklerini göstermesi açısından çok ilginçtir.

(1) Zeynel Abidin KAYSERİLİOĞLU, "Sporcu Sağlığı" Hürriyet Gazetesi, Kasım, 1986, s.8.

Tablo:27

"Sporcularımızdan tam teşekküllü bir hastahane de sağlık kontrolünden geçen ve geçmeyenlerin öğrenim durumları ve cinsiyetleri. (1)"

T=Toplam

A- Sağlık Kontrolünden geçen B- Sağlık Kontrolünden geçmeyen. E=Erkek K=Kadın

TOPLAM	İnkokul		Ortaokullar İse ve Dén. Yük.ok.Fak. Bilinmeyen										
	E	K	E	K	E	K							
Toplam	150232	145208	5024	37382	1300	51396	2180	45513	1240	7595	164	3322	140
A	70344	68164	2180	15970	479	22430	929	23255	621	5300	110	1209	41
B	79888	77044	2844	21412	821	28966	1251	22258	619	2295	54	2113	90

Yukarıdaki tablodan da anlaşıldığı gibi, bütün spor branşlarında, sağlık kontrolünden geçen toplam 70344 sporcu olmasına karşılık, sağlık kontrolünden geçmeyen sporcu sayımız 79.888 dir.

Öyle ise, spor ve sporcu eğitimimiz için bir an önce spor sağlık merkezleri kurulmalıdır. Bu merkezler, spora yeni başlayanlarla sporcuların kondisyon testlerinin yapılmasına yardımcı olup, yönlendirmelidir. Antrenman ve yarışmalarda, sporcunun spor hayatını noktalıyacak sakatlıkların tedavisi, pratisyen doktorlarla sağlık görevlilerin elinden kurtarılıp, gerçek spor hekimlerinin eline verilmelidir. İşte o zaman sağlıklı sporcular yetiştirmek mümkün olacaktır.

(1) Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Sporcu İstatistikleri, s.12.

Ü Ç Ü N C Ü B Ö L Ü M

BALIKESİR BÖLGESİNDEN BİR UYGULAMA
ÖRNEĞİ VE SONUÇLARIN YORUMU

- BALIKESİR BEDEN TERBİYESİ VE SPOR
İL MÜDÜRLÜĞÜNÜN 1986 YILI SPOR
UYGULAMALARI -

I- ORGANİZASYON

Balıkesir Beden Terbiyesi ve Spor İl Müdürlüğü, Merkez teşkilat dediğimiz, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğüne bağlı olarak çalışan 67 taşra organizasyonundan (teşkilatından) biridir. 3289 sayılı ve 21.5.1986 tarihli Beden Terbiyesi ve Spor kanununun 1.maddesi gereğince bu organizasyon ilçeler düzeyinde genişletilerek organize edilmiştir. Dolayısıyla ilçelerdeki Beden Terbiyesi ve Spor İlçe Müdürlükleri Balıkesir İli Merkez teşkilatına bağlı olarak örgütlenmiştir. Böylece Balıkesir'deki spor organizasyonu dört grupta organize edilmiştir. (1)

A- Merkezdeki Organizasyon

B- Körfez Bölgesi Organizasyonu. Bu bölgeleri oluşturan ilçeler şunlardır.

- 1- Edremit
- 2- Burhaniye
- 3- Ayvalık
- 4- Havran

C- Güneydoğu Bölgesi Organizasyonu: Bu organizasyon da şu ilçeleri kapsamına almıştır.

- 1- Sındırgı
- 2- Dursunbey
- 3- Bigadiç
- 4- Kepsut
- 5- Savaştepe

D- Marmara Bölgesi Organizasyonu: Bu organizasyonu meydana getiren ilçeler de şunlardır:

- 1- Susurluk
- 2- Bandırma
- 3- Gönen
- 4- Manyas
- 5- Erdek

(1) Balıkesir Beden Terbiyesi ve Spor İl Müdürlüğü,
"Birifing Dosyası," (Teksir çoğaltma)-Balıkesir, 1986.

6- Balya

7- İvrindi

Yerleşim alanı olarak 16 ilçe ile Türkiye'de en fazla ilçeye sahip olan Balıkesir ili'nin spor organizasyonu bu şekildedir. İlk bakışta her ilçede organizasyona gidilmiş gibi gözükse de, gerçekte durum böyle değildir. İlçelerdeki organizasyonlar sadece teoride kalmış, uygulamaya geçilememiştir. Sadece ilçe organizasyonlarının adı vardır. İlçe spor yöneticileri, spor yöneticilerinin oturacağı idare binaları, ve eğiticileri yoktur. Spor tesisleri yetersiz.

Bunun yanında, bazı ilçelerden büyük kasaba ve köyler olmasına rağmen (Altınoluk, Gömeç gibi), buralarda spor organizasyonuna gidilmemiştir. Bu gibi büyük yerleşim merkezleri spor organizasyonundan mahrum bırakılmıştır.

II- YÖNETİCİLERİN DURUMU

1986 yılına göre, Balıkesir Beden Terbiyesi ve Spor İl Müdürlüğü yöneticileri ile, yönetime katkıda bulunan diğer kademelerdeki kadrolar şu şekildedir. (1)

A- Merkezdeki mevcut kadroların sınıflara göre dağılımı:

- 1- Genel İdâre Hizmetleri: 38 kişi.
- 2- Sağlık hizmetleri sınıfı: 3 kişi.
- 3- Teknik hizmetler sınıfı: 5 kişi.
- 4- Yardımcı hizmetler sınıfı: 57 kişi.

Toplam : 103 kişidir.

B- Kadro ünvanlarına göre dağılımı ve yöneticilerin eğitim düzeyi.

<u>Ünvanı:</u>	<u>Adedi</u>	<u>Eğitim Düzeyi</u>
İl Müdürü	1	2 yıllık Eğitim Enst.mezunu
Şube Müdürleri	3	
1-Spor Şubesi müdürü	1	1987 yılından itibaren boş.
2- Tesisler şube Müdürü	1	Spor akademisi mezunu.
3- Muhasebe şube müdürü	1	Sanat okulu mezunu.

Yönetime yardımcı olan diğer kadroların ise ünvanları ve sayıları şöyledir.

C- Kadro ünvanlarına Göre Dağılımı.

<u>Kadro Ünvanı:</u>	<u>Toplam adedi</u>
Muhasebeci	1
Şef	7
Antrenör	5
Memur	11
Daktilograf	4
Ayniyat Memuru	1
Mutemet	2
Şoför	3
Tabib	2

(1) A.g.k, s.2.

<u>Kadro Ünvanı</u>	<u>Toplam adedi</u>
Sağlık Memuru	1
Teknisyen	5
Teknisyen Yardımcısı	13
Bekçi-Bakısl	40
Bahçıvan	1
Aşçı	2
Hizmetli	1

T O P L A M : 103

Sigortalı İşçi : 6

Sözleşmeli Personel: 2

111

Balıkesir Beden Terbiyesi ve Spor İl Müdürlüğün'de yönetici ve kadrolar yeterli değildir. Spor İl müdürlüğünce boş olduğu ilan edilen yönetici ve diğer kadrolar, (Tablo:28' de) görüldüğü gibidir. (1)

Tablo: 28

BOŞ KADROLAR

DERECELER

Sınıfı	Kadro Ünvanı	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	Toplam
G.İ.H.	İl Müdürü																
"	Şube Müdürü																
"	İlçe Müdürü		2	8	6												16
"	Antrenör			1	1	2		1			1	2					8
"	Uzman																
"	Şef																
"	Muhasebeci																
"	Memur							1		2	1		1				5
"	Ambar Memuru																
"	Ayniyat Memuru																
"	Daktilograf																
"	Mutemet																
"	Şoför																
T.H.S.	Mühendis	1			1												2
"	Tekniker																

Tablo:28(devamı)

BOŞ KADROLAR

D E R E C E L E R																
Sınıfı Kadro Ünvanı	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	Toplam
T.H.S. Teknisyen								1	3	1	1					6
Av.H. Avukat							1									1
S.H.S. Tabib																
" Hemşire																
" Sağlık Memuru									2	1						3
Y.H.S. Bekçi-Bakıcı							1		2		2	21	4			30
" Bahçıvan																
" Aşçı							1		1							2
" Teknisyen Yardımcı									1			2				3
" Hizmetli																
! TOPLAM		3	9	8	2		5	1	11	4	5	24	4			76

Tablo 28'de görüldüğü gibi, 16 ilçe müdürlüğü boş bulunmaktadır. Diğer taraftan spor yöneticilerinin görev ve sorumluluklarını kolaylaştıracı diğer kadrolardan da birçoğu boştur.

Ayrıca, spor işletmeleri ve spor konusunda bilgili olanlara gerçek yönetim görevi verilmiyerek, ikinci plana atılmıştır. Spor ve onun işletmeciliğinden habersiz olanlar ise yönetimin başına getirilmiştir.

Diğer taraftan illerdeki birinci derecedeki spor yöneticilerimiz valilerimizdir. Yani, Beden Terbiyesi ve Spor İl Başkanı'dır. İlçelerimizde ise Beden Terbiyesi ve Spor İlçe Başkanları Kaymakamlardır. Valilerin ve Kaymakamların spor başkanlıklarında bulunmaları aslında spor için büyük bir kazançtır. Beden Terbiyesi ve Spor İl Başkanlarının, gerek spor yönetimi, gerekse sporcu eğitiminde görev olacak yöneticileri tayin ederken duyarlı olmaları, il ve ilçelerdeki sporcu eğitimini daha da kolaylaştıracaktır.

Beden Terbiyesi ve Spor İl Müdürlüklerinde spor yöneticileri için çok önemli bir yer tutan makamlardan biri de Spor İl Temsilcilikleridir. (Eski ismi İl Spor Ajandıkları) Spor İl Temsilcileri görevi Spor Federasyonlarının illerdeki temsilcileridir. Teknik branşlardaki eğitim, antren-

man, müsabaka, yönetim ve yazışmaların hepsi il temsilciliklerinin görevleri arasındadır. İl temsilcisi Beden Terbiyesi ve Spor İl Başkanının teklifi, ilgili federasyonun tasdiki, ile resmen görevlendirilir. Fahri bir görev olmasına rağmen, sporcu eğitimi için önemi çok büyüktür. Bunun için, ilgili spor dalında bilgili olması gereklidir. Spor yönetiminde önemli kişilerle, kültür seviyesi yüksek, bilgili ve görgülü kişilerle görüşüp yazışacağından tahsil derecesinin de duruma uygun olması gereklidir. Yönetim ve Spor psikolojisini iyi bilmelidir.

Aşağıdaki tabloda (Tablo:31) görüldüğü gibi Balıkesir ilindeki spor temsilciliklerinin çoğu serbest meslek sahibidir. Ortaokul veya Lise mezunudur.

Bu il temsilciliklerimizin sporcu eğitimi ile spor yönetimine katkıda bulunabilmeleri için, spor il temsilcilerini, konu ile ilgili bilgi ve kültürü yeterli adaylardan seçmek gereklidir. Aynı zamanda cazip hale getirmek için de fahri görev yerine ücretle görev verilmelidir.

Tablo:31

Balıkesir Beden Terbiyesi ve Spor İl Müdürlüğü spor ajanları. (1)

Adı Soyadı:	Branşı:	Aslı Görevi:
Yüksel Tellibayraktar	Atletizm	P.T.T. Müdürlüğü Persone.
İbrahim Güler	Atıcılık	Serbest Meslek
Bülent Çevikalpli	Basketbol	Serbest Meslek
Ahmet Aydemir	Bisiklet	Gazeteci
Erdoğan Albayrak	Boks	Beden Eğitimi Öğretmeni
Mustafa Akıncıoğlu	Cimnastik	Beden Eğitimi Öğretmeni
İlyas Öztuna	Eskrim	Emekli Öğretmen
Ergun Uysal	Futbol	Serbest Meslek
Mehmet Binicioğlu	Güreş	Serbest Meslek
Cengiz Çekdemir	Henbol	Beden Eğitimi Öğretmeni
Niyazi Coşkun	Judo ve Karete	Beden Eğitimi Öğrt.
Cenk Tunçsiper	Masa Tenisi	Serbest Meslek

(1) A.g.k, s.14.

Tablo:31(Devamı)

<u>Adı Soyadı :</u>	<u>Branşı:</u>	<u>Asli Görevi :</u>
Adem Özdemir	Okçuluk	Öğretim Görevlisi
Süha Eğinlioğlu	Voleybol	Avukat
M.Fahri Onursal	Yelken	Sevbest Meslek
Feridun Kula	Yüzme	Memur

III. EĞİTİCİLERİN (ANTRENÖRLERİN) DURUMU :

Balıkesir Beden Terbiyesi ve Spor İl Müdürlüğünde görev yapan antrenör sayısı toplam 10 tanedir. Bunlardan altısı resmi görevli, biri sözleşmeli, üçü de fahri görevlidirler. Durumu aşağıdaki tabloda izleyebiliriz. (1)

Tablo:29

BALIKESİR BEDEN TERBİYESİ VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ KADROLU ANTRENÖRLERİ:

Adı Soyadı:	Branşı :	Tahsil Derecesi :
Mehmet Yılmaz	Atletizm	Lise Mezunu
Hikmet Şen	Atletizm	Jeomorfoloğ (Bulgaristan diplomalı)
Gürol Koray	Eskrim	Lise mezunu
Güner Kocakanat	Bisiklet	(İstifa etti)
Hasan İnanç	Futbol	Lise
Cemil Alptekin	Masa Tenisi	İlkokul
<u>SÖZLEŞMELİ ANTRENÖRLER:</u>		
İsmail Akçay	Atletizm	Emekli Astsubay
<u>FAHRİ ANTRENÖRLER :</u>		
Nefi Özerk	Futbol	Ortaokul
Ömer Lütfü Med.	Judo	Üniversite Mezunu

Şimdi de (Tablo 30) branşlara göre, her antrenöre düşen sporcu sayısını görelim.

Tablo: 30

Balıkesir Beden Terbiyesi ve Spor İl Müdürlüğünde her antrenöre düşen öğrenci sayısı. (2)			
SPOR BRANŞI:	ANTRENÖR SAYI:	SPORCU SAYISI:	BİR ANTRENÖRE DÜŞEN SPORCU SAYISI :
Atıcılık	-	30	-
Atletizm	3	1750	583 (Sporcu)
Basketbol	-	1810	-
Bisiklet	1	25	25 "
Boks	-	20	-

(1) A.g.k, s.15.

(2) A.g.k, dan yararlanarak hazırlanmıştır.

Tablo:30 (Devamı)

SPOR BRANŞI :	ANTRENÖR SAYISI:	SPORCU SAYISI:	BİR ANTRENÖRE DÜŞEN SPOR.SAYI.
Eskrim	1	1105	- Sporcu
Futbol	2	9130	4565 "
Güreş	-	310	-
Halter	-	-	-
Hentbol	-	115	-
Judo	1	142	142
Karate	-	-	-
Masa Tenisi	1	323	323
Okçuluk	-	33	-
Tenis	-	47	-
Voleybol	-	1100	-
Yelken	-	45	-
Yüzme	1	422	422

TOPLAM : 15.387

Tabloda görüldüğü gibi, Balıkesir Beden Terbiyesi ve Spor İl Müdürlüğünde, birçok branşta sporcu potansiyeli, az da olsa, bulunmasına rağmen, antrenör yoktur. Dolayısıyla bu branşlardaki sporcu eğitimi kaderine terk edilmiştir. Geriye kalan branşlarda da bir antrenöre (tabloda görüldüğü gibi) çok sayıda öğrenci düşmektedir. Yine bu durum da sporcu eğitimini olumsuz yönde etkilemektedir.

Bu kadar yetersiz olan antrenör sayısını çoğaltmak için hiçbir antrenör kursu açılmamıştır. Mevcut antrenörler için ise, sporda yeni değişikliklere, yeni tekniklere uyum sağlamaları, bilgilerini geliştirmeleri için hiçbir gelişim kursu dahi açılmamıştır.

IV- SPORCULARIN EĞİTİMİ

Balıkesir Beden Terbiyesi ve Spor İl Müdürlüğüne bağlı olarak, sporcular 18 spor branşında faaliyet göstermektedirler. Dolayısıyla 18 spor branşında, bazılarının antrenörü de olmadan sporcu eğitimi yapılmaktadır. Bu eğitim kulüpler seviyesinde olmaktadır. Çünkü spor okulları (8-16 yaş grupları için) bu kadar spor branşına hitap edecek sayıda değildir. Bu spor okullarında-daha doğrusu yaz spor okullarında- Spor eğitimi yapılan spor branşları ve öğrenci durumları şöyledir:

Tablo:32

1986 Yılı İl Spor okulları öğrenci durumunu gösterir.
Çizelge. (1)

Branşı :	Kız :	Erkek :	Toplam :
Atletizm	11	12	23
Basketbol	2	35	37
Judo	12	18	30
Futbol	-	57	57
Masa Tenisi	6	14	20
Yüzme	74	195	269

Kulüpler seviyesinde ise şu spor branşlarında sporcu eğitimi yapılmaktadır.: Atıcılık, Atletizm, basketbo, bisiklet, boks, eskrim, futbo, güreş, halter, hentbol, judo, karate, masa tenisi, okçuluk, tenis, voleybol, yelken, yüzme.

Şimdi, bu kadar spor branşlarında yapılan sporcu eğitimine, dolaylı veya dolaysız şekilde etkide bulunan faktörlere geçelim. Bunlar:

- A- Saha, Tesis, Malzeme ve Araçlar,
- B- Spora Ayrılan ödenekler
- C- Spora Başlama Yaşı
- D- Sporcu Potansiyeli
- E- Antrenman Programları ve Haftalık Çalışma saatleri.
- F- Spor Sağlık Merkezi.

A- Saha, Tesis, Malzeme ve Araçlar

Aşağıda Tablo: 33'de, Balıkesir Beden Terbiyesi ve Spor İl Müdürlüğüne ait bütün saha, tesis, malzeme ve araçlar, merkez ve ilçelerde dahil, gösterilmiştir. Saha ve tesislerin, yeri ve alan ölçüleri, seyirci kapasitesi ve dış odalarına kadar ortaya konmuştur. Ancak okular bünyesindeki spor saha, salon ve tesisler bunların dışında bırakılmıştır. Genellikle salon sporlarının eğitimi, okullardaki sporcu öğrenciler, Beden Terbiyesi ve spor il Müdürlüğü'nün tesislerinden faydalanamamaktadırlar. Ancak okulların hepsinin bu tesislerde sporcu eğitimi yapmaları, mümkün olmadığından, bölgenin tesislerinde, kulüpler ve spor okulları sporcu eğitimi yapmaktadırlar. Ayrıca sporcu eğitimi için kullanılacak hiçbir eğitim aracı yoktur.

1986 Yılı İtibariyle Spor Tesislerinin Türlerine Göre Dağılımı⁽¹⁾

Tablo:33

Tesisin Adı	YERİ	2	Seyirci	Zemin	Faal	Isıtma	Soyun.	Aydın-
		m	Kapasi.	Duru.	Duru.	Duru.	ve Dış	latma
Kurtdereli Spor Salonu	Balıkesir	6644	2000	Parke	Faal	var	4	var
Bandırma Spor Salonu	Bandırma	7000	1500	"	"	"	4	"
Dursunbey Spor Salo.	Dursunbey	4000	750	"	"	"	4	"
Atatürk Sta.	Balıkesir	27753	11200	Çim	"	"	4	"
H.Uğural St.	Ayvalık	10050	2000	Toprak	"	Yok	2	"
Bandırma St.	Bandırma	16729	7000	"	"	Var	2	"
8 Eylül Sta.	Burhaniye	20133	5000	"	"	Yok	2	"
Şehit Hamdi-bey stadı	Edremit	17823	1000	"	"	"	2	"
Erdek Sahası	Erdek	32885	-	"	Onarım	"	Yok	Yok
Gönem Stadı	Gönen	16448	5000	"	Faal	Var	4	Var
Manyas Saha.	Manyas	39000	-	"	-	-	-	-

(1) A.g.k, s.12.

Tablo:33 (Devamı)

Tesisin Adı	YERİ	m ²	Seyirci Kapasi.	Zemin Duru.	Faal Duru.	Isıt. Duru.	Soyun. ve Duş	Aydın. lat.
Susurluk Sta.	Susurluk	16457	500	Topr.	Faal	Var	2	Var
Zeytinli Sta.	Zeytinli	12210	750	"	"	"	2	"
A.H.P.Tesis.	Balıkesir	35000	500	Toprak	"	"	4	"
Tenis Kort.	"	4632	500	Kırmızı Toprak	"	"	2	"
Zeytinli Ada Kamp Merkezi	Erdemli	7900	-	"	"	-	-	"
50.yıl Spor Parkı	Balıkesir	7139	-	Beton	"	-	-	"
Sındırgı Sta.	Sındırgı	25240	2000	Toprak	"	Var	4	"
Yüzme Havuzu	Balıkesir	7719	2000	-	"	-	Var	Var
Altınova Sa.	Altınova	60500	-	Toprak	"	Yok	-	-
Gömeç Spor Sa.	Armutova	4169	500	PERKE	"	Var	4	Var
Hizmet Binası	Balıkesir	1322	-	-	"	-	-	-

B- Spora Ayrılan Ödenekler

Konumuz içine aldığımız ödenekler sporcu eğitiminin gerçekleştirildiği spor saha, salon, tesis ve malzemelerinin yapımı ve onarımı için ayrılan ödeneklerdir.

Tablo:36'da görüldüğü gibi il Müdürlüğüne ait tesis, bina, saha, salon ve kamu merkezlerine toplam yuzonbir milyon (111.000.000) Türk Lirası ödenek yapılmıştır. Yalnız bu tabloda dikkatimizi çeken şey şudur: Ödenekleri sadece tesis ve sahaların yapımı ve onarımında kullanmak sporcu eğitimini gerçekleştirmez. Ödeneklerin bir kısmı da ücretli antrenörlere, sporculara teşvik, malzeme gibi çeşitli prim ve itici güç dediğimiz birtakım ödenekler olarak ayrılmalıdır.

Tablo:36

1986 YILINDA BALIKESİR BEDEN TERBİYESİ VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ YATIRIM PROGRAMI: (1)

Tesisin adı:	Ödeneği	Düşünceler
Erdek Futbol Sahası Tanzimi	15.000.000	İhata duvarları tamam.
Manyas Futbol Sahası Tanzimi	5.000,000	Tel örgü inşaatı bitti.
Hizmet Binası Bakım onarım	15.000.000	İşaat bitirildi
Hizmet Binası İkmali	15.000.000	Devam ediyor.
Hizmet Binası Kalorifer ve Müstemilat Tesisatı onarımı	15.000.000	İnşaatı bitti.
Erdek Futbol Sahası soyunma odası ve ihata onarımı	15.000.000	inşaatı bitti
Bandırma spor salonu bakım ve onarımı.	10.000.000	inşaatı bitti
Zeytinliada kamp eğitim merkezi ve onarımı	15.000.000	İnşaatı bitti
Zeytinliada kamp eğitim merkezi onarımı	6.000.000	Bölge imkanları ile Bitti.

Tabloda görüldüğü gibi spor malzemesi ve spor araç gereçlerine ödenek ayrılmamıştır. Sporculara ve antrenörlere itici güç ve prim gibi daha çok çalışmayı özendirici ödenek ayrılmamıştır. Bu durum sporcu eğitime olumsuz etki yapabilir.

C- Spora Başlama Yaşı

Balıkesir Beden Terbiyesi ve Spor İl Müdürlüğünde spora başlama yaşı sınırlandırılarak, hangi yaşta hangi spor branşında spora başlanılacağını, ne kadar öğrencinin ne kadar yıl spor eğitimine devam edeceğini gösteren program ve ölçü bulmak mümkün değildir. Yani bir plan, program ve sisteme bağlı spora başlama yaşı ve sporcu eğitimi tesbit edilmiş değildir. Zaten bu konuda herhangi bir uygulama örneğine de rastlanmamıştır.

(1) A.g.k, s.32.

D- Sporcu Potansiyeli

Balıkesir Beden Terbiyesi ve Spor İl Müdürlüğünün Merkez ve ilçelerindeki sporcu potansiyeli'ni şu tablo ile (Tablo:34) gösterebiliriz.

Tablo:34

BÖLGEMİZDE BRANŞLARA GÖRE LİSANSLI SPORCU SAYISI ⁽¹⁾

Atıcılık	30
Atletizm	1750
Basketbol	1810
Bisiklet	25
Eskrim	105
Futbol	9130
Güreş	310
Hentbol	115
Judo	142
Masa Tenisi	323
Okçuluk	33
Tenis	47
Voleybol	1100
Yelken	45
Yüzme	482
TOPLAM	15. 387

Ayrıca, Lisanslı sporcuların toplam sayısına ilave olarak okul lisanslı sporcuları verebiliriz. 1986 yılında toplam 127 kulüp vardır. Bunun yanında okul lisanslı sporcuların sayısı ise toplam 1584 adettir. 78 tanesi Bölge dışına aktarma yapmıştır. Sonuç olarak bu zamana kadar tüm dallardaki lisanslı sporcu sayısı; 15447'dir

1980 sayımıza göre 853.177 toplam nüfusa sahip olan (ilçe ve köyler de dahil) Balıkesir ilindeki sporcu potansiyeli çok düşüktür.

8 ile 16 yaş arasındaki spora yeni başlayanlar için açılan ve okulların tatil olduğu günlerde sporcu eğitimi

(1) A.g.k, s.27.

yapan spor okullarının öğrenci sayısı ise Tablo:35'de görülmektedir.

Tablo:35

İL SPOR OKULLARI ÖĞRENCİ DURUMU ⁽¹⁾			
Branşı	Kız	Erkek	Toplam
Atletizm	11	12	23
Basketbol	2	35	37
Judo	12	18	30
Futbol	-	57	57
Masa Tenisi	6	14	20
Yüzme	74	195	269
TOPLAM	105	331	436

Yukarıda tabloda görüldüğü gibi, bu spor okullarındaki branş azlığı potansiyelin de az olduğunu gösterir.

E- Antrenman Programları ve Haftalık Çalışma Saatleri:

Balıkesir Bölgesindeki her antrenörün kendine göre bir antrenman programı vardır. Ama yönetmeliklere göre bunların kontrolünü yapacak bir program düzenleme ve kontrol merkezi yoktur. Bundan dolayı da bu konuda antrenman programlarını bir yana bırakıp, tescilli kulüp ve Balıkesir bölge takımlarının haftalık çalışma saatlerini bir tablo ile inceleyelim. (Tablo:36)

(1) A.g.k, s.13.

Tablo:36

Balıkesir Bölgesi saha ve tesislerinde yapılan haftalık çalışma saatleri. (1)

Spor Branşları	Kulüp ve Bölge takım sayı	Haftalık antr.gün.	Bir antrenman süreleri(sa.)	Haftalık çalışma saat.
Atıcılık	1(Bölge)	2gün	3 saat	2x3= 6 saat
Atletizm	3(Bölge)	3 gün	2 saat	3x2= 6 "
Basketbol	9(Karışık)	1 "	1 "	1x1= 1 "
Bisiklet	1(Bölge)	2 "	2 "	2x2= 4 "
Eskrim	1(Bölge)	3 "	2 "	3x2= 6 "
Futbol		5 "	2 "	5x2= 10 "
Güreş	2(Kulüp)	3 "	2 "	3x2= 6 "
Hentbol	-	-	-	-
Judo	1(Bölge)	2 "	2 "	2x2= 4 "
Masa Tenisi	6(Karışık)	3 "	2 "	3x2= 6 "
Okçuluk	1(Bölge)	3 "	3 "	3x3= 9 "
Tenis	1(Bölge)	2 "	2 "	2x2= 4 "
Voleybol	6(Karışık)	1 "	1 "	1x1= 1 "
Yelken	2(Bölge)	4 "	2 "	4x2= 8 "
Yüzme	1(Bölge)	1 "	1 "	1x1= 1 "

Bölge: Balıkesir Beden Terbiyesi ve Spor İl müdürlüğü Bölgesi Takımı.

Karışık: Bölge, kulüp ve okul Takımlarıdır.

Not: Bu haftalık ve günlük çalışma saatleri mevsim şartlarına, antrenör bulunmayışı ve müsabakalar sebebiyle tehir veya iptal edilebilir.

Tablodan da anlaşıldığı gibi haftalık çalışma saatleri çok yetersizdir. Neden de saha ve tesislerin sayı ve kapasite bakımından yetersizliği, mevsim şartlarına uygun yapılmayışı, antrenör sıkıntısı, sporcu potansiyelinin yetersiz oluşlarını kabul edebiliriz.

(1) A.g.k, dan yararlanarak hazırlanmıştır.

F- Spor Sağlık Merkezleri:

Bütün Türkiye'de olduğu gibi (Ankara, İstanbul, İzmir hariç) Balıkesir Beden Terbiyesi ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde bir tane dahi spor sağlık merkezi yoktur. Ancak herhangi bir spor sakatlığını tedavi etmek ve herhangi bir spor branşında lisans çıkartmak isteyenlerin sağlık muayenesini yapmak için bir sağlık hizmetleri ekibi vardır.⁽¹⁾ Bu ekip, yukarıda da belirtildiği gibi, 2 pratisyen hekim, ve 1 sağlık memurundan oluşmaktadır. Ayrıca (Tablo:28'de gösterildiği gibi), çeşitli derecelerde 3 sağlık memuru kadrosu da boş olarak gösterilmiştir.

Bu pratisyen doktorlar ve sağlık memurlarının bir diğer görevinde personelin tedavi işleriyle ilgilenmektir. Böylece zaten yetersiz sayıya sahip olan sağlık görevlileri başka görevler de üstlenerek asıl fonksiyonun yerine getirilmesinde daha da yetersiz olmaktadır.

... ..

(1) A.g.k, s.2.

GENEL SONUÇ

Ülkemizde sporun kalkınabilmesi ve gelişebilmesi, içinde bulunduğumuz çağın sportif ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir spor eğitimi ile mümkündür. İşte biz bu çalışmamızda, çağımızın sportif ihtiyaçlarını karşılayabilecek, sporumuzu kalkındırarak ve geliştirebilecek olan spor eğitiminin, spor işletmelerinde nasıl yapıldığını, bu günkü spor eğitimi ile sporumuzun kalkınıp, gelişemediğini ve gelişemeyeceğini açıklamaya çalıştık. Diğer yandan spor işletmelerindeki spor eğitiminin nasıl olması gerektiğini öneriler halinde belirttik.

Çalışmamızın ilk bölümünde çeşitli kavramlar üzerinde durup, ikinci bölümde spor işletmelerinde spor eğitimi denince, sadece sporcu eğitiminin akla gelmemesini, bunun yanında spor organizasyonu, spor yönetimi ve yöneticilerin eğitim düzeyi, eğiticilerin eğitimi gibi unsurların da etkili olduğunu belirttik. Ayrıca sporcu eğitiminde başarılı olabilmek için, bilgili eğiticilerin yanında spor saha, tesis, malzeme ve spor eğitim araçlarının, spora ayrılan ödeneklerin, sporcu potansiyelinin, antrenman programları ve haftalık çalışma saatlerinin, spora başlama yaşının ve spor sağlık merkezlerinin kurulması gerektiği üzerinde durduk.

Tezimizin üçüncü bölümünde ise, ülkemizdeki spor eğitiminin yeterli olmadığını, spor eğitimi için gerekli faktörlerin sağlanamadığını, canlı örneklerle ortaya koymak için uygulamadan bir örnek verdik. Bundan hareketle bazı önerilerde bulunduk.

Yapılan bu çalışmada, spor tesislerinde eğitim sorunlarının üstesinden gelebilmek için ele aldığımız unsurların birarada düşünülmesi gerekir. Bunları başlıklar halinde aşağıdaki gibi belirtebiliriz:

- Kurulan organizasyonun etkin bir şekilde faaliyet görmesinde yetenekli, bilgili ve konuyla ilgili yöneticilere mutlaka ihtiyaç vardır.

- Sadece sporcular değil tesis yönetiminde görev alan tüm kadronun düzenli eğitim programlarından geçirilmesi gerekir.

- Spor eğiticileri, spor eğitiminde en önemli faktörlerden biridir. Örnek uygulamamızda gördüğümüz gibi, spor alanındaki aynı sıkıntıları ülke genelinde yaşamaktayız.

- Spor eğiticilerinin yetiştirilmesinde düzenli bir eğitim programı uygulamak gerekir. Gelişi güzel programlarla bu işin üstesinden gelmek mümkün değildir. Bu konuda aşağıda verilen öneri bir ışık tutucu nitelikte olabilir.

1 yıl süreli

→ Ü.S.S.Y. I.Basamak sınavını kazanamamış lise ve dengi okul mezunlarından, monitör (çalıştırıcı) yetiştirici, meslek edindirme kursları.

2 yıl süreli

→ Meslek Yüksek okullarında açılacak bölümlerle, ilkokullara beden eğitimi ve spor öğretmeni ile yardımcı antrenör yetiştiren programlar.

4 yıl süreli

→ Ortaöğretim Kurumlarına beden eğitimi ve spor öğretmeni ve branş antrenörü yetiştiren programlar.

6 yıl süreli

→ Üst düzeyde spor eğiticisi ve antrenör yetiştirecek, eğiticilik programları.

Doktora

→ Spor branşlarında bilim adamı yetiştirici programlar.

Doktora Üstü çalışmalar

→ Spor bilim adamları yetiştirici programlar.

- Sporcu eğitimi de önemli konulardan bir diğerini oluşturur. Sporcunun eğitiminde, yaş faktöründen, saha, tesis ve sağlığa kadar çok çeşitli faktörler işin içine girer. Bu konularda alınacak önlemler bir bütün olarak düşünülmelidir.

— Yeterli bir organizasyon, kaliteli bir yönetim kadrosu, bilgili, tecrübeli ve yetenekli antrenörleri olan, spor saha, tesis, malzeme ve spor araçları tamamlanmış, sporcu potansiyeli ve ödenekleri yüksek, sporun her türlü bilimsel program ve çalışmalarını hazırlayan ve uygulayan bir spor işletmesi, spor eğitimi istenen ölçüde gerçekleştirecektir. Böylece yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı kendiliğinden gelecektir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR:

- 1- AÇIKADA, Caner, "Sporda Gelişme ve Başarının Temelleri, ERGEN, Emin, "Bilim ve Teknik Dergisi, Cilt:20, Sayı:230, Nural Matbaacılık A.Ş. Ankara, 1987.
- 2- ANADOL, Cemal, Bütün Spor Branşları için Genel Atletik Kondisyon ve Herkes için Kültürfizik, Sebat Matbaası, İstanbul, 1982.
- 3- ANAR, Suat, "Eğitime Giriş, "Ders notları (Teksir Çoğaltma), U.Ü. Eğitim Fakültesi, Bursa, 1985.
- 4- Balıkesir Beden Terbiyesi ve Spor İl Müdürlüğü, "Birifing Dosyası, " (Teksir-Çoğaltma), Balıkesir, 1986.
- 5- BAŞARAN, İbrahim Ethem, Eğitim Psikolojisi, Yargıcioğlu Matbaası, Ankara, 1974.
- 6- Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Türkiye İstatistik Yıllığı, D.İ.E. Matbaası, Ankara, 1985.
- 7- Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Sporcu İstatistikleri, D.İ.E. Basımevi, Ankara, 1986.
- 8- Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü, "SE-06-PH-15/626-1986-13," Sayılı Genelge, Ankara, 2.7.1986.
- 9- Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü, "Güreş Antrenörü Yetiştirme Kursu," Sayı:SE-06-AH-4/12, Ankara, 1987.
- 10-3289 no'lu Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, Ankara, 21.5.1986.
- 11-CEMALCILAR, İlhan, "Ve.D.", İşletmecilik Bilgisi, Eskişehir, İ.T.İ. Akademisi, Basımevi, Eskişehir, 1979.
- 12-ÇEKİ, Gültekin, "Türk Sporunda Temel Sorunlar," Bayrak Aylık Dergi, Sayı:22, Ayyıldız Matbaası, A.Ş. Ankara, 1973.
- 13-ÇOLAKOĞLU, Hüseyin "Antreman Teorisi:1," (Yayınlanmamış Doktora Tezi), 9 Eylül Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Manisa, 1983.
- 14-DEMİRCİ, Nuri, Sporda Teşkilatlanma ve Organizasyonlar, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1986.
- 15-Devlet Planlama Teşkilatı, V.Beş Yıllık Kalkınma Planı 1979-1983, Başbakanlık Basımevi, Ankara,

- 16-Devlet Planlama Teşkilatı, V.Beş Yıllık Plan Destek Çalışmaları, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1985.
- 17-Devlet Planlama Teşkilatı, V.Beş Yıllık Plan Destek Çalışmaları:1, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1985.
- 18-EFİL, İsmail; İşletmelerde Yönetim ve Organizasyon, Teknografik Matbaacılık, A.Ş.İstanbul, 1987.
- 19-EFİL, İsmail, "Spor Tesisleri İşletmeciliği Ders Notları," (Teksir-Çoğaltma), U.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 1986.
- 20-9 Eylül Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölüm Başkanlığı, Manisa, 1987.
- 21-FİŞEK, Kurthan, Türkiye Spor Tarihi, Gerçek Yayınevi, İstanbul, 1985.
- 22-Güreş Federasyonu Başkanlığı, "Antrenör Bilgi Formu," Ankara, 1986.
- 23-KAYSERİLİOĞLU, Zeynel Abidin, "Sporcu Sağlığı," Hürriyet Gazetesi, Kasım-1986.
- 24-KESKİN, Enver, Güreş Antrenörünün El Kitabı, Spor-Toto Matbaası, Ankara, 1979.
- 25-KETEN, Mustafa, Türkiye'de Spor, Ayyıldız Matbaası, A.Ş., Ankara, 1974.
- 26-KUNTER, Halim Baki, Eski Türk Sporları, Cumhuriyet Matbaası, İstanbul, 1938.
- 27- Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, İlk ve Ortaöğretim Kurumlarında, Beden Eğitimi, Spor ve İzicilik Uygulamaları Yönergesi, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1983.
- 28-Milli Eğitim, Gençlik ve Spor Eski Bakanları ve Müsteşarlarıyla Yapılan Toplantı Metinleri, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1984.
- 29+MURATLI; Sadat, Antrenman Bilgisi ve Testler, Ofset Matbaacılık, Ankara, 1977.
- 30-NÜSHET, "Muallimin Vasıfları," Mihrap Aylık Dergi, Sayı:9 İstanbul, 15 Mart 1924.
- 31-RENKLİKURT, Turgay, Antrenman ve Fizyolojik özellikleri, İstanbul Matbaası, İstanbul, 1973.

- 32- Resmi Gazete, Sayı: 18462, Ankara, 18 Temmuz 1984.
- 33- SABUNCUOĞLU, Zeyyat, İşletme Bilimine Giriş, Uludağ Üni-
TOKOL, Tuñcer, versitesi Basımevi, Bursa, 1985.
ONAL, Güngör,
- 34- SABUNCUOĞLU, Zeyyat, Personel Yönetimi, Anadolu Üniversi-
tesi Basımevi, Eskişehir, 1985.
- 35- SIRRI, Selim, Muallimlere Terbiye-i Bedeniyye Rehbe-
ri, Matbaayı-Amire, İstanbul, 1926.
- 36- SÖNMEZ , Veysel, Program Geliştirmede Öğretmen El Ki-
tabı, Özen Matbaacılık, Ankara, 1985.
- 37- TÜLBENTÇİ, Feridun Fazıl, Türk Atasözleri ve Deyimleri,
Tan Matbaası, İstanbul, 1963.
- 38- Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve
Spor Bölüm Başkanlığı, Bursa, 1987.

T. C.
Eğitim
Bakanlığı
Eğitim
Yayınları
Merkezi